

**002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1046**

5 69 παρ
Αρχαιοτητα

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Β' ΤΑΞΕΩΣ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἐγκριθὲν

Ἐν λῷ διαρωνισμῷ λῶν διδακτικῶν βιβλίων
διὰ Ἰην ωενλαελίαν 1905—1910.

ΕΚΔΟΤΗΣ
Κ. Σ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, Εὐρυπίδου 6.

Ἐν Τριπόλει, κεντρικὴ πλατεῖα.

1914

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΓΓΕΛΑΚΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ
ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Β' ΤΑΞΕΩΣ
ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἐγκριθὲν

Ἐν ἡῷ σιαγωνισμῷ ἵων διδακτικῶν βιβλίων
διὰ Ἰην αενλαετίαν 1905—1910.

ΕΚΔΟΤΗΣ
Κ. Σ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν Ἀθήναις, Εὐρυπίδου 6.

Ἐν Τριπόλει, κεντρικὴ πλατεῖα.

1914

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

141

11.1

009
ΕΛΣ
ΕΠΙΑ
1046

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΟΠΑΤΑΜΩΝ ΠΑΙΔΑ

Τύποις Π. Α. Ηετρόζου — Αθήναι

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΟΠΑΤΑΜΩΝ ΠΑΙΔΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

1. Προσευχὴ εἰς τὴν Παναγίαν.

Δός μοι, Δέσποινα Μαρία,
Δός μοι τὴν βοήθειάν σου,
Καὶ ποτέ, ποτέ μακράν σου
Μὴ μ' ἀφήσῃς, Παναγία.

Χάριζέ μοι τὴν ύγειαν,
Κάμε με καλὸν παιδίον,
Νὰ πηγαίνω 'ς τὸ σχολεῖον,
Ν' ἀγαπῶ τὴν εὐταξίαν.

"Ακουε μὲ προθυμίαν
Τὴν φωνὴν τῆς προσευχῆς μου
Καὶ εἰς τοὺς καλοὺς γονεῖς μου
Δίδε πᾶσαν εὐτυχίαν.

ΑΛ. Κατσκουζηγόρδ.

2. Τὸ φίλεργον ρυάκιον.

Πλησίουν ἑνὸς χωρίου ἦτο μικρὰ πεδιάδες. Διὰ μέσου τῆς πεδιάδος ταύτης ἔρρεε μικρὸν ρυάκιον.

Μίαν ἡμέραν ὁ μικρὸς Ἰωάννης ἀντὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον ἦλθεν εἰς τὸ ρυάκιον, διὰ νὰ παιξῃ. Ἐστάθη εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ρυάκιου καὶ εἶπε· «Ποῦ τρέχεις, καλὸν ρυάκιον; Διατί τρέχεις τόσον ταχέως; Μεῖνε ὀλίγον νὰ παιξώμεν». Τὸ ρυάκιον ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν του. Δὲν ἔδωκε καμμίαν ἀπάντησιν εἰς τὸ παιδίον.

«Διατί, καλόν μου ρυάκιον», εἶπε τὸ παιδίον, «δὲν ὄμιλεῖς; Δὲν σοι ἀρέσκουν τὰ παιγνίδια;». Τότε τὸ ρυάκιον εἶπε πρὸς τὸ παιδίον·

«Καλόν μου παιδίον, καλὰ εἶναι τὰ παιγνίδια καὶ μοι ἀρέσκουν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀφήσω τὴν ἐργασίαν μου, διὰ νὰ παιξώμεν. Πρέπει νὰ τρέχω ἐκεῖ κάτω νὰ κινήσω τὴν πέτραν τοῦ μύλου. Ἐπειτα πρέπει νὰ ποτίσω τὰ τρυφερὰ ἄνθη τῆς πεδιάδος. Δὲν ἀκούεις τὰ ἀρνάκια πῶς φωνάζουν βραχὺν βραχὺν ἀπὸ τὴν δίψαν των; τρέχω νὰ ποτίσω καὶ αὐτά. Βλέπεις, φίλε μου, ὅτι ἔχω πολλὴν ἐργασίαν καὶ δὲν εὔκαιρω διὰ παιγνίδια».

Τὸ παιδίον ἔφυγεν ἀπὸ τὸ ρυάκιον καὶ ἦλθεν εἰς τὸ πλησίον δάσος. Ἐκεῖ παρετήρησεν ὅτι τὰ πτηνά, τὰ ἔντομα καὶ ὅλα τὰ ζῷα ἔτρεχον τὸ

καθέν εἰς τὴν ἐργασίαν του. Κανέν δὲν ἔμενεν ἀργόν. Ἐφυγε λοιπὸν ἐκ τοῦ δάσους καταλυματικόν. Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του διῆλθε πάλιν πλησίον τοῦ ρυακίου.

Τὸ ρυάκιον ἐνόησε τὴν ὀκνηρίαν τοῦ παιδίου καὶ τῷ εἶπεν·

« Ἀκούσε. παιδί μου, ἡ ὀκνηρία εἶναι ἐλάττωμα πολὺ κακόν. Φρόντισε νὰ τὴν διώξῃς τώρα εἰς τὴν μίκραν σου ἡλικίαν, διότι θὰ σὲ κάμη δυστυχῆ μίαν ἡμέραν. Παρατήρησε· βλέπεις ἀλλο παιδί νὰ μένῃ ἀργόν; Τὰ ζῷα ἀπὸ τοῦ μεγαλύτερου μέχρι τοῦ μικροτέρου δλα ἐργάζονται δλα κινοῦνται. Δὲν ἐντρέπεσαι σὺ μόνον νὰ περιφέρησαι ἀεργον; Σὲ συμβουλεύω, παιδί μου, νὰ ἀγαπήσῃς τὴν ἐργασίαν καὶ δχι τὴν ὀκνηρίαν».

Τὸ παιδίον ἔφυγε κατεντρόπιασμένον. Ἐσκέψθη δτὶ καλά τὸ συνεβούλευε τὸ ρυάκιον. Ἀπὸ τότε ἔγινεν ἐπιμελές καὶ οὐδέποτε ἐλειψεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον.

3. Η νοικοκυρούλα.

Πρωὶ πρωὶ θὰ σηκωθῇ,
'Αφ' οὐ κτενίσῃ τὰ μαλλιά της,
'Αφ' οὐ πλυθῇ, ἀφ' οῦ ντυθῇ,
Εὔθυς θὰ πιάσῃ τὴ δουλειά της.

Νοικοκυρούλα χαροπή,

Τὴν ὄκυηρίαν δὲν γνωρίζει,
Μὲ τὴν πολλήν της προκοπή
Αὐτὴ τὸ σπίτι της στολίζει.

Μὰ τῆς ἀρέσει πεψό πολὺ^ν
νὰ κάμνη μάρκας, νὰ στρηφώνῃ
καὶ νὰ κεντάῃ μὲ μαλλί^ν
Καὶ νὰ δουλεύῃ πάντα μόνη.

’Ακούραστη κ’ ἐργατική,
τὸ βράδυ κάμνει καὶ νυκτέρι..
’Σ τὸ ἔργον της προσεκτική
”Ο, τι δουλειὰ κι ἀν ’πῆς τὴν ’ξέρει..

Καὶ μέσ’ ’ς τὸ σπίτι θλη χαρὰ
Τὴν ἀγαποῦνε τὴ μικρούλα
Καὶ τῆς τὸ λένε καθαρά.
«Εἰσαι καλὴ νοικοκυρούλα».

Τιωάν. Πολέμης.

4. Τὰ δύο ύννια.

Εἰς σιδηρουργὸς κατεσκεύασεν ἐκ τοῦ ἴδιου
σιδήρου δύο ύννια. Μετ’ ὅλιγας ἡμέρας ἤγόρασεν
αὐτὰ εἰς γεωργός. Ο γεωργὸς ἔθεσε τὸ ἐν εἰς
τὸν ἀχυρῶνα, τὸ δὲ ἄλλο εἰς τὸ ἄροτρον καὶ
ἐκαλλιέργει τοὺς ἀγρούς του.

“Οτε ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν του, ἔφερε καὶ

τοῦτο τὸ ὑννίον εἰς τὸν ἀχυρῶνα. Πόσον διέφερε τὸ ἐν τοῦ ἄλλου! Τὸ μεταχειρισμένον ἔλαμπεν ὡς καθρέπτης, ἐνῷ τὸ ἄλλο ἦτο ἐλεεινὸν ἀπὸ τὴν σκωρίαν.

Τὸ ἐσκωριασμένον ὑννίον παρεξενεύθη διὰ τὴν λάμψιν τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τῷ εἶπε·

«Διατί, ἀδελφέ μου, λάμπεις τόσον πολύ, ἐνῷ ἐγὼ εἴμαι ἐλεεινὸν καὶ ἄθλιον; Ἀπὸ τὸν ἴδιον σίδηρον δὲν μᾶς κατεσκεύασεν ὁ σιδηρουργός; Σὺ εἰργάζεσθαι, ἐνῷ ἐγὼ ἔμενον ἐδῶ, εἰς τὸν ἀχυρῶνα, "Ἐπρεπε λοιπὸν σὺ νὰ εἶσαι ἐλεεινὸν καὶ ἐγὼ νὰ λάμπω».

Τὸ λαμπρὸν ὑννίον ἀπεκρίθη· «Ναι, ἀπὸ τὸν ἴδιον σίδηρον κατευσκευάσθημεν, ἀλλὰ δὲν γνωρίζεις δτὶ ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἐργάζεται, λάμπει καὶ προκόπτει, καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος δὲν ἐργάζεται, γίνεται ἐλεεινός, ἀδύνατος καὶ ἄχρηστος».

Ṅ. Ἡ μέλισσα.

Ἡ μέλισσα πετᾷ
ἐπιμελής, ἐργατική,
Πετᾷ ἐδῶ, πετᾷ ἐκεῖ,
πετᾷ, πετᾷ.
ἢ μέλισσα πετᾷ.

Δὲν κάθεται ποτέ,
ἀνοίγει τὰ μικρὰ πτερά,
ἢ τὸ ἔργον τρέχει μὲν χαρά.

Ποτέ, ποτὲ
δὲν κάθεται, ποτέ.

Καὶ σύ, καλὸς παιδί,
ποτὲ μὴ χάνῃς τὸν καιρόν,
ποτὲ μὴν εἰσαὶ δκνηρόν,
παιδί, παιδί,
καὶ σύ, καλὸς παιδί.

Ἄλ. Κατακουζηγός.

6. Μενέδημος καὶ Ἀσκληπιάδης.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον νόμον νὰ τιμωρῶνται οἱ ἄεργοι ἀνθρώποι.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἔζων εἰς τὰς Ἀθήνας δύο νέοι, ὁ Μενέδημος καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης,

Οἱ δύο οὗτοι νέοι κατήγοντο ἐκ πτωχῶν οἰκογενειῶν, καὶ δημως ἐφοίτων τακτικὰ εἰς τὸ σχολεῖον, ἐνεδύοντο καὶ ἐτρέφοντο καλῶς.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν δτὶς ὁ Μενέδημος καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης ζῶσιν ἐκ τῆς κλοπῆς καὶ κατήγγειλαν αὐτούς.

Οἱ δικασταὶ ἐκάλεσαν τοὺς δύο νέους νὰ ἀποδεῖξωσι τίνα ἐργασίαν κάμνουσιν. Οἱ δύο νέοι παρεκάλεσαν τοὺς δικαστὰς νὰ καλέσωσιν ὡς μάρτυρά μυλωθρὸν τινα. Ὁ μυλωθρὸς ἐκλήθη ἀμέσως καὶ ἐθεῖαίωσεν δτὶς ὁ Μενέδημος καὶ ὁ Ἀσκληπιάδης καθ' ἐκάστην νύκτα ἐργάζονται εἰς τὸν μύλον του ἐπὶ πληρωμῇ.

Οἱ δικασταὶ ἐπήνεσαν τοὺς δύο ἐργατικοὺς καὶ ἐπιμελεῖς νέους ναὶ ἐγάρισαν εἰς αὐτοὺς καὶ διακοσίας δραχμάς.

— Ἡ δουλεὺς ὑποπή δὲν ἔχει
--ἄν εἰσ' ἀργός, ὑποπή σου.

7. Ὁ Γεροθωμᾶς.

“Ο Γεροθωμᾶς εἶχε γονεῖς πλουσίους “Οτε

ἡτο μικρός, ἀντὶ νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν γονέων του, ὑπήκουεν εἰς τοὺς κακοὺς φίλους του καὶ δὲν ἐπήγαινεν εἰς τὸ σχολεῖον

Οἱ γονεῖς του μὲ κάθε τρόπον προσεπάθησαν νὰ τὸν διορθώσωσιν, ἀλλ' οὕτος δὲν ἐπείθετο· ἔξηκολοθεὶ νὰ χάνῃ τὸν καιρὸν του εἰς τὰς κακὰς συνανατρέροφάς.

Μετά τινα ἔτη ἀπέθκνον οἱ γονεῖς του ἐκ τῆς λύπης των. Ὁ Θωμᾶς ἔξηκολούθησε νὰ διασκεδάζῃ μὲ τοὺς φίλους του καὶ νὰ ἔξιδεύῃ ἀσώτως τὰ χρήματά του.

‘Ο Θωμᾶς ζῇ ἀκόμη. Πόσον δψως δυστυχής εἶναι! ’Επειδὴ τὰ χρήματα ἐσώθησαν, οἱ φίλοι τὸν ἐγκατέλιπον, δὲν τὸν συναναστρέφονται· κάμνουν μάλιστα πῶς δὲν τὸν γνωρίζουσιν.

Ο Θωμᾶς τώρα χωρὶς φίλους, χωρὶς χρήματα καὶ χωρὶς ἐπάγγελμα συλλογίζεται τὰς καλὰς συμβουλὰς τῶν γονέων του καὶ μετανοεῖ· ἀλλ' εἶναι ἀργά πλέον. Εἶναι γέρων καὶ, διὰ νὰ ζήσῃ, πωλεῖ κουλλούρια ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὰ σχολεῖα καὶ συμβουλεύει τὰ παιδία νὰ ὑπακούωσιν εἰς τοὺς γονεῖς των καὶ ὅχι εἰς τοὺς κακοὺς φίλους των.

— ‘Στερνή μου γνῶσι, νὰ σ' είγα πρῶτα!

— ‘Οποιος σκορπάει τὸν καιρὸ δὲν τὸν ξαναμαζεύει.

Ο Ζιζικας και τὸ μυρμῆκι.

Καλοκαίρι: κι' ἄνοιξι,
ὅτε ἡσαν τὰ λουλούδια,
ὅ τρελλὸς ὁ ζιζικας,
τὴν περγοῦσσε μὲ τραγούδηα.

Τὰ τραγούδηα πέρασσαν,
ἡλθαν χιόνια ἡλθαν πάγοι,
και πεινὰ ὁ ζιζικας
και δὲν ἔχει τι νὰ φάγη.

Ἐρχεται σ τὸν γείτονα
τὸ προθλεπτικὸ μυρμῆκι

Τί δ μῦθος ἐννοεῖ, κι' δ τυφλὸς αὐτὸς τὸ βλέπει.
Μᾶζευ ὅταν εἰμπορῇς, γιὰ νὰ ἔχῃς, ὅταν πρέπῃ.

και ζητεῖ βοήθειαν
ἔνα σπόρον ἢ σκουλήκι.

Τὸ μυρμῆκι ἔκθιμβον
ἐρώτᾳ: «Καλέ μου γείτον,
δὲν μοῦ λές, τί ἔκαμνες
καλοκαίρι δσον ἥτον;»

— «Τραγουδοῦσα, φίλε μου,
δσον ἥτο καλὴ ὥρα...»

— «Τραγουδοῦσες; Εὔγέ σου!
Χοροπήδα λοιπὸν τώρα.»

A. P. Τραγκαθής.

9. Τὸ φθινόπωρον.

Φθινόπωρον ἔχομεν κατὰ τοὺς μῆνας Σεπτέμβριον, Οκτώβριον και Νοέμβριον.

Κατὰ τὸ Φθινόπωρον ἡ ἡμ.έρα ἀρχίζει νὰ γίνηται μικροτέρα και ἡ υὔξ μεγαλυτέρα. Ο ἥλιος δὲν εἶναι τόσον καυστικὸς και ὁ ἀήρ γίνεται δροσερώτερος.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ φθινοπώρου τὰ ὄρη, οἱ κηποὶ και αἱ πιδιάδες εἶναι καταπράσινοι.

Αἱ σταφύλαι, αἱ ἐλαῖαι, τὰ ἱυδώνια, τὰ σῦκα, τὰ ρώδια, τὰ πορτοκάλια και αἱ ἄλλαι ὀπώραι

κρέμανται θριμοί ἀπὸ τοὺς κλῶνας τῶν δένδρων.

Τὰ ωδικὰ πτηγὰ κελαδοῦσι γλυκύτατα καὶ νομίζει τις ὅτι ἦλθε πάλιν ἡ ἄγοιξις.

Αλλὰ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ ἀνεμος γίνεται ψυχρότερος· τὴν πρωίαν καλύπτει τὰ πέριξ ἡ ὁμίχλη· τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη τῶν κήπων, τῶν πεδιάδων, τῶν δασῶν καὶ τῶν λειμώνων ἀρχίζουσι νὰ ἔηραινωνται. Οἱ καρποὶ τῶν δένδρων ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἔξαφανίζονται, διότι ἄλλους συνηθροίσαμεν ἡμεῖς, ἄλλοι δὲ ἔπεσαν μόνοι των ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὰ φύλλα τῶν δένδρων ὀλίγον κατ' ὀλίγον κιτρινίζουσι καὶ μὲ τὸ παραμικρὸν φύσημα τοῦ ἀνέμου πίπτουσι ἔηρά ἐπὶ τῆς γῆς.

Αἱ χελιδόνες, οἱ κόσσυφοι, αἱ ἀηδόνες, οἱ ὄρτυγες καὶ τὰ ἄλλα ἀποδημητικὰ πτηγὰ ἀφίνουσι τὰ δάση καὶ τοὺς κήπους καὶ φεύγουσιν εἰς ἄλλους τόπους θερμοτέρους. Δὲν ἀκούομεν πλέον τὸ γλυκὺ κελάδημά των.

Οἱ ποιμένες τῶν ὄρεινῶν μερῶν ἀναχωροῦσι μὲ τὰ ποίμνιά των εἰς τόπους, ὅπου ὁ χειμῶν δὲν εἶναι βαρύς.

Παντοῦ ἡσυχία καὶ γυμνότης. Καὶ μόνον ἡ φωνὴ τοῦ γεωργοῦ ἀκούεται, ὁ ὅποιος μὲ τὰς πρώτας βροχὰς ἥρχισε νὰ καλλιεργῇ καὶ νὰ σπείρῃ τοὺς ἀγρούς του.

Ἡ φύσις ἔτοιμάζεται νὰ ἀναπαυθῇ, διὰ νὰ

έξυπνήση μὲν νέας δυνάμεις κατὰ τὴν ἀγορᾶν.

10. Ἡ Κυριακή.

Μίαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἔχομεν ἀφιερώσεις τὸν Θεόν. Ἡ ἡμέρα αὕτη καλεῖται Κυριακή. Κυριακή θὰ εἴπῃ ἡμέρα Κυρίου.

Οπως εἴμεθα ὑποχρεωμένοι κατὰ τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος νὰ ἐργαζώμεθα, οὕτω καὶ τὴν Κυριακὴν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ μὴ ἐργαζώμεθα.

Διότι κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἀνέστη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, διότι καὶ ὁ Θεός εἰς εξ ἡμέρας ἐδημιούργησε τὸν κόσμον, τὴν δὲ ἑβδόμην ἀνεπαύθη. Διότι τὴν ἡμέραν αὐτὴν πρέπει νὰ εὐχαριστῶμεν τὸν Θεὸν διὰ τὰ ἀγαθά, τὰ ὅποια μᾶς ἔδωκε καὶ μᾶς δίδει, καὶ διότι πρέπει νὰ ἀναπαυθῇ μίαν ἡμέραν τὸ σῶμά μας.

Πρέπει λοιπὸν κατὰ τὴν Κυριακὴν νὰ πηγαίνωμεν εἰς τὴν Ἔκκλησίαν καὶ μετὰ προσοχῆς νὰ ἀκούωμεν τὸν ἵερα καὶ τοὺς ψάλτας.

Μετὰ τὴν λειτουργίαν λαμβάνομεν τὸ ἀντιδωρον καὶ ήσυχως ἐπιστρέφομεν εἰς τὴν οἰκίαν μας.

Ἐκτὸς τῆς Κυριακῆς δὲν ἐργαζόμεθα καὶ κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτάς.

Κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἄλλας ἑορτὰς ἐπι-

σκεπτόμεθα τοὺς συγγενεῖς μας, τοὺς φίλους
μας· ἐπισκεπτόμεθα τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πτωχούς
καὶ ἐλεοῦμεν αὐτούς. Ἐξερχόμεθα μετὰ τοῦ πα-
τρὸς καὶ τῆς μητρός μας εἰς περίπατον εἰς τὴν
ἐξοχήν, διασκεδάζομεν καὶ παιζομεν καλὰ καὶ
φρόνιμα παιγνίδια.

Μόνον οἱ ἀεργοὶ δὲν αισθάνονται χαρὰν κατὰ
τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἄλλας ἑορτάς.

11. Ἡ Κυριακή.

Ἡμέρα Κυρίου!
προσέλθετε πιστοί!
Πατρὸς ἐπισυράντου
ἡμέρα σεβαστή.

Ἀκούσατε: Σημαίνει
ὁ κώδων τοῦ ναοῦ,

μᾶς κράζει, μᾶς προσμένει
ὅσιος τοῦ Θεοῦ.

Τίς δῶρος ἀγάπης φέρων
δὲν σπεύδει πρὸς αὐτόν;
Τίς δὲν λατρεύει χαίρων
τὸν μόνον λατρευτόν;

•Ηλ. Τανταλίδης

12. Τὸ δάσος.

Πολλὰ μέρη τῆς γῆς εἶναι κατάφυτα ἀπὸ διά-
φορα δένδρα καὶ θάμνους. Τὰ μέρη ταῦτα ὄνο-
μαζομεν δάση. Ἡ πεύκη, ἡ δρῦς, ἡ ἐλάτη, ὁ
πρίνος εἶναι δένδρα τοῦ δάσους. Ἡ λυγαριά, ἡ
βάτος, ἡ βίγανη καὶ τὸ θυμάριον εἶναι θάμνοι.
Τὰ δένδρα μὲ τοὺς πικνούς κλάδους των καὶ τὰ
πυκνὰ φύλλα των σχηματίζουσι σκιάν δροσεράν.

Τὰ ἄνθη τοῦ θυμαρίου, τῆς λυγαριᾶς καὶ τῶν ἀλλων δένδρων σκορπίζουσιν εὔωδίαν.

Ἐπὶ τῶν κλάδων τῶν δένδρων ἔχουσι τὰς φωλεάς των διάφορα πτηνά, ἡ ἀηδών, ὁ κόσσουφος, ὁ ἱέραξ, ὁ ἀετός καὶ ἄλλα. Τὰ πτηνὰ πετῶσιν ἀπὸ τὸν ἕνα κλάδον εἰς τὸν ἄλλον καὶ κελαδοῦσι γλυκύτατα. Αἱ μέλισσαι πετῶσιν ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος καὶ συλλέγουσι τὸ γλυκὺ μέλι.

Τὸ ἔδαφος εἰς τὰ δάση εἶναι καταπράσινον ἀπὸ χλόην καὶ ἀπὸ διάφορα ἄνθη. Πηγαὶ διάφοροι ἀναβλύζουσιν ὕδωρ δροσερὸν καὶ καθαρόν. Οἱ ἀὴρ εἶναι πολὺ δροσερός, καθαρός καὶ πολὺ υγιεινός. Πόσον εὐχάριστον εἶναι νὰ μένῃ τις κατὰ τὸ θέρος εἰς τὰ δάση!

Ἐντὸς τοῦ δάσους ζῶσι καὶ διάφορα ἄγρια τετράποδα ζῶα, ὁ λύκος, ἡ ἀλώπηξ, ὁ λέων, ἡ τίγρις, ὁ λαγός, ἡ ἔλαφος καὶ ἄλλα.

Ἀπὸ τὰ δάση ὁ ἄνθρωπος ἔχει πολλὰς ώφελείας. Καθαρίζουσι τὸν ἀέρα, μετριάζουσι τὸ πολὺ ψῦχος τοῦ χειμῶνος καὶ τὴν πολλὴν ζέστην τοῦ θέρους.

Κόπτομεν ξύλα, διὰ νὰ θερμαινώμεθα, νὰ μαγειρεύωμεν καὶ νὰ κατασκευάζωμεν κάρβουνα.

Ἀπὸ τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων κατασκευάζομεν δοκούς, σανίδας καὶ διάφορα ἐπιπλα τοῦ σχολείου καὶ τῆς οἰκίας.

Διὸ αὐτὸ πρέπει ὅχι μόνον νὰ μὴ καταστρέ-

φωμεν τὰ δένδρα τοῦ δάσους, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς νὰ φυτεύωμεν δένδρα, διὰν νὰ εὐεργετήσωμεν καὶ τοὺς ἄλλους καὶ τὸν ἑαυτόν μας.

13. Τὰ πουλάκια.

Τὴς ἔξοχῆς πουλάκια
ώραια, ζωηρά,
ξ' τοῦ δένδρου τὰ κλαδάκια
πετάτε μὲ χαρά.

Καὶ χαίρεσθε τὴν φύσιν,
τὸν εὔμορφον καιρὸν
καὶ πίνετε 'ς τὴν βρύσιν
νεράκι καθαρόν.

"Ω! πῶς ἐπιθυμοῦσα
πουλάκια ζωηρά,
κ' ἐγὼ νὰ ἐπετοῦσα
'ς τοὺς ώμους μὲ πτερά.

Εἰς πράσινο κλαδάκι.
νὰ παιᾶν ἀνθηρὸ
κ' ἐγὼ σὰν τὸ πουλάκι
τὴν φύσιν νὰ χαρῷ.

Αλ. Κατακουζηνός.

14. Ευχλησία.

Ολοι οἱ ἄνθρωποι ἀποτελοῦμεν μίαν οἰκογέ-

(Εκκλησία).

νειαν, διότι ἔχομεν κοινὸν πατέρα τὸν Θεόν.

Διὰ τοῦτο συναθροιζόμεθα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ κάμνομεν δῆλοι μίαν προσευχήν.

Ἡ ἐκκλησία λέγεται καὶ ναός.

Τὴν ἐκκλησίαν κτίζομεν κατὰ τρόπουν, ὅστε τὸ ἱερὸν νὰ εἴναι πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος.

Πρὸς ἀνατολὰς βλέπομεν, καὶ ὅταν προσευχώμεθα.

Ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας εἶναι αἱ εἰκόνες, οἱ πολυέλαιοι, τὰ κηρωτήγια, τὸ δεσποτικόν, ὁ ἄμβων. Απὸ τοῦ ἀμβωνος ἀναγινώσκει ὁ διάκονος τὸ Εὐαγγέλιον, ὅμιλεῖ ὁ ἵεροκῆρυξ.

Εἰς τὸ ἱερὸν εἴναι ἡ Ἀγία Τράπεζα, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἴναι τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰ ἄλλα ἱερὰ σκεύη.

Εἰς τὸ ἱερὸν εἰσέρχεται μόνον ὁ ἱερεὺς καὶ ἱερουργεῖ.

Ἐξω τῆς ἐκκλησίας εἴναι τὸ κωδωνοστάσιον. Οἱ κώδωνες προσκαλοῦσι τοὺς χριστιανοὺς κατὰ τὴν Κυριακὴν καὶ τὰς ἄλλας ἑορτὰς εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ναοὺς κτίζομεν καὶ εἰς τὴν ἔξοχήν, καὶ λέγονται ἔξωκλήσια.

Οταν εἰσερχώμεθα εἰς κατοικίαν ἀνθρώπου, προσέχομεν νὰ μὴ δυσαρεστήσωμεν τὸν οἰκοδεσπότην ἢ μὲ λόγον ἢ μὲ κίνησιν.

Πόσον περισσότερον πρέπει νὰ προσέχωμεν. ὅταν εἰσερχώμεθα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ:

15. Τὸ ἐκκλησάκι.

Ἐἰς τὸ βουνὸν ὑγιλὰ ἔκει
εἰνὲ κακλῆσια ἐρημική,
τὸ σύμμαντρόν της δὲν ατυπάδ
δὲν ἔχει φάλτ' οὐδὲ παπᾶ.

Ἐνα κανδῆλι θαμπερὸ
καὶ ἔνα πέτρινο σταυρὸ
ἔχει στολίδι μοναχὸ
τὸ ἐκκλησάκι τὸ πτωχό.

Ἄλλ' ὁ διαβάτης σὰν περνᾷ
στέκεται καὶ τὸ προσκυνᾶ
καὶ μὲ εὐλάβειαν πολλὴ
τὸν ἀσπρὸν του σταυρὸν φιλεῖ.

Ἐπάνω ἃς τὸν σταυρὸν ἔκει,
εἰναι εἰκόνα μυστική,
μ' αἷμα τὴν ἔγραψ' ὁ Θεὸς
καὶ τὴν λατρεύει ἡ λαός.

16. Ἔριφιον καὶ λύκος.

Ἐν ἐρίφιον ἐστέκετο μίαν ἡμέραν ἐπὶ ἑνὸς
δώματος. Κάτωθεν τοῦ δώματος διήρχετο εἰς λύ-
κος· τὸ ἐρίφιον ἥρχισε νὰ ὑβρίζῃ καὶ περιπαῖζῃ
τὸν λύκον.

Ο λύκος εἶδεν ὅτι δὲν ἦδύνατο νὰ τιμωρήσῃ
τὸ ἐρίφιον καὶ ἔφυγεν.

Ἐπειτα ἀπὸ ὄλιγας ἡμέρας διήρχετο ὁ λύ-
κος πάλιν ἀπὸ τὸ ἴδιον μέρος. Τὸ ἐρίφιον ἦτο
εἰς τὸν δρόμον καὶ ἔπαιζε, καὶ, καθὼς εἶδε τὸν
λύκον ἔτρεξε νὰ κρυθῇ. ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε,
διότι ὁ λύκος τὸ συνέλαβε. Καὶ θὰ τὸ ἔτρωγεν,
ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἔκεινην ὁ κύων τῆς οἰκίας
ὢρυησε κατὰ τοῦ λύκου. Ο λύκος ἀφῆκε κατὰ
γῆς τὸ ἐρίφιον καὶ ἔφυγε.

Τὸ ἐρίφιον ἐσώθη, ἀλλ' ἐδιδάχθη νὰ μὴ ὑβρίζῃ

ἄλλοτε ἐκείνους, οἱ ὅποιοι δύνανται νὰ τὸ βλάψωσι.

17. Φωτιστικαὶ ὕλαι

Τὴν ἡμέραν μᾶς φωτίζει ὁ ἥλιος· τὴν νύκτα μᾶς φωτίζουσιν οἱ ἀστέρες καὶ ἡ σελήνη.

Αλλὰ τὸ φῶς τῶν ἀστέρων καὶ τῆς σελήνης δὲν δύναται νὰ μᾶς φωτίσῃ καὶ ἐντὸς τῶν δωματίων μας. Οἱ ἀνθρώποι εὔρον ὕλας τινάς, αἱ ὅποιαι καιόμεναι παράγουσι φῶς. Αἱ ὕλαι αὗται λέγονται φωτιστικαὶ ὕλαι. Φωτιστικαὶ ὕλαι εἶναι τὸ ἔλαιον, τὸ πετρέλαιον, ὁ κηρός, τὸ φωταέριον. Τὸ ἔλαιον ἔξαγεται ἐκ τῶν ἔλαιῶν· τὸ πετρέλαιον ἀναβλύζει ἐκ τῆς γῆς, διπας τὸ ὄδωρ. Τὸν κηρὸν μᾶς δίδει ἡ μέλισσα. Τὸ φωταέριον ἔξαγεται ἐκ τῆς καύσεως τοῦ γαιάνθρακος. Τὸ ἔλαιον καὶ τὸ πετρέλαιον καίονται διὰ θρυαλλίδος (φυτίλι). Ήμεῖς ἀνάπτομεν τὴν θρυαλλίδα, αὕτη δὲ ἀπορροφᾷ τὸ ἔλαιον ἢ τὸ πετρέλαιον καὶ παράγεται τὸ φῶς.

Διὰ θρυαλλίδος καίεται καὶ ὁ κηρός.

18. Ο τίμιος ἐπαίτης.

Μίαν ἡμέραν τοῦ χειμῶνος εἰς χωλὸς ἐπαίτης εἰσῆλθεν ἐντὸς μιᾶς οἰκίας, διὰ νὰ ζητήσῃ ἐλεημοσύνην.

. Εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην κατώκει μία γυνὴ πολύ φιλάνθρωπος. Ἡσθάνετο μεγάλην χαράν, δτὶ εἶχε καὶ ἔδιδε κάτι εἰς πτωχόν τινα.

Ἡ εὔσπλαγχνος κυρία ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὀλίγον ἀρτού καὶ ἐν παλαιὸν ἐπανωφόριον τοῦ συζύγου της. Ὁ ἐπαίτης ηύχαριστησε τὴν φιλάνθρωπον γυναῖκα καὶ ἔψυγεν.

Οτε ἦλθεν εἰς τὴν καλύβην του, παρετήρησεν δτὶ ἐντὸς ἑνὸς θυλακίου τοῦ ἐπανωφορίου ἵτο λευκὸν χαρτίον. Ἐξεδίπλωσε τὸ χαρτίον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ εὗρε δύο πεντάδραχμα.

Ἀμέσως ἔρχεται πρὸς τὴν εὔσπλαγχνον κυρίαν καὶ λέγει πρὸς αὐτήν.

«Καλή μου κυρία, ἐντὸς τοῦ θυλακίου τοῦ ἐπανωφορίου, τὸ ὅποιον μοὶ ἔδωκες, εὗρον τὰ δύο ταῦτα πεντάδραχμα. Λάθε αὐτά».

Ἡ κυρία ἔθαύμασε τὴν τιμιότητα τοῦ πτωχοῦ καὶ εἶπε· «Σοὶ χαρίζω τὰ πεντάδραχμα καὶ σοὶ εὔχομαι εἰς δλην σου τὴν ζωὴν νὰ εἰσαι τίμιος».

19 Ὁ ἐπαίτης.

«Γιὰ τὸ Θεὸ . . . λόγο ψωμάκι,
ἀδέλφια μου, γλατὶ πεινῶ»,
πτωχὸ φωνᾶζει γεροντάπι,
μὲ δάκρυα ὡς τὸν οὐρανό.

Πολλοὶ περνοῦν ἐμπρὸς χαρτάτοι
καλοντυμένοι καὶ εὐγενεῖς.

“Α! ὅλοι τοῦ γυρνοῦν τὴν πλάτη,
δὲν τὸν πονεῖ κανείς, κανείς!

Πλὴν ἄλλος νά! πτωχὸς μὲ ράκη
μοιοῦζεται μ’ αὐτὸν ἐκεῖ
ἔνα ξερὸ φελὶ ψωμάκι,
πονχε κρυμμένο ὡς τὸ σακά.

— Παιδιά, ὁ νόμος τοῦ ἔλαίους | τὸν ἀσπλαγχνὸν μὲ τοὺς ἀθέους
εἶν^τ ὄγιος καὶ σεβαστός, | θὰ κατατάξῃ ὁ Χριστός.

20. Τὰ νομίσματα.

Αντὶ τῶν βιβλίων, τὰ ὅποια ἐλάθομεν ἀπὸ τῶν βιβλιοπώλην, καὶ ἀντὶ τοῦ κρέατος, τὸ ὅποιον ἐλάθομεν ἀπὸ τὸν κρεοπώλην, ἐδώσαμεν εἰς αὐτοὺς χρήματα. Τὰ χρήματα λέγονται καὶ νομίσματα.

Τὰ νομίσματα εἶναι χάρτινα καὶ μετάλλινα. Τὰ χάρτινα ἔχουσι σχῆμα ὀρθογωνίου. Χάρτινα νομίσματα ἔχομεν μονόδραχμον, δίδραχμον, πεντάδραχμον, δεκάδραχμον, εἰκοσιπεντάδραχμον, ἑκατοντάδραχμον, πεντακοσιόδραχμον καὶ χιλιόδραχμον.

Μετάλλινα νομίσματα λέγονται, ὅσα εἶναι κατεσκευασμένα ἐκ χαλκοῦ, ἀργύρου, χρυσοῦ καὶ νικελίου. Ο χαλκός, ὁ ἀργυρός, ὁ χρυσός καὶ τὸ νικέλιον εἶναι μέταλλα.

Χάλκινα νομίσματα ἔχομεν μονόλεπτον, δίλεπτον, πεντάλεπτον καὶ δεκάλεπτον.

Ἀργυρᾶ νομίσματα ἔχομεν εἰκοσιπεντάλεπτον, πεντηκοντάλεπτον, μονόδραχμον (φράγγο) καὶ δίδραχμον (δίφραγγο) καὶ πεντάδραχμον [τάλληρον].

Χρυσᾶ νομίσματα ἔχομεν πεντάδραχμο, δεκάδραχμον καὶ είκοσιδραχμον [λίρα].

Νικέλινα νομίσματα ᔁχομεν πεντάλεπτον, δεκάλεπτον και είκοσάλεπτον.

Τὰ μετάλλινα νομίσματα ᔁχουσι σχῆμα στρογγύλον και φέρουσιν ἀπὸ τὴν μίαν ὄψιν τὴν εἰκόνα τοῦ Βασιλέως μας μὲ τὰ γράμματα «Γεώργιος Α'. Βασιλεὺς τῶν 'Ελλήνων» και ἀπὸ τὴν ἄλλην εἶναι γεγραμμένη ἡ ἀξία τοῦ νομίσματος. "Αλλα μετάλλινα νομίσματα ἀντὶ τῆς εἰκόνος τοῦ Βασιλέως ᔁχουσι τὸ ἐλληνικὸν στέμμα.

"Ανευ χρημάτων δὲν δυνάμεθα νὰ οἰκονομήσωμεν τὰς ἀνάγκας μας· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ κάμνωμεν καλὴν χρῆσιν αὐτῶν, δηλα δὴ νὰ τὰ ἔξοδεύωμεν, δταν εἶναι ἀνάγκη.

"Εκεῖνος, ὁ ὅποιος δαπανᾷ τὰ χρήματα εἰς μάταια πράγματα, λέγεται ἀσωτος ἢ σπάταλος.

"Η οἰκονομία εἶναι μεγάλη ἀρετή.

Πολλοί, οἱ ὅποιοι ἦσαν πλούσιοι, ἔγιναν πτωχοί ἐκ τῆς ἀσωτίας των, πολλοί δὲ πτωχοὶ ἔγιναν πλούσιοι διὰ τῆς οἰκονομίας των.

«Φασοῦλι τὸ φασοῦλι γεμίζει τὸ σακκοῦλι»· καὶ
«φασοῦλι τὸ φασοῦλι ἀδειᾶζει τὸ σακκοῦλι».

21. Συμβουλαὶ γέροντος.

"Ο Μίμης ᔁχει πάππον, ὁ ὅποιος, ἀν και εἶναι ἔθδομήκοντα ἐτῶν, εἶναι ύγιεστατος, περιπατεῖ και ἐργάζεται ως νὰ εἶναι ἀκόμη νέος.

Μίαν ήμέραν ὁ Μίμης ἡρώτησε τὸν πάππον του πῶς διετήρησε τὴν ὑγείαν του μέχρις αὐτῆς τῆς ἡλικίας.

«Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ διατηρήσῃ τις τὴν ὑγείαν του», εἶπεν ὁ γέρων. «ἀρκεῖ μόνον νὰ συνηθίσῃ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας νὰ ἔχῃ τάξιν εἰς τὸν βίον του».

Πρέπει ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας νὰ συνηθίσῃ εἰς τὴν ἐργασίαν. Διὰ τῆς ἐργασίας διερχόμεθα τὸν καιρὸν μας μὲ εὐχαρίστησιν, τρώγομεν, πίνομεν καὶ κοιμώμεθα μὲ ὅρεξιν, ἐνῷ ἡ ἀργία φθείρει τὴν ὑγείαν. Ἐπειτα πρέπει τὴν ἑσπέραν νὰ κοιμώμεθα ἐνωρὶς καὶ τὴν πρωίαν νὰ σηκωνώμεθα πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου. Νὰ ἔξερχώμεθα εἰς τὴν ἔξοχήν, διὰ νὰ ἀναπνέωμεν καθαρὸν ἀέρα. Καὶ τελευταῖον νὰ διατηρῶμεν τὸ σῶμά μας καθαρόν.

“Ολα αὐτὰ ἔγω συνήθισα νὰ κάμνω ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας καὶ διετήρησα τὴν ὑγείαν μου.

22. Ὁ Ἰησοῦς δωδεκαετής.

“Οτε ὁ Ἰησοῦς ἔγινε δώδεκα ἔτῶν, παρέλαβεν αὐτὸν ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ Μαρία καὶ ἤλθον εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, διὰ νὰ ἑορτάσωσι τὸ Πάσχα. Ἡ ἑορτὴ διήρκει ὀκτὼ ἡμέρας. Ἀφ’ οὗ παρῆλθον αἱ ὀκτὼ ἡμέραι, ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ Μαρία

ἥτοι μάσθησαν νὰ ἀναχωρήσωσιν. Εἶχαν νὰ πάρωσι καὶ τὸν Ἰησοῦν, ἀλλὰ δὲν τὸν εὗρισκον.

(Ο Ἰησοῦς ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων).

ἐνόμισαν δτι εἶχεν ἀναχωρήσει μὲ ἄλλους συγγενεῖς καὶ φίλους.

Αφ' οὗ ὅμως μετὰ ὁδοιπορίαν μιᾶς ἡμέρας δὲν εὗρον τὸ παιδίον, ἐπέστρεψαν ἔντρομοι εἰς τὴν Ιερουσαλήμ καὶ ἐζήτουν αὐτό.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας εὗρον τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν ναὸν καθήμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων.

Ο Ἰησοῦς ἤκουε μετὰ προσοχῆς τὴν διδασκαλίαν καὶ μὲ πολλὴν σκέψιν ἡρώτα τοὺς διδασκάλους. Οἱ διδασκαλοὶ μετὰ πολλῆς δυσκολίας ἀπήντων εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ παιδίου, ἐν ᾧ αὐτὸς μετὰ μεγάλης εύκολίας ἀπήντα εἰς τὰς ἐρωτή-

σεις αὐτῶν. Ὅλοι ἐθαύμαζον τὴν σοφίαν τοῦ παιδίου.

Ἡ Θεοτόκος ἡρώτησε τὸ παιδίον διατί ἔκαμεν αὐτοὺς νὰ ἀνησυχῶσιν ἐπὶ τόσας ἡμέρας. Ὁ Ἰησοῦς δὲ ἀπεκρίθη: «Δὲν γνωρίζετε δτὶ πρέπει νὰ μένω εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου;» καὶ ἀμέσως ἤκολούθησε τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν Μαρίαν εἰς τὴν Ναζαρέτ.

Ο Ἰησοῦς ὑπήκουσεν εἰς τὸν Ἰωσήφ καὶ τὴν Μαρίαν καὶ ἐσέβετο αὐτοὺς ώς ἀληθεῖς γονεῖς του, διὰ νὰ διδάξῃ τὰ παιδία νὰ σέβωνται καὶ νὰ ὑπακούωσιν εἰς τοὺς γονεῖς των.

Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.

23. Προσευχή.

Μὲ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν
τὸν Θεὸν εὐγχαριστῶ,
εἰς αὐτὸν ζωήν, θυγείαν
καὶ τὰ πάντα γρεωστῶ.
Τῶν καλῶν εἴναι πηγή,
χάριτας μᾶς χορηγεῖ.
Εἰς τὸν οὐρανὸν θαυμάζω
τόσα σώματα λαμπρά,
Πάλιν εἰς τὴν γῆν κυττάζω,
βλέπω ἔργα θαυμαστά.

Τί σοφός, τί ἀγαθὸς
εἰς ἡμᾶς εἰν' ὁ Θεός!

Ω Θεέ μου, φώτιζέ με
ν' ἀγαπῶ τὰς ἀρετάς,
ὦ Θεέ, ὁδηγησέ με
εἰς τὰς πράξεις τὰς καλάς.
Δίδε μου, Θεέ, χαρὰν
καὶ καρδίαν καθαράν.

24. Τὸ πρόβατον.

Τὸ πρόβατον τὸ γνωρίζομεν δλοι, διότι εύρισκεται εἰς δλα τὰ μέρη τῆς γῆς.

Ἡ κεφαλὴ τοῦ προθάτου εἶναι ἐπιμήκης καὶ τὰ
ῶτα μέτρια. Ὁ κορμός του καλύπτεται ἀπὸ πυ-
κνὸν καὶ μακρὸν ἔριον. Τὸ χρῶμα τοῦ ἔριου εἶναι
λευκὸν ἢ μέλαν.

Ἡ οὐρὰ τῶν περισσοτέρων προθάτων εἶναι
πλατεῖα. Οἱ πόδες τοῦ προθάτου τελειώνουσιν εἰς
δύο δάκτυλους. Οἱ δάκτυλοι ἔχουσι δύο ὄνυχας,
οἱ ὅποιοι λέγονται γηλαί, καὶ διὰ τοῦτο τὸ πρό-
θατον λέγεται δίγηλον.

Τὸ ἀρσενικὸν πρόθατον λέγεται κριός, τὸ δὲ

(Ο κριός)

θηλυκὸν ἀμνὰς ἢ προθατῖνα. Ὁ κριός φέρει ἐπὶ^{τῆς} κεφαλῆς του δύο ἴσχυρὰ κέρατα, τὰ ὅποια
μεταχειρίζεται ώς δπλα. Πολλὰ πρόθατα ὁμοῦ
λέγονται ποίμνη. Ὁ δὲ φύλαξ τῶν προθάτων
λέγεται ποιμήν. Ὁ ποιμήν ὁδηγεῖ τὰ πρόθατα

εἰς τὴν Βοσκήν καὶ προφυλάσσει αὐτὰ ἀπὸ τοὺς
κλέπτας. Ὅταν τὰ πρόβατα βόσκωσιν, ὁ ποιμὴν
τὰ προσέχει καὶ παιζει τὸν αὐλὸν ἢ κάμνει ἄλλην
τινὰ ἐργασίαν.

Ἡ προβατῖνα γεννᾷ ἐν ἡ δύο ἀρνία τὸ ἔτος.

Τὸ ἀρνίον γνωρίζει τὴν μητέρα του καὶ μεταξὺ^{τοῦ}
πολλῶν προβάτων καὶ ἡ μήτηρ ἐπίσης. Τὸ πρό-
βατον τρώγει χλόην, χόρτον, κριθήν, πίτυρα καὶ
φύλλα δένδρων. Τὸ πρόβατον, ἀφ' οὗ χορτάσῃ,
παύει τὴν βοσκήν, καί, ἐν ᾧ ἡσυχάζει, φέρει τὴν
τροφήν του πάλιν εἰς τὸ στόμα καὶ τὴν ἀναμασῆ.
τὸ αὐτὸ κάμνει καὶ ὁ βοῦς καὶ ἡ αἴξ. Τὰ ζῷα
ταῦτα λέγονται μηρυκαστικὰ ζῷα. Ἡ φωνὴ τοῦ
προβάτου καλεῖται βληχή.

Τὰ πρόβατα εἶναι ζῷα πολὺ ωφέλιμα εἰς
ἡμᾶς. Μᾶς δίδουσι τὸ γάλα των, τὸ ὅποιον πί-
νομεν, κατασκευάζομεν ἐξ αὐτοῦ τυρόν, γλυκί-
σματα καὶ ἔξαγομεν βούτυρον. Μὲ τὰ ἔρια κα-
τασκευάζομεν ἐνδύματα, στρώματα καὶ σκεπά-
σματα. Τὸ κρέας τοῦ προβάτου εἶναι τροφὴ πολὺ^{τοῦ}
θρεπτική. Μὲ τὸ δέρμα τοῦ προβάτου κατα-
σκευάζομεν ύποδήματα, χειρόκτια, σάκκους καὶ
ἄλλα χρήσιμα πράγματα. Τὴν κόπρον τοῦ προ-
βάτου ρίπτομεν εἰς τοὺς ἀγροὺς ὡς λίπασμα.
Ἐχθροὶ τῶν προβάτων εἶναι οἱ λύκοι. Φίλος πι-
στὸς τῶν προβάτων εἶναι ὁ ποιμενικὸς κύων,
ὅστις καταδιώκει τοὺς κλέπτας καὶ τοὺς λύκους.

25. Ἡ ἐπάνοδος τοῦ ποιμανίου.

«Ἀγνάκια, εἶνε ὅρα,
τὸ σκότος ἀρχινῆ,
νὰ καταβῆτε τώρα
ἀπ' τὰ ὕψηλὰ βουνά.

Καὶ ὅταν ξαναδοῦμε
χρυσὸν τὸν οὐρανόν,
τῷοφὴ καλὴ μᾶ βροῦμε
καὶ πάλιν τὸ βουνόν».

Οὐδὲ ἄλλο περιμένουν
τὰ ζῆτα τὰ καλά,
καὶ νά τα καταβαίνουν
ἀφίνουν τὰ ὕψηλά.

Ἐμποδὸς δὲ Μοῦρος πάει
“σὰν γέρος γνωστικός,
ἀκολουθῶν τὸ πλαῖ
μαγγούρα καὶ βοσκός.

*ΛΩ. Κατακούζηνός.

26. Ο φιλαλήθης Πέτρος.

«Ο Πέτρος ἡτο μονογενής υἱὸς πτωχῆς χήρας.

Αφ' οὗ ἐτελείωσε τὰ μαθήματα τοῦ Δημοτικοῦ
σχολείου, ἡ μήτηρ του ἀπεφάσισε νὰ τὸν στείλῃ εἰς
τὸν ἀδελφόν της, δὲ ὁποῖος ἔμενεν εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Οτε ἡτοιμάσθη ὁ Πέτρος πρὸς ἀναχώρησιν, ἡ
μήτηρ του τῷ ἔδωκεν ὀλίγα χρήματα, τὸν ἡσπάσθη
καὶ τῷ εἶπε:

«Ἄν θέλης, παιδί μου, νὰ σὲ ἀγαπᾷς ὁ Θεὸς καὶ
νὰ σὲ προστατεύῃ, νὰ ἀγαπᾶς τὴν ἀλήθειαν καὶ
ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν σου νὰ μὴ εἴπης ψεῦδος».

Ο Πέτρος ἡσπάσθη τὴν χεῖρα τῆς μητρός του
καὶ ἀνεχώρησε.

Καθ' ὅδὸν συνέλαβον αὐτὸν δύο λησταὶ καὶ
τὸν ἡρώτησαν ἂν ἔχῃ χρήματα. «Ἔχω δλίγα
χρήματα, τὰ ὅποῖα μοὶ ἔδωκεν ἡ μήτηρ μου νὰ

ἀγοράζω ἄρτον καθ' ὁδόν. Ἐν μοῦ τὰ ἀφαιρέσοτε καὶ αὐτά, θὰ ἀποθάνω ἐκ τῆς πείνης».

Οἱ λησταὶ ἔθαύμασαν διὰ τὴν φιλαλήθειαν τοῦ Πέτρου καὶ τὸν ἡρώτησαν διατί ἀνευ βίας ἐφανέρωσε τὰ χρήματα. «Ἡ μήτηρ μου», εἶπε τὸ παιδίον, «μοὶ εἶπε ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου νὰ μὴ λέγω ψεύματα, διότι ὁ Θεὸς δὲν ἀγαπᾷ τοὺς ψεύστας».

Οἱ λησταὶ ἔμειναν ἄφωνοι καὶ συλλογισμένοι ὀλίγον. «Ἐπειτα εἶπεν ὁ εἰς ἑξ αὐτῶν·

«Ἄντος ὁ νέος εἶνε τόσον εὐπειθής εἰς τὰς παραγγελίας τῆς μητρός του, εἶνε ἐντροπή εἰς ήμᾶς νὰ μὴ ὑπακούωμεν εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Θεοῦ, δστις οὔτε τοὺς ψεύστας οὔτε τοὺς ληστὰς ἀγαπᾷ. Ἐγὼ θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ θὰ ζήσω διὰ τῆς ἐργασίας ὡς καλὸς ἀνθρωπος».

«Καὶ ἐγώ», εἶπεν ὁ ἄλλος, «μετανοῶ καὶ σὲ ἀκολουθῶ».

Αφῆκαν τὸν Πέτρον καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰς οἰκίας των καὶ ἔζησαν διὰ τῆς ἐργασίας των ὡς τίμιοι καὶ καλοὶ ἀνθρωποι..

Ἄγαπα τὴν ἀλήθειαν καὶ μίσει τὸ φεῦδος.

27. Ἡ πρωία.

Αφ' οὗ παρέλθῃ ἡ νύξ, ἀρχεται ἡ ἡμέρα.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμέρας λέγεται πρωία ἡ αὐγή.

Κατὰ τὴν πρωίαν πρὶν ἀνατείλη ὁ ἥλιος, ὁ οὐρανὸς εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος εἶναι ροδοκόκκινος, εἰς δὲ τὸ δυτικὸν ὄλιγον σκοτεινός. Ὅταν ὅμως ἀνατείλη ὁ ἥλιος, ὁ κόσμος ὅλος φωτίζεται. Κατὰ τὴν πρωίαν τὰ πτηνὰ εὔθυμα κελαδοῦσι μὲ πολλὴν χάριν. Ψάλλουσι καὶ αὐτὰ τὴν πρωινήν των προσευχὴν πρὸς τὸν πλάστην.

Οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι κατὰ τὴν ἐσπέραν ἦσαν κουρασμένοι, τὴν πρωίαν ἐγείρονται μὲ νέας δυνάμεις καὶ μὲ πολλὴν ὅρεξιν ἀρχίζουσι τὴν ἐργασίαν των. Τὰ ζῷα ἔξέρχονται ἀπὸ τοὺς σταύλους καὶ ἀπὸ τὰς φωλεάς των, διὰ νὰ βοσκήσωσι. Τὰ ἄνθη, τὰ ὅποια τὴν ἐσπέραν ἦσαν ὄλιγον μαραμένα, τὴν πρωίαν εἶναι πάλιν ζωηρά. Οἱ καρποί, οἱ ὅποιοι τὴν ἐσπέραν ἦσαν ἄωροι, τώρα ωρίμασσαν. Ὁ ἀηρός εἶναι δροσερός καὶ πολὺ καθαρός. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐγειρώμεθα πολὺ πρωί, διὰ νὰ ἀκούωμεν τὸ γλυκὺν κελάδημα τῶν πτηνῶν καὶ νὰ ἀναπνέωμεν καθαρὸν ἀέρα. Ὅσους εύρισκει ὁ ἥλιος εἰς τὴν κλίνην, οὗτοι εἶναι κίτρινοι καὶ ἀδύνατοι,

Κατὰ τὴν πρωίαν τοῦ θέρους πίπτει δρόσος, κατὰ δὲ τὴν πρωίαν τοῦ χειμῶνος πίπτει πάγος καὶ πάχνη.

Τὴν πρωίαν μᾶς ἀναγγέλλει ὁ πετεινός.

20. Ἡ αὔγή.

‘Ωραία ἀνατέλλει
καὶ πάλιν ἡ αὔγη.
καὶ φῶς γῆν κύ μᾶς στέλλει
καὶ μειδιῆ ἡ γῆ.

Σιγά, σιγὰ ροδίζουν
αἱ ἄκραι τῶν βουνῶν
καὶ εὔθυμα δρόμούσιν
τὰ σμήνη τῶν πτηνῶν.

‘Ἄκουετε πᾶς ψάλτει
φαιδρά των ἡ φωνή;
Τῆς φύσεως τὰ κάλλη
καὶ τὸν Θεόν ἴμνετε.

‘Ἐκεῖνος τὰ κοιμίζει
δις τρυφερὰ τροφός,
ἐκεῖνος τάφυπνίζει
μὲ δρόσον καὶ μὲ φῶς.

“Αγγ. ΒΔ.άγκος

29. Τὰ πτηνά.

Ἐν πτηνὸν ἐν καιρῷ χειμῶνος ἦλθε καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ παράθυρον τῆς οἰκίας ἑνὸς χωρικοῦ. Τὸ πτηνὸν ἐκτύπα διὰ τοῦ ράμφους του τὴν ὅλον τοῦ παραθύρου ως νὰ ἔλεγε «Σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ δεχθῆς ἐντὸς τοῦ δωματίου σου. Ἐχει πέσει πολλὴ χιὼν καὶ δὲν εύρισκω σπόρου τινὰ νὰ φάγω. Θὰ ἀποθάνω ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ ψύχους». Ο χωρικὸς εὐσπλαγχνίσθη τὸ πτηνὸν καὶ τὸ ἐδέχθη φιλικῶς εἰς τὴν οἰκίαν του. Τὰ τέκνα τοῦ χωρικοῦ μόλις εἶδον τὸ πτηνὸν ηὐχαριστήθησαν πολύ· ἔλαβον αὐτὸ εἰς τὰς χεῖράς των, τὸ ἔθωπευσαν, τὸ ἐφίλησαν καὶ ἐπειτα ἔρριψαν εἰς αὐτὸ σπόρους κοιλῆς καὶ ἔφαγε.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἔθεσαν τὸ πτηνὸν ἐντὸς

μεγάλου κλωθίου, καθ' ἐκάστην δὲ πρωίαν ἔροιπτον εἰς τὸν φίλον τῶν τροφὴν καὶ ὅδωρ.

Τὸ πτηνὸν ἐνόητε τὴν ἀγάπην τῶν παιδίων καὶ δὲν εἴξευρε πῶς νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὔγνωμοσύνην του πρὸς τὰ φιλόξενα παιδία. Καθ' ἐκάστην πρωίαν ἐκελάδει μὲ πολλὴν ὄρεξιν, διὰ νὰ ἐξυπνήσωσι τὰ παιδία καὶ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ σχολεῖον. Ὅτε δὲ τὰ παιδία ἥνοιγον τὴν θυρίδα τοῦ κλωθίου, τὸ πτηνὸν ἐπέτα καὶ ἐκάθητο ἀφόβως εἰς τοὺς ψυμούς τῶν παιδίων.

Ὅτε ἦλθε πάλιν ἡ ἄνοιξις καὶ τὰ δένδρα ἐκαμψαν βλαστούς καὶ φύλλα, τὰ παιδία ἥνοιξαν τὴν θυρίδα τοῦ κλωθίου καὶ ὁ μικρὸς ξένος ἐπέταξεν εἰς τὸ πλησίον δάσος. Ἐκεῖ ἔκτισε τὴν φωλεάν του καὶ ἐτραγώδει τὰ χαρούμενα ἀσματά του.

Μετὰ δύο μῆνας τὸ πτηνὸν ἦλθε πάλιν εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ χωρικοῦ. Ἄλλὰ δὲν ἦτο μόνον του· εἶχε τέσσαρα μικρὰ πουλάκια καὶ τὴν μητέρα τῶν. Ὁ χωρικὸς καὶ τὰ παιδία του, καθὼς εἶδον τὰ μικρὰ ζῷα νὰ παρατηρῶσι μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ οἰκειότητα, ηὐχαριστήθησαν πολύ.

Τότε τὰ παιδία εἶπον· «Τὰ πουλάκια μᾶς παρατηροῦσιν ώς νὰ θέλωσι κάτι νὰ μᾶς εἴπωσι». «Βεβαίως», ἀπεκρίθη ὁ πατήρ, «ἐὰν ἡδύναντο νὰ δημιλήσωσι, θὰ ἔλεγον· «Ἡ φιλία καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη γεννᾷ φιλίαν καὶ ἐμπιστοσύνην· ἡ ἀγάπη γεννᾷ ἀγάπην».

30. Ἡ πρὸς τὰ πτηνὰ εὔσπλαγχνία.

Ἐνα πουλάκι μέσ' ἓ τὸ χιόνι
 Ζητᾷ τοῦ κάκου κάτι τι,
 Τὸ δύστυχο πεινᾶ, κρυώνει
 Καὶ νὰ πετάξῃ ἀδυνατεῖ.

Μὰ γὰρ ποῦ μὲ ἀρέσουν μόνο
 καλὰ καὶ φρόνιμα παιδιά
 τέτοιο πουλάκι τὸ ζυγώνω
 μὲ πόνο κ' εὔσπλαγχνη καρδιά.

Παιδιά πάγράμματα τάφήσουν,
 Κ' εἰν' ἀσπλαγχνα καὶ μοχθηρὰ
 Τέτοια πουλιά σὰν ἀπαντήσουν
 τῷχουν μεγάλη τους χαρά.

Κι ἀπὸ τὸ ἴδιο μου φωμάκι
 κι ἀπὸ τὸ ἴδιο μου φαγεῖ
 δέων ἃς τὸ δύστυχο πουλάκι
 γιὰ νὰ τοῦ δώσω τὴ ζωή.

Καὶ τρέχουν καὶ τὰ κυνηγοῦνε
 ἀπὸ κακία μοναχά,
 ώς ποῦ νὰ πέσουν νὰ πιασθοῦνε
 ἢ γ' ἀποθάνουν τὰ πτωχά.

Καὶ τῷχω μιὰ χαρὰ μεγάλη
 σὰν φάγη καὶ δυναμωθῇ
 κι ἀνοίξῃ τὰ πτερά του πάλι
 καὶ σ' τὴ φωλίτσα του κρυφθῇ.

Γ. Βιζυνδες

31. Τὰ ἐνδύματά μας.

Ο Θεὸς ἔδωκεν εἰς ὅλα τὰ ζῷα φυσικὰ ἐνδύματα, διὰ νὰ προσφυλάσσωνται ἀπὸ τὸ ψύχος.

Εἰς τὸν ἄνθρωπον δὲν ἔδωκε φυσικὰ ἐνδύματα, ἀλλὰ τῷ ἔδωκε νοῦν, διὰ νὰ σκέπτηται. Ο ἄνθρωπος διὰ τῆς τέχνης κατασκευάζει ὑφάσματα καὶ διὰ τῶν ὑφασμάτων ἐνδύματα.

Τὰ ὑφάσματα εἰναι μάλλινα, βαμβακερά, μεταξωτὰ καὶ λινᾶ.

Τὰ μάλλινα κατασκευάζονται ἐκ τῶν μαλλίων τῶν προβάτων ἢ ἄλλων ζώων· τὰ βαμβακερὰ ἐκ τοῦ βάμβακος, τὰ μεταξωτὰ ἐκ τῆς μετάξης καὶ τὰ λινᾶ ἐκ τοῦ λίνου.

Τὰ ὑφάσματα ὑφαίνουσιν εἰς τὰ ὑφαντουργεῖα.

Τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματα εἰναι λευκά, τὰ δὲ ἐξωτερικὰ εἶναι διαφόρων χρωμάτων. Η καλυτέρα ἑλληνικὴ ἐνδυμασία εἶναι ἡ φουστανέλλα. Μὲ φουστανέλλας ἔχομεν καὶ στρατιώτας, οἱ ὅποιοι λέγονται εὔζωνοι.

Πέρσον εὐχάριστον εἶναι νὰ βλέπῃ τις εὔζωνος νὰ βαδίζωσιν ὅμοι!

Τὸ θέρος φοροῦμεν ἐλαφρὰ ἐνδύματα, τὸν δὲ χειμῶνα βαρέα.
Πρέπει νὰ φυλάττωμεν καθαρὰ τὰ ἐνδύματά μας. Τὸ παιδίον, τὸ δποῖον δὲν φυλάττει καθαρὰ τὰ ἐνδύματά του, δὲν εἰναι καὶ δὲν παιδίον καὶ δὲν τὸ ἀγαπῶσιν οὕτε οἱ διδάσκαλοι οὕτε οἱ γονεῖς του.

32. Γεωργὸς καὶ Πελαργός.

Εἰς γεωργὸς ἔστησεν εἰς τὸν ἀγρόν του δίκτυα, διὰ νὰ συλλάβῃ μερικοὺς γεράνους, οἱ δποῖοι ἔτρωγον τοὺς σπόρους.

Οἱ γέρανοι, ἐπειδὴ δὲν ἔγνωριζον ἀπὸ δίκτυα, ὅτε ἦλθον νὰ φάγωσι τοὺς σπόρους, συνελήφθησαν εἰς αὐτὰ καὶ δὲν ἤδυναντο νὰ φύγωσιν.

Ο γεωργός, ὅτε εἶδεν ὅτι συνελήφθησαν ἀρκετοὶ γέρανοι, ἤλθε καὶ ἐφόνευεν ἔνα ἔνα.

Μεταξὺ τῶν γεράνων συνελήφθη καὶ εἰς πελαργός. «Οτε ἤλθε καὶ αὐτοῦ ἡ σειρὰ νὰ φονευθῇ, παρεκάλει τὸν γεωργὸν νὰ τὸν λυπηθῇ καὶ νὰ τοῦ χαρίσῃ τὴν ζωήν. «Ἐγώ», ἔλεγε, «δὲν εἴμαι γέρανος· εἴμαι πελαργός. Ἰδὲ τὰ πτερά μου καὶ τὸ χρῶμά μου. Ἐγὼ δὲν βλάπτω τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλ᾽ ὥφελῶ αὐτούς, διότι τρώγω ὄφεις, σαύρας, βατράχους καὶ ἄλλα βλαβερὰ ζῷα, Λιγπήσου μου καὶ μή με φονεύσῃς». Ο γεωργὸς ἀπεκρίθη·

«Σὲ γνωρίζω· ἀλλὰ διατὶ συναναστρέφεσαι μὲ τοὺς κακοὺς γεράνους; Δὲν εἰξεύρεις ὅτι καὶ οἱ καλοὶ καταστρέφονται, ὅταν συναναστρέφωνται τοὺς κακούς; Σοῦ χαρίζω τὴν ζωήν, ἀλλὰ ἀλλην φοράν νὰ μή ἔχῃς φιλίαν μὲ τοὺς γεράνους».

—Πέξ μου ποὺὸν συναναστρέφεσαι, νὰ σοῦ εἰπῶ ποὺὸς εἶσαι.

—Οποιος ἀνακατώνεται μὲ τὰ πίτυρα τὸν τρῶν ἡ κόττες.

33. Ἡ οἰκογένεια.

α'. Γονεῖς.

Ο πατήρ καὶ ἡ μήτηρ λέγονται γονεῖς. Οἱ γονεῖς ἔδωκαν εἰς ἡμᾶς τὴν ζωήν, μᾶς τρέφουν, μᾶς ἐνδύουν καὶ φροντίζουσι περὶ ἡμῶν νύκτα καὶ ἡμέραν.

Κανεὶς ἄλλος εἰς τὴν γῆν δὲν μᾶς ἀγαπᾷ τόσον, ὅσον οἱ γο-

νεῖς μας. Ἡ γαρὰ ἡ ἰδική μας εἶναι καὶ γαρὰ τῶν γονέων μας· καὶ ἡ λύπη ἡ ἰδική μας εἶναι καὶ λύπη τῶν γονέων μας. Ο πατὴρ ἐργάζεται διὰ νὰ σίκουμήσῃ χρήματα, νὰ μᾶς ἀγοράσῃ τὴν τροφήν, τὰ ἐνδύματα, τὰ βιβλία καὶ ὅ,τι ἄλλο εἶναι χρήσιμον εἰς ἡμᾶς.

Ἡ μῆτηρ μᾶς ἐγέννησε, μᾶς ἀνέθρεψε, μᾶς ἔμαθε νὰ διηλῶμεν καὶ νὰ ἐνδυώμεθα.

Οἱ γονεῖς μας φροντίζουσι πῶς νὰ καταστήσωσι τὰ τέκνα των εὐτυχῆ. Εἶναι οἱ πρῶτοι εὐεργέται μας μετὰ τὸν Θεόν.

Πρέπει λοιπὸν νὰ σεβώμεθα, νὰ ἀγαπῶμεν καὶ νὰ ὑπακούωμεν τοὺς γονεῖς μας.

Τέκνα, τὰ ὅποια κάμινουσι τοὺς γονεῖς των νὰ ὀργίζωνται καὶ νὰ λυπῶνται εἶναι ἀχάριστα.

Τὰ ἀχάριστα παιδία ὁ Θεὸς τὰ τιμωρεῖ καὶ δὲν τὰ ἀγαπᾷ.

— Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου.

— Εὐχαὶ γονέων στηρίζουσιν οἴκους τέκνων, κατάρα δὲ μητρός ἐκριζοῦ αὐτοὺς ἐκ θεμελίων.

β'. Ὁ πάππος καὶ ἡ μάμμη.

Ο πατὴρ τῶν γονέων μας λέγεται πάππος καὶ ἡ μῆτηρ αὐτῶν λέγεται μάμμη.

Ο πάππος καὶ ἡ μάμμη ἐγέννησαν καὶ ἐμεγάλωσαν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μας.

Οπως φροντίζουσι τώρα οἱ γονεῖς μας περὶ ἡμῶν, τοιούτοις τρόπως ἐφρόντιζον οὖτοι διὰ τοὺς γονεῖς μας. Ο πάππος καὶ ἡ μάμμη ἔχουσι μεγάλην χαράν, διότι ἀπέκτησαν ἐγγόνους.

Ο πάππος καὶ ἡ μάμμη μας εἶναι τώρα γέροντες. Ο πάππος ἐργάζεται διὸν δύναται καὶ διηγεῖται εἰς ἡμᾶς ὠραῖα διηγήματα. Ἡ μάμμη βοηθεῖ τὴν μητέρα μας εἰς τὰς σίκισκὰς ἐργασίας καὶ κατὰ τὴν ἑσπέραν τοῦ χειμῶνος διηγεῖται εἰς τὰς ἐγγονάκια της παραμύθια.

Οἱ ἔγγονοι ἀγαπῶσι καὶ σέβονται τὸν πάππον καὶ τὴν μάμμην των μέχρις ὅτου ἀπαθάνωσι.

Τοῦ παιδιοῦ μου τὸ παιδί τῷχῳ δυὸ φορὲς παιδί.

γ'. Οἱ ἀδελφοί.

Οἱ γονεῖς μαζὶ ἔχουσι καὶ ἄλλα τέκνα, τὰ ὅποια λέγομεν
ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφάς.

Οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ ἔχουσι τὸν αὐτὸν πατέρα καὶ τὴν
αὐτὴν μητέρα. Τρώγουσι τὸ αὐτὸν φαγητόν, κοιμῶνται καὶ ζῶσι
μαζί. Ήέτοι εὐχάριστον εἶναι νὰ ἔχῃ τις ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφάς!

Οἱ καλοὶ ἀδελφοὶ εἶναι ηγαπημένοι μεταξύ των καὶ βοηθοῦσι τοὺς γονεῖς των εἰς τὰς ἐργασίας των. Οἱ μεγαλύτεροι
ἀδελφὸς ἢ ή μεγαλυτέρα ἀδελφὴ περιποιοῦνται τοὺς μικροτέρους
ἀδελφοὺς καὶ διηγοῦσιν αὐτοὺς πάντοτε εἰς τὸ καλόν. Οἱ μικρότεροι ἀδελφοὶ ἀγαπῶσι τοὺς μεγαλυτέρους ἀδελφοὺς καὶ τὰς
μεγαλυτέρας ἀδελφὰς καὶ ύπακούουσιν εἰς αὐτούς.

Οἱ πατήρ, ή μήτηρ, οἱ πάπποις, ή μάμμη, οἱ ἀδελφοὶ καὶ αἱ
ἀδελφαὶ ἀποτελοῦσι μίαν οἰκογένειαν.

Οἱ καθεὶς ἐξ αὐτῶν λέγεται μέλος τῆς οἰκογενείας.

Διὰ νὰ εὐτυχήσῃ μία οἰκογένεια, πρέπει ὅλοι νὰ ἐργάζωνται
καὶ νὰ ἔχωσιν ἀγάπην μεταξύ των.

— Ἡ διδόνοια φτελάρεισπίτι καὶ ή διχόνοια τὸ χαλάει.

34. Πῶς νὰ πειράξω τὴν μητέρα.

Πῶς νὰ πειράξω τὴν μητέρα,
Νὰ κάμω ἐγὼ νὰ λυπηθῇ,
Πῶς ὅλη νύχτα κι' ὅλη 'μέρα
Γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ;

Πῶς ν' ἀρνηθῶ ή ν' ἀναβάλω
Ο, τι ὅρίζει κι' ἀπαιτεῖ,
Ἄφ' οὐ 'ε τὴ γῆ δὲν ἔχω ἄλλο
Κανένα φίλο 'σὲν αὐτή;

Αὐτὴ 'ε τὰ στήθη τά γλυκά της
Μὲ εἴχε βρέφος ἀπαλό,
Μ' ἐκάθισε 'ε τὰ γόνατά της
Καὶ μ' ἔμκθε νὰ διμιλῶ.

Αὐτὴ μὲ τρέψει καὶ μ' ἐνδέξει
Ολὸν τὸν χρόνο 'σὰν γυρνᾶ
Καὶ δίπλα 'ε τὴ μικρά μουκλίνη
'σὰν ἀρρωστήσω ξαγρυπνᾶ.

Αὐτὴ 'σὰν πέσω καὶ κτυπήσω,
Φιλεῖ νὰ γιάνῃ τὴν πληγγή,
Αὐτή, τί πρέπει νὰ ἀφήσω
Καὶ τί νὰ κάμω, μ' ὁδηγεῖ.

Α! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
Νὰ κάμω γῶ νὰ λυπηθῇ,
Πῶς ὅλη νύχτα κι' ὅλη μέρα
Γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ;

Γ. Μ. Βιζυηνός.

35. Ἀδελφικὴ ἀγάπη.

Τρεῖς ἀδελφοὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των διεμοιράσθησαν τὴν ὀλίγην πατρικὴν περιουσίαν ἐξ Ἰσαὶ.

Οἱ δύο ἐκ τῶν ἀδελφῶν κατώκησαν εἰς τὸ χωρίον, ὃ δὲ τρίτος ἦλθεν εἰς μίαν πόλιν καὶ ἐκεῖ εἰργάζετο ὡς ἔμπορος.

Οἱ ἔμπορος διὰ τῆς ἐργασίας του καὶ τῆς σίκυονομίας ἔκαμεν ἀρκετὴν περιουσίαν.

Παρῆλθον πολλὰ ἔτη καὶ οἱ ἀδελφοί του, οἱ δόποιοι ἦσαν εἰς τὸ χωρίον, ἔδυστόν γησαν. Οἱ μὲν εἰς ἥσθένησεν ἀπὸ τοὺς πόδας του, καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἤδυνατο νὰ ἐργάζηται, ἐπώλησε τὰ ὀλίγα κτήματά του διὰ νὰ συντηρηθῇ. Τοῦ δὲ ἄλλου ἐκάγη ἢ σίκια μὲ σᾶλα τὰ πράγματα.

ΟΤΕ δὲ τρίτος ἀδελφὸς ἔμαθε τὴν δυστυχίαν τῶν ἀδελφῶν του, ἐλυπήθη πολύ. Ἄμεσως ἦλθεν εἰς τὸ χωρίον καὶ τὸν μὲν ἀσθενῆ ἀδελφόν του ἔστειλεν εἰς τὰ λουτρά, ὅπως θεραπευθῇ, εἰς δὲ τὸν ἄλλον ἔδωκε χρήματα, διὰ νὰ κτήσῃ τὴν σίκιαν του καὶ ἀγοράσῃ ἔπιπλα.

Οἱ καλὸς ἀδελφός, ἀφ' οὗ ἐπανέφερε τὴν εὐτυχίαν εἰς τοὺς ἀδελφούς του, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν σίκιαν του πολὺ εὐχαριστημένος.

36. Οἱ καλοὶ ἀδελφοί.

Κατὰ τὸ θέρος δύο ἀδελφοὶ ἦλθον εἰς τὸ "Αργος, διὰ νὰ θερίσωσι μὲ ἡμερομίσθιον.

Εὗρον λοιπὸν ἔνα κτηματίαν καὶ τῷ εἶπον δτὶ δύνανται νὰ θερίσωσι τοὺς ἀγρούς του ἀντὶ πεντήκοντα δραχμῶν.

«Πεντήκοντα δραχμαί», εἶπεν ὁ κτηματίας, «εἰναι πολλαὶ! Νὰ σᾶς δώσω τριάκοντα δραχμάς».

«Οχι», εἶπον, δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν ὀλιγώτερον τῶν πεντήκοντα δραχμῶν, διότι τόσαι μᾶς χρειάζονται».

«Καὶ τὶ τὰς χρειάζεσθε;», ἠρώτησεν ὁ κτηματίας.

«Ἔχομεν ἀδελφὸν μικρότερον καὶ μᾶς διεσχέθη εἰς ξυλουργὸς νὰ τὸν μάθῃ τὴν τέχνην του ἀντὶ πεντήκοντα δραχμῶν. Ἡλθομεν λοιπὸν νὰ ἐργασθῶμεν ἡμεῖς καὶ νὰ κάμωμεν τὸν ἀδελφόν μας καλὸν τεχνίτην».

«Διὰ τὴν ἀδελφικήν σας ἀγάπην θὰ σᾶς δώσω τὰς πεντή

κοντα δραχμάς, ἀλλὰ νὰ ἐργασθῆτε μὲ προθυμίαν», εἶπεν ὁ κτηματίας.

Οἱ δύο ἀδελφοὶ εἰργάζοντο ἀπὸ πρωίας μέχρις ἑσπέρας μὲ προθυμίαν μεγίστην.

“Οτε ἐτελείωσεν δὲ θερισμός, ὁ κτηματίας ἔδωκε τὰς πεντήκοντα δραχμάς καὶ δέκα ἀκόμη διὰ τὴν ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ διὰ τὴν καλήν των ἐργασίαν.

37. Ἡ ἄμπελος.

“Ολοὶ γνωρίζομεν τὴν ἄμπελον, διότι εὑρίσκεται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς πατρίδος μας.

Ἡ ἄμπελος εἶναι φυτὸν μὲ πολὺ μικρὸν κορμόν (θάμνος).

Ἀπὸ τοῦ κορμοῦ φύονται οἱ κλάδοι. Οἱ κλάδοι εἶναι λεπτοὶ καὶ μακροὶ καὶ ἔχουσι κατὰ διάστημα κόμβους καὶ λεπτότατα νήματα (ἔλικας), μὲ τὰ δποῖα προσκολλῶνται εἰς ἄλλα ἀντικείμενα, ἔπως ἡ περιπλοκὰς καὶ ὁ κισσός.

Τὰ φύλλα τῆς ἄμπελου εἶναι πλατέα καὶ ἐμποιάζουσι μὲ ἀνοικτὴν παλάμην (παλαμοειδῆ).

Ἡ ἄμπελος θέλει μεγάλην περιποίησιν.

Κατὰ τὸν Φεδρουάριον τὴν κλαδεύσμεν καὶ τὴν σκάπτομεν, καὶ, ὅταν γίνωσιν οἱ νέοι κλάδοι μὲ νέα φύλλα, τὴν σκαλίζομεν καὶ τὴν ραντίζομεν μὲ θεῖον ἢ μὲ γαλαζόπετραν (ἀλογόπετραν).

Κατὰ τὸν Μάϊον διακρίνονται αἱ σταφυλαὶ, αἱ δποῖαι ἀποτελοῦνται ἀπὸ μικρὰς ρᾶγας.

Αἱ ρᾶγες κατ' ἀρχὰς εἶναι πράσιναι καὶ ὅξιναι. “Οσφ δὲ αὐξάνει ἡ θερμότης τοῦ ἥλιου, τόσῳ αὐξάνει καὶ ἡ ώριμανσις αὐτῶν.

Κατὰ τὸν Αὔγουστον καὶ Σεπτέμβριον γίνονται γλυκεῖαι καὶ τότε λέγομεν ώριμασαν αἱ σταφυλαὶ καὶ ἐπιτρέπεται νὰ τρώγωμεν πρὶν ώριμάσουν δὲν πρέπει νὰ τρώγωμεν, διότι ἀσθενεῖμεν.

Αἱ σταφυλαὶ ἔχουσι διάφορα χρώματα, λευκόν, μαυρόν, κόκκινον καὶ ἄλλα. Εἰς τὰς σταφυλὰς δίδομεν διάφορα ὄνόματα: ροδίτην, μοσχάτον, φιλέρι, αὐγουλάτον, ἀετονύχι καὶ ἄλλα πολλά.

‘Αφ’ οὖ ώριμάσωσι καλῶς αἱ σταφυλαὶ, τὰς τρυγῶμεν. Κατὰ τὸν τρυγητὸν ὅλοι πηγαίνομεν μὲ χαρὰν εἰς τὰς ἀμπέλους καὶ τρυγῶμεν μὲ τοὺς τρυγητὰς καὶ τὰς τρυγητράς. Οἱ τρυγγταὶ μὲ εὔθυμα τραγούδια κόπτουσι τὰς σταφυλάς, τὰς ὅποιας

ρίπτομεν εἰς μικρὰ καλάθια καὶ ἔπειτα εἰς τὸν λγνόν. Εκεῖ τὰς πατοῦμεν ἡ πιέζομεν αὐτὰς διὰ μηχανήματος (σταφυλοπιεστήριον) καὶ ἔξερχεται τὸ γλεῦκος. Τὸ γλεῦκος ρίπτομεν ἐντὸς βυτίων πολὺ καθαρῶν. Ἐντὸς τῶν βυτίων ρίπτομεν καὶ ρυτίνην καὶ μετά τινα καιρὸν τὸ γλεῦκος γίνεται σίνος μὲ γεῦσιν καλὴν καὶ τότε ἀργιζομεν καὶ πόνομεν ἐξ αὐτοῦ.

Δὲν πρέπει νὰ πύνωμεν πολὺν σίνον, διότι βλάπτομεν τὴν ὑγείαν μας.

Όμοία πρὸς τὴν ἀμπελὸν εἶναι ἡ σταφιδάμπελος, γι ὅποια παράγει τὴν σταφίδα.

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει εἰς πολλὰ μέρη σταφιδάμπελους.

Τὰ κλήματα τῆς ἀμπέλου μεταχειρίζομεθα ὡς καύσιμον ὅλην, τὰ δὲ φύλλα μετὰ τὸν τρυγητὸν μεταχειρίζομεθα ὡς τροφὴν τῶν ζόφων.

Ἄμπελον φυτεύομεν καὶ εἰς τοὺς κήπους καὶ τὰς αὐλάς μας καὶ σχηματίζομεν σκιάδας (κληματαριά).

Παροιμίαι

— Τάμπελι θέλει ἀμπελουργό, τὸ σπίτι τοικοκύρη.

— Ἀγάλλα ἀγάλλα ἔφτενεν δρόσημος ἀμπέλι
καὶ ἀγάλλα ἀγάλλα γίνεται ἡ ἀγονοίδα μέλι.

38. Ὁ τρύγος.

Τρύγος πρόσχαρα προσθίνει,
έσρτάζει γί σίκουμένη,
ἡ φλογέρ ἀχολογᾷ,
τὸ φτινόπωρον βοῦζει,
χερευτής πανηγυρίζει
καὶ τὴμπέλιξ του τρυγῆ.

Στρῶστε φύλλα, στρῶστε φτέρε
ἐπιδέξια μὲ τὸ χέρι
καὶ ἀπὸ πάνω τεχνικὰ
τὸ ἀρνάκι μας λιανίστε
καὶ δέργυρα καθίστε
νὰ χρῶμεν φιλικά.

*Αθ. Χριστόποντας.

39. Ὁ μύλος.

Τὸν σῖτον, τὴν κριθὴν καὶ τὸν ἀραβόσιτον ἀλέθομεν εἰς τὸν μύλον.

Ἐχομεν μύλους, σι δποῖσι κινοῦνται μὲ ὅδωρ καὶ λέγονται ὑδρόμυλοι. Ἐχομεν μύλους, σι δποῖσι κινοῦνται μὲ τὸν ἄνε-

μον καὶ λέγονται ἀνεμόμυλοι, καὶ ἄλλοι κινοῦνται μὲ ἀτμὸν καὶ λέγονται ἀτμόμυλοι.

Οἱ ὑδρόμυλοι εἰναι χαμηλαὶ οἰκίαι ἐκτισμέναι εἰς τὴν ἔξοχήν, ὅπου φέει θερμὸς ἀφθονος.

Οἱ ἀνεμόμυλοι εἰναι ἐκτισμένοι ἐπάνω εἰς μικρὰ ὑψώματα, διὰ νὰ ἔχωσιν ἀνεμον.

Ἐντὸς τοῦ μύλου εἰναι μυλόπετραι, αἱ δποῖαι εἰναι στρογγύλαι καὶ κείνται ἡ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης. Η κάτω μένει ἀκίνητος καὶ ἡ ἐπάνω κινεῖται. Η ἐπάνω εἰς τὸ μέσον ἔχει μίαν ὅπήν, ἐντὸς τῆς δποίας πίπτει δλίγον κατ' δλίγον ὁ σῖτος, ἡ κριθὴ καὶ ὁ ἀραβίσιτος, τὰ δποῖα τρίβονται καὶ γίνονται ἀλευρον.

Ο μυλωθρὸς καὶ ὅλα ἐντὸς τοῦ μύλου εἰναι κατάλευκα.

Οταν ἀλέθῃ ὁ μύλος, γίνεται πολὺς κρότος καὶ ὅμως ὁ μυλωθρὸς κοιμᾶται ἥσυχα καὶ ἔξυπνᾳ μόνον, ὅταν αἴφνης σταματήσῃ ὁ μύλος καὶ παύσῃ ὁ κρότος.

40. Ὁ μύλος.

Ο μύλος γυρίζει, ὁ μύλος κροτεῖ.

Α! πόσον μ' ἀρέσει καὶ μ' εὐχαριστεῖ!

Ἐκεὶ ὁ καλὸς μυλωνᾶς γρυγορεῖ.

Τὸ ἔργον ὧραια ἐμπρὸς προχωρεῖ.

Ο μύλος γυρίζει, ὁ μύλος κροτεῖ.

Α! πόσον μ' ἀρέσει καὶ μ' εὐχαριστεῖ!

Γυρίζει, γυρίζει, ἀλέθει καλὰ

Σιτάρι, κριθάρι καὶ ἄλλα πολλά.

Γυρίζετε πάντα, τοῦ μύλου τροχοί,

Νὰ γίνῃ ἀλευρι, νὰ τρῶν σι πιωχοί.

Νὰ κάμη κουλούρες πολλὲς ὁ ψωμᾶς,

Νὰ διδ' ἡ μαρμὰ δυὸς-τρεῖς καὶ 'ς μᾶς.

41. Ὁ χειμών,

Ἄφ' οὐ παρέλθῃ τὸ φθινόπωρον, ἔρχεται ὁ χειμών.

Χειμῶνα ἔχομεν κατὰ τοὺς μῆνας Δεκέμβριον, Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον. Κατὰ τὸν χειμῶνα ὁ ἥλιος θερμαίνει πολὺ δλίγον. Αἱ ἡμέραι εἰναι μικραὶ καὶ αἱ νύκτες μεγάλαι.

Τὰ ὅρη, αἱ πεδιάδες οἱ λειμῶνες καὶ οἱ κήποι εἰναι ἔρημοι

καὶ γυμνοῖ. Δὲν ἔχουσιν οὔτε ἀνθηὶς οὔτε χόρτα. Τὰ δένδρα εἶναι γυμνά, διέτι τὰ φύλλα τῶν ἔπεσαν. Κελάδημα πτηγοῦ δὲν ἀκούεται εἰς κανὲν μέρος. Ὁ βορρᾶς πνέει ψυχρὸς καὶ παγώνει τὰ πάντα. Τὰ ζῷα τῶν δασῶν κρύπτονται συνεσταλμένα ἐντὸς τῶν φωλεῶν των, τὰ δὲ οἰκιακὰ μένουσιν ἐντὸς τῶν θερμῶν στάθλων των.

Οἱ οὐρανὸς διὰ μιᾶς καλύπτεται ἀπὸ νέφη καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἀρχίζει νὰ πίπτει χιὼν καὶ ὅλη ἡ γῆ γίνεται κατάλευκος.

Οἱ σπουργίτης καὶ τὰ ἄλλα πτηνὰ τρέμουσιν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης. Ήμεῖς φοροῦμεν παχέα ἐνδύματα καὶ τρέχομεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἵνα θερμανθῶμεν εἰς τὸ πῦρ τῆς ἑστίας.

Μόνον οἱ πτωχοὶ τρέμουσιν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ τῆς πείνης. Οἱ εἴστηλαχνοὶ στέλλουσιν εἰς αὐτοὺς ἄρτον καὶ πῦρ. Εὗτυχεῖς εἶναι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι βοηθοῦσι τοὺς πτωχοὺς κατὰ τὸν χειμῶνα.

Κατὰ τὸν χειμῶνα ἔχομεν τὰ Χριστούγεννα, τὴν Πρωτοχρονιάν, τὰ Θεοφάνεια καὶ ἄλλας μεγάλας ἔορτάς.

42. Γερων καὶ οἱ Σπαρτιάται.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἰς τὴν Ὀλυμπίαν ἐτελοῦντο ἀγῶνες κατὰ τέσσαρα ἔτη.

Εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους συνηθροίζοντο ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος, ἄλλοι διὰ νὰ ἀγωνισθῶσι καὶ ἄλλοι ὡς θεαταί.

“Οτε μίαν φορὰν ἐτελοῦντο οἱ ἀγῶνες οὗτοι, ἥλθεν ὡς θεατὴς καὶ εἰς γέρων. “Ολαι αἱ θέσεις εἰχον καταληφθῆ καὶ ὁ γέρων περιεφέρετο νὰ εῦρῃ μίαν τοιαύτην.

“Ολοι ἔθλεπον τὸν γέροντα καὶ ὅλοι ἐπεθύμουν νὰ εῦρῃ θέσιν, ἀλλὰ κανεὶς δὲν παρεχώρει τὴν ιδικήν του. Ὁ γέρων περιφερόμενος ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος, δύσιον ἐκάθηντο οἱ Σπαρτιάται. Οὗτοι ὡς ἐπληγίασεν ὁ γέρων εὐθὺς ἐσηκώθησαν ὅλοι καὶ ὁ καθεὶς παρεκάλει αὐτὸν νὰ καθίσῃ εἰς τὴν ιδικήν του θέσιν. Οἱ ἄλλοι “Ἐλληνες ἐθαύμασαν τὴν διαγωγὴν τῶν Σπαρτιατῶν καὶ ἔχειρος κρότησαν αὐτούς· ὁ δὲ γέρων συγκεκινημένος ἐφώναξεν· «“Ολοι οἱ “Ἐλληνες γνωρίζομεν ποῖον εἶναι τὸ καλόν, μόνοι οἱ Σπαρτιάται καὶ τὸ πράττουσι».

— Μή λέγε, ἀλλὰ καὶ πρᾶτε τὸ καλόν.

— Ὁ Μαρώλης μὲ τὰ λόγηα κτίζει ἀνόγεια καὶ κατώγεια.

— Σὰν τὸ λέσι καὶ δὲν τὸ κάρης, τὴν ὑπόληψί σου χάνεις.

43. Φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

Εἴς τινας πόλεις ὑπάρχουσιν οἰκίαι μεγάλαι, ἐντὸς τῶν ἔποιων εὑρίσκουσι καταφύγιον σὶ πτωχοῖ καὶ σὶ δυστυχεῖς.

Τὰς οἰκίας αὐτὰς κατεσκεύασαν διάφοροι φιλάνθρωποι καὶ καλοῦνται φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

Φιλανθρωπικὰ καταστήματα εἰναι τὸ νοσοκομεῖον, τὸ γηροκομεῖον, τὸ ὀρφανοτροφεῖον, τὸ πτωχοκομεῖον καὶ ἄλλα.

Εἰς τὸ νοσοκομεῖον θεραπεύονται δωρεὰν σὶ πτωχοὶ ἀσθενεῖς.

Τὸ γηροκομεῖον χρησιμεύει, διὰ νὰ τρέψωνται δωρεὰν σὶ πτωχοὶ γέροντες, σὶ δποῖοι δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐργασθῶσιν.

Εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖον μένουσι τὰ ὀρφανά, τὰ ἀποιὰ δὲν ἔχουσι κανένα συγγενῆ νὰ φροντίζῃ δι' αὐτά. Ἐντὸς τοῦ ὀρφανοτροφείου δωρεὰν τρέφονται, ἐνδύονται, μανθάνουσι γράμματα καὶ μίαν τέχνην. "Οταν δὲ γλικιωθῶσιν, ἔξεργονται τοῦ ὀρφανοτροφείου τέλειοι τεγνῖται καὶ ἐργάζονται διὰ τὸν ἑαυτόν των.

Τὰ δὲ ὀρφανὰ κοράσια μανθάνουν ὅλιγα γράμματα καὶ νὰ κεντῶσι διάφορα ἐργάλυτα ἀκόμη δὲ νὰ κόπτωσι καὶ νὰ φάπτωσι διάφορα ἐσωτερικὰ ἐνδύματα καὶ ἐν γένει ὅ, τι χρειάζεται εἰς μίαν καλὴν οἰκονυμάτων.

"Ἐκ τῆς ἐργασίας των δὲ κατορθώνουσι νὰ ἑτοιμάζωσι τὴν πρεσικά των, καὶ, ὅταν γλικιωθῶσιν, ὑπανδρεύονται.

Εἰς τὸ πτωχοκομεῖον εὑρίσκουσι τροφὴν καὶ ἐνδύματα δωρεὰν σὶ πτωχοῖ, σὶ δποῖοι εἰναι ἀνίκανοι πρὸς ἐργασίαν.

Τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα συντηροῦνται μὲν χρήματα, τὰ ὀποῖα διέδουσι διάφοροι φιλάνθρωποι πλεύσιοι.

Πόσοι πτωχοὶ θὰ ἀπέθηγσον ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ φύγουσι. Δὲν δὲν ὑπῆρχον τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα!

Πόσην εὐγνωμοσύνην ὀφείλουσιν σὶ πτωχοὶ πρὸς τοὺς εὐεργέτας των!

44. Τὸ ὀρφανό.

"Ἐνα παιδάκι ἐπρογύθες
σὰν χρίνο μαραμένο,
εἰς ἕνα δρόμο σκοτεινὸν
ἐκύττακε τὸν οὐρανὸν
μὲ μάτι δακρυσμένο.

Μοσχοειδοῦσε ἀρχοντιά
κι ἀς ἡτο γυμνωμένο,
ἀκόμα χθὲς μέσ' ἐς τὰ φιλιὰ
ἐς τῆς μάννας του τὴν ἀγκαλιὰ
πετοῦσε τὸ καϊμένο.

Αμίλητο καὶ σκυθρωπὸν
τὸ δάκρυ του ἔκρατοῦσε
καὶ ἀπλωνε χέρι μ' ἐντροπή,
ὅμως δὲν γῆθελε νὰ ἄπῃ
τὸ μαῦρο πῶς ἔπεινοῦσε.

"Ἄγ! καῖνος ποὺ δὲν πείνασε,
«πεινῶ» ποτὲ δὲν λέγει.
δὲν τὸν ἀφίνουν εἰ λυγμοί,
κυττάζει μόνον τὸ φωμή
ἀπὸ μακριὰ καὶ ολαίγει.

Στὴν ἀγκαλιά μου τῷδεσκα
μὲ πόνο τὸ καῦμένο
καὶ τοῦδωκα πικρὸ φιλί.
"Ομως αὐτὸ τί ὡφελεῖ
'ς τὸ ἔρμο καὶ τὸ ξένο;

Μητέρες, ὅπου ἔχετε
παιδιὰ εύτυχισμένα
καὶ καλωσύνη 'ς τὴν καρδιά,
πεινοῦν τὰ δρψανὰ παιδιά,
κρυώνουν τὰ καϊμένα!

•ΑΖ. Παράδυος

45. Ἡ χιών.

Κατὰ τὸν χειμῶνα πίπτει χιών.

"Οταν πίπτῃ χιών, τὰ δρη, αἱ πεδιάδες, αἱ ὕδοι, αἱ στέγαι
τῶν οἰκιῶν καὶ εἰ κῆποι γίνονται κατάλευκοι.

Τὰ παιδία μὲ χαρὰν παιζοῦσι μὲ τὰς νιφάδες, αἱ ἑποῖαι πί-
πτουν πυκναὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Προσπαθοῦσι νὰ συλλάβωσι ιερι-
κάς, διὰ νὰ ἴσωσι πῶς εἶναι κατασκευασμέναι. Εἶναι ἀπαλώτα-
ται καὶ ὅμοιάζουσιν ἄλλαι μὲ ἄνθη, ἄλλαι μὲ πτίλα καὶ ἄλλαι
μὲ μικροὺς ἀστέρας.

Ἡ χιών εἶναι ὅδωρ παγωμένον ἔχει ὅμως τὴν δύναμιν νὰ
θερμαίνῃ ὅ,τι σκεπάζει, Ἐὰν κανὲν μέλος *τοῦ σώματός μας
εἶναι παγωμένον, θερμαίνεται καὶ γίνεται πάλιν καλά, ἂν τρί-
ψωμεν αὐτὸ καλῶς μὲ χιόνα.

Ἡ χιών εἶναι χρησιμωτάτη, διότι θερμαίνει τὰ σπαρτὰ καὶ
τὰ ἄλλα φυτὰ καὶ προφυλάττει αὐτὰ ἀπὸ τὸν παγετόν. Τὸ ὅδωρ
τῆς χιώνος διαπερᾶ ὅλιγον κατ' ὅλιγον τὴν γῆν καὶ ἔρχεται
εἰς τὸν σπόρους τῶν φυτῶν, εἰς τὰς ρίζας τῶν θάμνων, τῶν
χόρτων καὶ δένθρων καὶ ποτίζει αὐτά.

*Ἐὰν κατὰ τὸν χειμῶνα πίπτῃ χιών, τὰ χόρτα καὶ ἄλλα τὰ
φυτὰ φύονται μὲ μεγάλην δύναμιν καὶ κατὰ τὸ θέρος ἔχουσιν
ἄφθονον ὅδωρ αἱ πηγαὶ καὶ τὰ φρέατα.

46. Ἡ γιών.

Τί ωραῖα τὸν χειμῶνα
 Ὅταν βλέπω τὴν γιόνα
 Ἐλαφρὰ νὰ καταπίπῃ,
 Ορη, καμπους νὰ καλύπτῃ.
 Σὲν πτερὰ λευκὰ νὰ βίπτῃ.
 Ο Θεὸς τὴν γῆν νὰ κρύπτῃ.
 Τὰς νιφάδας του νομίζω
 Τὰς δποίας ἀτενίζω.

Ἐλαφρὰ πολὺ τὰς χύνει,
 Χωρὶς θόρυβος νὰ γίνῃ
 Καὶ κολλᾷ ἡ μιὰ τὴν ἄλλη,
 Ἔως γίνεται μεγάλη.
 Καὶ στολίζεται ἡ χώρα
 Αθορύβως εἰς μιὰ ὥρα
 Μὲ κατάλευκο μανδύα.
 Τί χαρὰ καὶ εὐτυχία !

Ε. Α.

47. Γεωργὸς καὶ ἀλώπηξ.

Γεωργός τις ἐξῆλθεν ἐν καιρῷ θέρους εἰς τοὺς ἀγρούς του.
 Ο γεωργὸς παρετήρησεν ὅτι οἱ ἄγροι τοῦ γείτονός του εἶχον
 καλύτερον σῖτον καὶ ἐλυπήθη πολύ.

"Οτε ἐπέστρεψεν εἰς τὸ χωρίον, ἐσκέπτετο κατὰ ποῖον τρόπον νὰ καταστρέψῃ τὸν σῖτον τοῦ γείτονός του.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐξέρχεται εἰς τὸ δάσος καὶ συλλαμβάνει
 μίαν ἀλώπεκα. Δένει εἰς τὴν οὐρὰν αὐτῆς δαυλὸν ἀνγυμένον
 καὶ τὴν ἀφίνει ἐλευθέραν πληγίον τῶν ἀγρῶν τοῦ γείτονος.

"Αλλ' ἡ ἀλώπηξ, ἀντὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τοὺς ἀγρούς τοῦ γείτονος,
 εἰσῆλθεν εἰς τοὺς ἀγρούς τοῦ φθονεροῦ γεωργοῦ καὶ κατέκυνε τὰ σπαρτά.

— "Οποῖος σκάπτει τὸν λάκκον τοῦ ἄλλου, πίπτει αὐτὸς μέσα.

— "Ἄστρι, ποῦ βλέπει ὁ Θεὸς ὁ λύκος δὲν τὸ τρώγει.

48. Ἡ ἐσπέρα.

Μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου ἔρχεται ἡ ἐσπέρα. Κατὰν τὴν
 ἐσπέραν τὰ σύννεφα πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἔδυσεν ὁ ἥλιος, φαίνονται
 ἄλλα ἐρυθρὰ καὶ ἄλλα χρυσᾶ. Η θερμότης τῆς ἡμέρας ἐλαττοῦται
 καὶ ὁ ἀήρ γίνεται δροσερώτερος. Οἱ ἀνθρώποι παύουσι
 τὰς ἐργασίας των. Οἱ γεωργοὶ ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰς οἰκίας
 των κατάκοποι ἐκ τῆς πολλῆς ἐργασίας.

Μετ' ἀλίγον ἀρχίζουσι νὰ φαίνωνται οἱ ἀστέρες. "Οσον προ-

χωρεῖ ἡ νύξ, τόσον περισσότερον φαίνονται καὶ τόσον περισσότερον λάμπουσι.

Πολλάκις κατὰ τὴν ἑσπέραν εἰναι καὶ ἡ σελήνη εἰς τὸν οὐρανόν τὸ δὲ γλυκὺ φῶς τῆς καταλάμπει ὅλον τὸν κόσμον. Ήδονον εὐχαριστούμεθα τότε! Ηφατηροῦμεν τὸν οὐρανὸν καὶ θαυμάζομεν τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ! Τὴν νύκτα ὅλα ἀναπαύονται, ὅλα κιμώνται μόνον αἱ νυκτερίδες, αἱ γλαῦκες καὶ τὰ ἄλλα νυκτόδια ζῷα ἔξερχονται ἐκ τῆς κρύπτης των καὶ Κητοῦς: νὰ εὕρωσι τροφήν.

Οἱ γεωργοὶ καὶ οἱ τεχνῖται κοιμῶνται ἐνωρίς, διὰ νὰ ἔξυπνήσωσι πολὺ πρωΐ.

49. Θερινὴ νύξ.

Τί βραδειά, τί βραδειά,
ποῦ εὐφραίνει τὴν καρδιά!
ποιὸς μπορεῖ, ποιὸς μπορεῖ
νὰ μὴ τὴν χαρῇ.

Τὸ ἀγδόνι τραγουδεῖ
μέσα ἐς τὸ χλωρὸν κλαδὸν
καὶ λαλεῖ καὶ λαλεῖ.
καὶ μᾶς προσκαλεῖ.

Φωτεινὸς οὐρανὸς
λάμπει γύρω γαλανός,
Περισσά, περισσά
τάχτρα τὰ χρυσά.

Καὶ τὰ σύρει ἐς τὸ χορὸν
τὸ φεγγάρι τάργυρό,
ντροπαλό, ντροπαλό
καὶ δειλό, δειλό.

Ποιὸς ποθεῖ, ποιὸς ποθεῖ
εἰς τὸ σπίτι νὰ κλεισθῇ!
ἐς τάνοιχτά, ἐς τάνοιχτά,
ὅλοι πεταχτά.

“Οσοὶ ἀνθίζει τὸ κλαδὸν
καὶ τάγδόνι τραγουδεῖ
ἐς τάνοιχτά, ἐς τάνοιχτά,
ὅλοι πεταχτά.

50. Ο βοῦς.

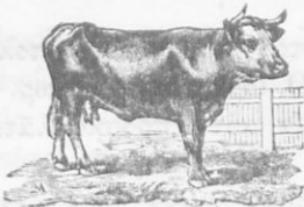
Ο βοῦς εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα οἰκιακὰ ζῷα.

Ο βοῦς εἶναι ζῷον τετράποδον. Η κεφαλή του εἶναι μεγάλη, τὸ μέτωπον εἶναι πλατύ· ἐπὶ τοῦ μετώπου φέρει δύο κέρατα, τὰ ἐποικια μεταχειρίζεται ὡς ὅπλα.

Ο βοῦς, ὅταν ὀργισθῇ, εἶναι πολὺ ἐπικίνδυνος. Επιτίθεται κατὰ τοῦ ἔχθροῦ του καὶ διὰ τῶν κεράτων του ρίπτει αὐτὸν δψηλὰ κατ' ἐπανάληψιν μέχρις ὅτου τὸν φονεύσῃ.

Ο τράχηλος αὐτοῦ εἶναι βραχὺς καὶ ἵσχυρός. Οἱ κορμὸι εἶναι παχὺς καὶ καλύπτεται ἀπὸ τρίχωμα βραχύ. Οἱ πόδες του εἶναι πολὺ βραχεῖς καὶ πολὺ ἵσχυροι καὶ φέρουσι δύο ὅνυχας ἢ γηλάς (δίγηλα). Η σύρά του εἶναι μακρὰ καὶ φέρει εἰς τὸ κάτω μέρος θύσανον τριγῶν.

Ο θῆλυς βοῦς λέγεται ἀγελάς· ἢ ἀγελάς γεννᾷ κατ' ἔτος ἐν

(Ἡ ἀγελάς).

μικρόν, τὸ ὄποιον λέγεται μόσχος. Οἱ μεγάλοις βοῦς λέγεται ταῦρος.

Ο βοῦς τρώγει χλόην, ἄχυρα, τριφύλλιον, πίτυρα καὶ διάφορα λαχανικά.

Ο βοῦς εἶναι ζῷον μηρυκαστικόν, ὅπως καὶ τὸ πρόβατον. Η φωνὴ τοῦ βοὸς καλεῖται μυκηθυός. Ο βοσκὸς τοῦ βοὸς λέγεται βουκόλος.

Ο βοῦς εἶναι ζῷον ὠφελιμώτατον εἰς τὸν ἄνθρωπον, σύρει τὸ ἄροτρον καὶ τὸ ἀμάξιον, μᾶς δίδει τὸ γάλα, τὸ κρέας του, τὰ ὄποια εἶναι τροφαὶ πολὺ θρεπτικαὶ. Ἐκ τοῦ δέρματος τοῦ βοὸς κατασκευάζομεν ὑποδήματα καὶ ἐκ τῶν κεράτων αὐτοῦ κτένια καὶ κομβία.

51. Τὸ βῶδι.

Μὴν τὸ κτυπᾶτε! τὸ καλὸν τὸ βῶδι μὴ κτυπᾶτε!

Ἄντι νὰ τὸ χαϊδεύετε, ἀντὶ νὰ τὸ ἀγαπᾶτε,

Πῶχει γιὰ μᾶς τὴ δύναμι, τὸ γάλα, τὴ ζωὴ του,

Ἐσεῖς, πακιδιά, τὸ διώγνετε κι' ἀπὸ τὴ φτωχὴ βοσκὴ του.

Αφῆστε τὸ τὸ δύστυχο! δὲν φθάνει ποῦ δουλεύει

ὅλην τὴν μέρα τὸν ἀγρό; — Αφῆστε το, γυρεύει

λίγο χορτάρι τρυφερὸ ἀπὸ τὴ γῆ νὰ φάγῃ,

κατόπιν ἐτῇ βαρειὰ δουλειὰ μὲν ὑπομονὴ νὰ πάγγι.

Ἄ! μὴ τὸ βασανίζετε, παιδιά! Ποιὸς ξέρει τὴν φύσιν
πόσον καιρὸν θὰ τῷ γραφεῖν ἀκέμη γιὰ νὰ ζήσῃ!

Αὔριον ἵσως θὰ βρεθῇ τὰ χέρια μακελλάρη.
καὶ τώρα δὲν τάφινετε νὰ φάῃ οὕτε χορτάρι;

Γ. Δροσίνης

52. Διατί πρέπει νὰ λουώμεθα.

Κατὰ τὸ θέρος ἦταν θερμανθῶμεν πολὺ, ἔξερχεται ἐκ τοῦ σώματός μας ἴδρως. Οἱ ιδρὺς εἶναι ὕδωρ καὶ ἀκαθαρσία τοῦ σώματος. Η ἀκαθαρσία αὗτη προσκολλᾶται εἰς τὰ ἐσωτερικά μας ἐνδύματα.

Διὰ τοῦτο ἀλλάσσομεν συχνὰ τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματά μας. "Αν βραδύνωμεν νὰ ἀλλάξουμεν τὰ ἐνδύματα, ἡ ἀκαθαρσία προσκολλᾶται πάλιν ἐπὶ τοῦ σώματος. Τοῦτο βλάπτει πολὺ τὴν ὑγείαν μας.

Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀλλάσσωμεν τὰ ἐσωτερικὰ ἐνδύματα. Ηρέπει καὶ νὰ λουώμεν τὸ σῶμά μας τακτικά. "Οσοι δὲν λουούνται τὸ σῶμά των, ἀσθενοῦσιν εὐκολώτερον ἀπὸ ἐκείνους, οἱ δύοτοι λουούσαι τὸ σῶμά των.

Πολλὰ παιδιὰ φοβοῦνται νὰ πλύνωσι τὸ σῶμά των, ὡς νὰ πρόκηγται νὰ πάθωσι κακόν τι. Δὲν βλέπουσι τὴν νῆσσαν, τὴν χῆραν, τὸν ἵππον καὶ τὸν κύνα πόσον εὐχαριστοῦνται νὰ λουούνται εἰς τὸ ὕδωρ καὶ πόσον ἀγαπῶσι τὴν καθαριότητα.

Παιδιά, τὰ δύοτα δὲν ἀγαπῶσι τὴν καθαριότητα, δὲν ἀγαπῶσι τὴν ὑγείαν των.

Πολλοὶ λουούνται καὶ τὸν χειμῶνα μὲν ψυχρὸν ὕδωρ, ἀλλὰ ἀποτεῖται συνήθεια καὶ προσοχὴ μεγάλη.

Οἱ παιδεῖς τῆς ἀρχαίας Σπάρτης ἐλούοντο καὶ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος εἰς τὸν πλησίον τῆς Σπάρτης ποταμὸν Εὔρωταν.

53. Ἡ καθαριότης.

Ἡ καθαριότης εἶναι:
ἡ καλλίστη τῶν στολῶν
καὶ κατὰ τῆς ἀσθενείας
εἰν' ὅ μέγας προμηχών

Ο δὲ ρυπαρὸς τὸ σῶμα
ἔχει ρυπαρὰν ψυχὴν
καὶ ἀνήκει εἰς τῶν γούρων
τὴν ἀκάθαρτον φυλήν.

54. Λέων, ὄνος καὶ ἀλώπηξ.

Ο λέων, δ ὄνος καὶ γ ἀλώπηξ ἔκαμεν συντροφίαν καὶ ἐξῆλθον εἰς κυνήγιον. Ἀφ' οὐ συνέλαβον πολὺ κυνήγιον, δ λέων διέταξε τὸν ὄνον νὰ διαμοιράσῃ αὐτό. Ο ὄνος διεμοίρασε τὸ κυνήγιον εἰς τρία ἵσα μέρη.

Ο λέων, ἐπειδὴ γέθελε περισσότερον μερίδιον, ἐθύμωσε καὶ κατέψχε τὸν ὄνον.

Κατόπιν δ λέων διέταξε τὴν ἀλώπεκα νὰ διαμοιράσῃ τὸ κυνήγιον. Η ἀλώπηξ ἐχώρησε πολὺ δλίγον διὰ τὸν ἑαυτόν της καὶ τὸ ἄλλο ἀφῆκεν εἰς τὸν λέοντα.

Ο λέων, διὰ εἰδὲ τοῦτο, ηὐχαριστηγέθη πολὺ καὶ γέρωτησε τὴν ἀλώπεκα.

«Ποῖος σὲ ἐδίδαξε νὰ διαμοιράσῃς τοιουτοτρόπως τὸ κυνήγιον;

«Τὸ πάθημα τοῦ ὄνου», ἀπεκρίθη γ ἀλώπηξ.

— Τῶν πρώτων τὰ παθήματα γεφύρωι τῶν δευτέρων.

55. Ο Θεός γνωρίζει τί κάμνει.

Εἰς βασιλεὺς ἔλεγε πολλάκις μόνος του. «Διατί ἀρά γε ἔκαμεν δ Θεὸς τὰς μυίας καὶ τὰς ἀράχνας; Τὰ ζῷα ταῦτα δὲν εἰναι καθόλου χρήσιμα».

Μετά τινα χρόνον δ βασιλεὺς ἔκαμεν πόλεμον πρὸς ἄλλο ἐχθρικὸν ἔθνος. Εἰς τὴν μάχην ἐφονεύθη ὅλος δ στρατός του, αὐτὸς δὲ, διὰ νὰ σωθῇ, ἐκρύθη ἐντὸς πυκνοῦ δάσους. Εκεὶ μετ' ὀλίγον ἀπεκοιμήθη.

Οι ἐχθροὶ ἐγέντουν νὰ εῦρωσιν αὐτόν· καί, δτε ἐπληγσίασαν εἰς τὸν κοιμώμενον βασιλέα, μία μυία ἐκέντησεν αὐτὸν τόσον δυνατά, ὥστε τὸν ἐξύπνησεν. Ο βασιλεὺς καθὼς ἤκουσε τὰ πατήματα τῶν ἐχθρῶν του ἐτράπη εἰς φυγὴν καὶ ἐσώθη.

Τὴν ἑσπέραν ἐκρύθη ἐντὸς σπηλαίου, τὸ δροῖον ἦτο πληγέον τοῦ δάσους. Τὴν νύκτα μία ἀράχνη ἐκάλυψε μὲ τὸν ἴστον της τὴν εἰσόδον τοῦ σπηλαίου.

«Οτε ἐγένη μέρως, δύο στρατιῶται· τοῦ ἐχθροῦ ἐτάξθησαν ἐμπροσθεν τοῦ σπηλαίου· δ εἰς ἐξ αὐτῶν δεικνύων τὸ σπήλαιον εἰπε· «Χωρὶς ἄλλο ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τούτου θὰ εἰναι κεκρυμμένος».

«Δὲν εἶναι δυνατόν», εἶπεν ὁ ἄλλος, «διότι, ἀνείσθηκετο
ἐντὸς τοῦ σπηλαίου, θὺξ ἔχιζε τὸν ἵστον τῆς ἀράχνης εἶναι
περιττὸν νὰ εἰσέλθωμεν». Καὶ ἔφυγον.

Ο βασιλεὺς ἐκ τοῦ βάθους τοῦ σπηλαίου εἶδε τοὺς στρα-
τιώτας καὶ γήρουεν ὅταν εἶπον. Ὁτε δὲ ἀπεμακρύνθησαν οἱ στρα-
τιώται, ἐγονυπέτησεν, ὑψώσε τὰς χειράς του καὶ εἶπε· «Θεέ μου,
συγχώρησόν με διότι κατέκρινα τὰ ἔργα σου. Σὲ εὐχαριστῶ ἐξ
ὅλης τῆς ψυχῆς μου, διότι χθὲς μὲ ἔσωσας δια τῆς μυίας, σή-
μερον δὲ διὰ τοῦ ἴστον τῆς ἀράχνης. Σύ μόνον γνωρίζεις τὴν
γρηγορίαν τῶν πραγμάτων Σου. Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου».

56. Ἡ νῆσσα.

Ἡ νῆσσα εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ σίκιακὰ πτηνά.

Ἡ νῆσσα ἔχει κεφαλὴν μικράν, ράμφος μακρὸν καὶ πλατύ.
Τὸ σῶμα τῆς νήσσης εἶναι φοειδὲς καὶ βαρύ, αἱ δὲ πτέρυγες
μικραί, καὶ διὰ τοῦτο πολὺ δυσκόλως πετᾷ ἡ νῆσσα.

Αἱ νῆσσαι πολὺ δυσκόλως βαδύζουσιν εἰς τὴν ξηράν, διότι
οἱ πόδες των εἶναι βραχεῖς καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω τοῦ σώματος το-
ποθετημένοι.

(Ἡ νῆσσα).

Εἰς ἕκαστον πόδα ἔχει τέσσαρας δακτύλους· τρεῖς ἔμπροσθεν
καὶ ἑναὶ ὄπισθεν. Οἱ τρεῖς ἔμπροσθειοι ἔνοιηνται διὰ κιτρίνης μει-
βράνης.

Διότι οἱ πόδες εἶναι ἡνωμένοι καὶ διέτι κείνται πρὸς τὰ ὀπίσω
τοῦ σώματος, δύναται ἡ νῆσσα νὰ κολυμβῇ ἀρίστα. Διὰ τοῦτο
ὅλην τὴν ἡμέραν εὐχαριστεῖται νὰ μένῃ ἐντὸς τοῦ βότανος.

Αἱ νῆσσαι τρώγουσι τρυφερὰ φύλλα, σκώληκας, σπόρους,
τρυφερὰ χόρτα καὶ μικροὺς ἴγκους.

Γεννῶσι καθ' ἑκάστην ἐν φόν. τὸ δποῖον εἶναι δλίγον πρασινωπὸν καὶ δλίγον μεγαλύτερον τοῦ φου τῆς ὅρνιθος.

Ἐκ τῶν φῶν, ἀφ' οὗ τὰ ἐπφάση ἐπὶ 28 ἡμέρας, ἐξέρχονται τὰ παππάκια, τὰ δποῖα ἀμέσως ὅδηγει ἥ μήτηρ εἰς τὸ ὔδωρ.

Αἱ νῆσσαι ἀγαπῶσι πολὺ τὴν καθαριότητα καὶ συχνὰ λούονται τὸ σῶμά των.

Κοιμῶνται στηριζόμεναι ἐπὶ ἑνὸς ποδὸς καὶ ἔχουσαι τὸ ραμφός ὑπὸ τὴν πτέρυγα.

Ὑπάρχουσι καὶ ἄγριαι νῆσσαι, αἱ δποῖαι ζῶσι πλησίον τῶν λιμνῶν. Αἱ ἄγριαι νῆσσαι ἔχουσι πτέρυγας μεγάλας καὶ πετῶσι πολὺ ταχέως, ἔχουσι δὲ πολὺ νόστιμον κρέας καὶ διὰ τοῦτο οἱ κυνηγοὶ πολὺ εὐχαρίστως κυνηγοῦσιν αὐτάς.

Αἱ νῆσσαι εἶναι εἰς ἡμᾶς ὠφέλημα πτηνά, διότι μᾶς δίδουσι τὸ κρέας των καὶ τὰ φά των.

57. Ὁ ἐλεήμων γέρων.

Εἰς τὰς Ἀθήνας κατώκει πρὸ ἐτῶν εἰς γέρων ἀξιωματικὸς συνταξιοῦχος. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος ἐπαρουσιάσθη μίαν ἡμέραν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ ἔζητησεν ἐλεγμοσύνην, διότι ἡ μικρὰ σύνταξί του δὲν ἐπήρκει νὰ διαθρέψῃ τὰ δέκα τέκνα του.

Ο βασιλεὺς θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀλγθειαν ἡλθει μίαν ἡμέραν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀξιωματικοῦ ὡς ἄγνωστος καὶ ἀντὶ δέκα τέκνων εὑρεν ἔνδεικα. Ἐρωτᾷ λοιπὸν τὸν ἀξιωματικὸν διατί, ἀφ' οὗ ἔχῃ ἔνδεικα τέκνα, εἰπεν ὅτι ἔχει δέκα.

«Τὸ παιδίον τοῦτο», εἰπεν δέ γέρων δεικνύων μικρὸν παιδίον μὲ μαῦρα ἐνδύματα, «δὲν εἶναι ίδιον μου, τὸ τρέψω ὅμως ἐξ εὐσπλαγχνίας, διότι εἶναι ὀρφανόν».

Ο βασιλεὺς συγκεκινημένος διέταξε νὰ αὐξηθῇ ἡ σύνταξις τοῦ ἀξιωματικοῦ τούτου τόσον, ὥστε νὰ ἐπαρκῇ νὰ τρέψῃ τὰ τέκνα του καὶ τὸ δρφανόν.

58. Τὸ χωρίον.

Εἰς τὸ χωρίον εἶναι δλίγαι οἰκίαι καὶ κατοικοῦσιν δλίγοι ἄνθρωποι.

Αἱ οἰκίαι εἶναι μικραὶ καὶ δὲν κείνται κατὰ σειρὰν καὶ τάξιν, ἐπως αἱ οἰκίαι τῶν πόλεων.

Εἰς τὸ χωρίον ἐκάστη οἰκία ἀπέχει τῆς ἀλλής καὶ ἔχει τὴν
ἀλλήν καὶ τὸν αῆπόν της. Πλησίον τῆς οἰκίας είναι ἐκτισμένη ἡ
ἀποθήκη. Ἐντὸς τῆς ἀποθήκης θέτει ὁ γεωργὸς τὰ γεωργικὰ
ἔργα λειά του, τὴν αριθήν, τὸν σῖτον καὶ τοὺς ἄλλους καρπούς.
Οὐλήγον μακρὰν τῆς ἀποθηκῆς είναι ἐκτισμένος ὁ ἀγυρών.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς αὐλῆς είναι ὁ κλίθανος (φοῦρνος) καὶ ἐκεῖ
πλησίον ὁ δρυιθών καὶ ὁ σταῦλος.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων είναι γεωργοὶ καὶ ποιμένες. Οἱ
γεωργοὶ καλλιεργοῦσι τοὺς ἀγρούς καὶ τὰς ἀμπέλους των. Οἱ
ποιμένες φυλάττουσι τὰ πρόβατά των καὶ περιποιοῦνται αὐτά.

Αἱ γυναικες τῶν χωρικῶν καταγίνονται εἰς τὰς οἰκιακὰς ἐρ-
γασίας· πολλάκις ὅμως βοηθοῦσι τοὺς ἄνδρας εἰς τὰς γεωργικὰς
ἐργασίας, θερίζουσι, τρυγῶσι, σκάπτουσιν.

Εἰς ἐν τῶν δωματίων είναι ἡ ἑστία. Εἰς τὴν ἑστίαν ἀνά-
πτουσι πῦρ καὶ μαγειρεύουσι καὶ θερμαίνονται. Κατὰ τὸν χει-
μῶνα, ὅτε χιονίζει ἔξω, κάθηνται ὅλοι σὶ οἰκεῖοι πέριξ τῆς ἑστίας
καὶ θερμαίνονται, ἡ δὲ μάρμη διηγεῖται εἰς τοὺς ἐγγόνους τῆς
κανὲν παραμύθιον.

Οἱ χωρικοὶ καιμῶνται ἐνωρὶς καὶ σηκώνονται ἐκ τοῦ ὑπνου
πολὺ πρωΐ. Εἰς τὰ χωρία ὅλοι ἐργάζονται καὶ διὰ τοῦτο ὅλοι
είναι ὑγιέστατοι καὶ ζῶσι πολλὰ ἔτη.

Οἱ χωρικοὶ γνωρίζουσι τὰς ὥρας, τὴν μὲν γῆμέραν ἀπὸ τὴν
θέσιν τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα ἀπὸ τοὺς ἀστέρας καὶ ἀπὸ τοὺς
πετεινούς, σὶ ἐποῖοι φωνάζουσιν εἰς ὥρισμένην ὥραν.

Κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἀλλας ἔορτὰς οἱ χωρικοὶ δὲν
ἐργάζονται.

Φοροῦσι καθαρὰ ἐνδύματα καὶ πηγαίνουσιν ὅλοι εἰς τὴν ἐκ-
κλησίαν καὶ μετὰ μεσημβρίαν ἐρχονται εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χω-
ρίου καὶ χορεύουσι, πηδῶσι, ρίπτουσι τὸ λιθάρι καὶ διασκεδάζουσι.

Τὸ καλύτερον κτίριον τοῦ χωρίου είναι ἡ ἐκκλησία καὶ τὸ
σχολεῖον.

59. Τὰ δημόσια πράγματα.

Ο πατέρ ρ μας καὶ ὅλοι σὶ πολίται πληρώνουσι κατ' ἔτος φό-
ρον τινά. "Αλλοις πληρώνει φόρον διὰ τὸν ἵππον του ἡ διὰ τὸν
βοῦν του καὶ ἄλλος διὰ τὰς ἀμπέλους του.

Τοὺς φόρους πληρώνομεν εἰς τὸν εἰσπράκτορα καὶ εἰς τὸν ταμίαν.

Μὲ τοὺς φόρους, τοὺς ὅποίους πληρώνουσιν οἱ γονεῖς μας, πληρώνονται οἱ στρατιώται, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ἀστυνόμοι, οἱ δικασταὶ καὶ ὅλοι οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ἔθνους μας.

Ἐν τῶν φόρων μας κατασκευάζει ἡ Κυβέρνησις (Δημόσιον) ἔδιούς, γεφύρας, σχολεῖα, δικαστήρια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρησιμεύει εἰς τοὺς πολίτας.

Αἱ γέφυραι, οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ δικαστήρια καὶ ὅσα ἄλλα κατασκευάζονται διὰ τῶν χρημάτων τοῦ Δημοσίου, λέγονται δημόσια πράγματα.

Τὰ δημόσια πράγματα εἶναι ὅλων τῶν πολιτῶν, διότι ὅλοι πληρώνουσι φόρους.

Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ βλάπτωμεν, διότι ζημιώνομεν καὶ τὸν ἔχυτόν μας. "Οταν καταστρέψωμεν τὰ πράγματα τοῦ σχολείου ἢ τὰς γεφύρας καὶ οξπτωμεν τὰ σύρματα τοῦ τηλεγράφου, ζημιώνομεν τὸν ἔχυτόν μας, διότι καὶ ἡμεῖς θὰ πληρώσωμεν, διὰ νὰ κατασκευασθῶσι πάλιν.

"Αν ἐè μᾶς ἀνακαλύψωσι, τιμωρούμεθα αὐστηρῶς.

60. Τὸ φρόνιμον παιδίον.

Τὸ φρόνιμον παιδίον,
δὲν εἶναι ὀκνηρόν,
πηγαίνει ἐς τὸ σχολεῖον,
δὲν γάνει τὸν καιρόν.

Ποτὲ δὲν ἀντιλέγει,
τοὺς ἄλλους δὲν λυπεῖ
καὶ ψεύματα δὲν λέγει
ἢ λέξιν ἀπρεπῆ.

Μὲ σέθις καθ' ἐκάστην
προσφέρει προσευχὴν
καὶ τείνει πρὸς τὸν Πλάστην
τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχήν.

Τὸ φρόνιμον παιδίον
καθεῖς τὸ ἐπαινεῖ
καὶ εἶναι τῶν οἰκείων
χαρὰ παντοτινή.
•Αρ. Κατακοντέηνός.

51. Ἰππος καὶ σπουργίτης.

Μίαν ἥμέραν τοῦ χειμῶνος εἰς ἵππος ἔτρωγε κριθήν εἰς τὴν φάτνην του.

Εἰς σπουργίτης ἤλθε πλησίον τοῦ ἵππου καὶ τῷ εἶπε:

«Καλέ μου ἵππε, δὲν χαρίζεις καὶ εἰς ἐμὲ ὀλίγους κόκκους κριθῆς; Η χιλῶν ἔχει καλύψει τὰς ὁδούς, τοὺς ἄγρους καὶ τὰς αὐλὰς τῶν οἰκιῶν καὶ δὲν εὑρίσκω τίποτε νὰ φάγω. Δύο η τρεῖς κόκκοι μοὶ εἶναι ἀρκετοί».

Ο ἵππος ἀπεκρίθη «ἐλθέ, ἀγαπητὸν πτηνόν, φάγε ὅσον ἐπιθυμεῖς. Υπάρχει τροφὴ καὶ διὰ τοὺς δύο μας». Ο σπουργίτης ἔφαγεν ὅσον ἦδύνατο καὶ ἐσώθη.

“Οτε ἤλθε τὸ θέρος καὶ διακόπησαν, ἤρχοντο πολλαὶ μυῖαι καὶ ἐκέντουν τὸν ἵππον. Τότε διὰ σπουργίτης ἐνθυμηθεὶς τὴν χάριν ἐπέταξε πλησίον τοῦ ἵππου καὶ ἔτρωγε τὰς μυῖας καὶ ἀπήλαττε τὸν ἵππον ἀπὸ τοὺς πόνους.

— ‘Η χάρι θέλει ἀντίκαρι καὶ πάλι χάρι νάναι.

62. Τὰ ἔντομα.

Ο μύρμηξ, δικόνωψ, γηγενής, γηγενής, διμεταξοσκώληξ καὶ ἄλλα μικρότατα ζῷα λέγονται ἔντομα.

Τὰ ἔντομα τρέφονται ἀπὸ φυτά, ἀπὸ κρέας ζώων νεκρῶν καὶ ἐκ τοῦ αἷματος τῶν ἄλλων ζώων, τὸ δποῖον ἀπομνηώσι.

Τὰ περισσότερα ἔντομα γεννῶσιν φόνον. Εκ τῶν φῶν ἐξέρχονται μικραὶ κάρπαι, αἱ δποῖαι μετά τινα χρόνου μεταβάλλονται εἰς χρυσαλλίδας.

Εκ τῶν ἐντόμων μερικὰ εἶναι ὠφελιμώτατα εἰς ἡμᾶς, καθὼς γηγενής καὶ διμεταξοσκώληξ.

Η μέλισσα μᾶς δίδει τὸ μέλι καὶ τὸν κηρόν.

Ο μεταξοσκώληξ, ἀφ' οὗ μεγαλώσῃ, οἰλείεται ἐντὸς τοῦ βομβούκιον τοῦ (κουκουλίου) καὶ μετά τινα χρόνου ἐξέρχεται ὡς πεταλούδα. Άλλα δὲν τρώγει γεννᾶ τὰ φόνα τῆς καὶ ἔπειτα ἀποθνήσκει.

Τὰ περισσότερα ἔντομα εἶναι βλαβερὰ εἰς ἡμᾶς. Άλλα μᾶς ἐνοχλοῦσιν, ὅταν τρώγωμεν, ὅταν κοιμώμεθα, καὶ μᾶς μολύνουσι τὰς τροφάς μας. Άλλα καταστρέφουσι τὰ φυτά, ὡς η μηλολόνθη καὶ η φυτόφθειρα, καὶ ἄλλα καταστρέφουσι τὰ ἐνδύματά μας, τὰ βιθλία καὶ τὰ ἐπιπλα, ὡς διάβολος (σκόρος).

Μεγάλην καταστροφὴν εἰς τὰ ἔντομα προξενοῦσι: τὰ πτηνά.

63. Ἡ πεταλούδα καὶ τὸ παιδίον.

Ἐν παιδίον προσεπάθει νὰ συλλάβῃ μίαν ώραίαν πεταλούδαν, ἢ ὅποια ἐπέτα μὲ χαρὰν ἀπὸ ἀνθους εἰς ἄνθος.

Ἡ μήτηρ του εἶδε τὸ παιδίον καὶ εἶπε πρὸς αὐτό·

«Παιδίον μου, ἂν θέλης νὰ βλέπης αὐτὴν καὶ νὰ εὐχαριστῆσαι, ἀφησέ την ἐλευθέραν νὰ πετᾷ διότι, ἂν τὴν ἐγγίσῃς, θὰ λυπηθῇς».

Τὸ παιδίον ὑπήκουσεν εἰς τὴν μητέρα του. Διὰ νὰ δυνηθῇ δὲ νὰ ἴδῃ τὴν πεταλούδαν πλησιέστερον, κατεσκεύασε μίαν ώραίαν μεγάλην ἀνθοδέσμην.

Μὲ τὴν ἀνθοδέσμην λοιπὸν εἰς τὰς χεῖρας ἥλθε πλησίον εἰς τὴν πεταλούδαν, ἢ ὅποια ἀφ' οὗ ἐπέταξεν ἐδῶ καὶ ἔκει, ἥλθε καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν ώραίαν ἀνθοδέσμην. Τώρα τὸ παιδίον ἥδυνατο νὰ βλέπῃ αὐτὴν καλύτερον.

Ἡτο κιτρίνη καὶ ἐστολισμένη μὲ κόκκινα καὶ μαῦρα στίγματα. Εἶχε τέσσαρας πτέρυγας πολὺ ἐλαφρὰς καὶ ἔξ πόδας, τρεῖς ἀπὸ τὸ ἔν μέρος καὶ τρεῖς ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Εἶχεν ἔμπροσθεν τοῦ στόματος μίαν προσθοσκίδα, τὴν ὅποιαν ἥπλωνεν εἰς τὰ ἄνθη καὶ ἀπερρόφει ἔξ αὐτῶν τὸ μέλι χωρὶς νὰ βλάπτῃ αὐτά.

Ἡ πεταλούδα, ἀφ' οὗ ἔμεινεν δλίγον εἰς τὴν ἀνθοδέσμην τοῦ παιδίου, ἔφυγε καὶ ἐπέτα ἐδῶ καὶ ἔκει. Τὸ παιδίον ἐλυπήθη, διότι ἐνόμισεν ὅτι θὰ φύγῃ διὰ παντὸς ἢ πεταλούδα. Ἀπὸ τὴν μεγάλην του ἐπιθυμίαν ν' ἀποκτήσῃ αὐτὴν, ἐλησμόνησε τὴν συμβουλὴν τῆς μητρός του καὶ αἱρνησε, ἐνῷ ἡ πεταλούδα ἐκάθητο ἐπὶ τινος ἄνθους, συλλαμβάνει αὐτὴν ἐκ τῶν πτερύγων. Ἀνοίγει κατόπιν τὴν χεῖρά του, ἀλλὰ τί νὰ ἴδῃ! τὸ ώραίον ἔντομον ἔκινει μὲ τρόμον τὰς τετριμμένας πτέρυγάς του, τὰ δὲ ωραῖα χρώματα είχον μεταβληθῆ εἰς λάμπουσαν κόνιν.

Τὸ παιδίον, ὡς εἶδε τοῦτο, ἐλυπήθη τόσον πολύ, ὥστε γρήγορες νὰ κλαιάῃ. Ἄλλα τὸ κακὸν εἶχε γίνει πλέον.

— Ηρὸν φίλης τὸ λιθάρι, σκέψου.

64. Ὁ χρόνος.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἡμέρας λέγεται πρωΐα, τὸ μέσον μεσημέρια καὶ τὸ τέλος ἔσπέρα.

‘Απὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς δύσεως εἶναι μία ἥμέρα, καὶ ἀπὸ τῆς δύσεως μέχρι τῆς ἀνατολῆς πάλιν εἶναι μία νύξ.

Μία ἥμέρα καὶ μία νύξ ἀποτελοῦσι τὸ ἥμερονύκτιον. Τὸ ἥμερονύκτιον ἔχει 24 ὥρας.

‘Απὸ τῆς μεσημβρίας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου εἶναι 12 ὥραι, καὶ ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς ἄλλης ἥμέρας εἶναι ἂλλαι 12 ὥραι.

Τὰς ὥρας εὑρίσκομεν τὴν μὲν ἥμέραν διὰ τοῦ ἡλίου, τὴν δὲ νύκτα διὰ τῶν ἀστέρων. Καλλίτερον δεικνύει τὰς ὥρας τὸ ὥρολγιον. Ἔχομεν ὠρολόγια μικρὰ καὶ ὠρολόγια μεγάλα.

Ἐπτὰ ἥμέραι κάμνουσι μίαν ἑδδομάδα. Τὰς ἐξ ἥμέρας τῆς ἑδδομάδος ἐργαζόμεθα, τὴν δὲ ἑδδόμην ἔχομεν ἀφιερώσει εἰς τὸν Θεόν.

Τριακόσιαι ἀνήκοντα πέντε ἥμέραι ἀποτελοῦσιν ἓν ἔτος. Τὸ ἔτος διαιρεῖται εἰς δώδεκα μῆνας. Οἱ μῆνες εἰναι: ὁ Ἱανουάριος, ὁ Φεβρουάριος, ὁ Μάρτιος, ὁ Ἀπρίλιος, ὁ Μάιος, ὁ Ἰούνιος, ὁ Ἱούλιος, ὁ Αὔγουστος, ὁ Σεπτέμβριος, ὁ Ὀκτώβριος, ὁ Νοέμβριος καὶ ὁ Δεκέμβριος. Ὁ Ἱανουάριος, ὁ Μάρτιος, ὁ Μάιος, ὁ Ἱούλιος, ὁ Αὔγουστος, ὁ Ὀκτώβριος καὶ ὁ Δεκέμβριος ἔχουσιν ἕκαστος 31 ἥμέρας.

Ο Ἀπρίλιος, ὁ Ἰούνιος, ὁ Σεπτέμβριος καὶ ὁ Νοέμβριος ἔχουσιν ἀπὸ 30 ἥμέρας ἕκαστος.

Ο Φεβρουάριος ἔχει ἥμέρας 28 καὶ ἀνὰ τέσσαρα ἔτη ἔχει 29. Τότε τὸ ἔτος ἔχει ἥμέρας 366 καὶ λέγεται δίσεκτον.

Τὸ ἔτος διαιρεῖται εἰς τέσσαρας ὥρας ἢ ἐποχάς. Εἰς ἕαρ ἢ ἄνοιξιν, εἰς θέρος, εἰς φθινόπωρον καὶ εἰς χειμῶνα. Εἰς ἑκάστην ὥραν ἀνήκουσι τρεῖς μῆνες. Ο Μάρτιος, ὁ Ἀπρίλιος καὶ ὁ Μάιος ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἄνοιξιν· ὁ Ἰούνιος, ὁ Ἱούλιος καὶ ὁ Αὔγουστος εἰς τὸ θέρος· ὁ Σεπτέμβριος, ὁ Ὀκτώβριος καὶ ὁ Νοέμβριος εἰς τὸ φθινόπωρον καὶ ὁ Δεκέμβριος, ὁ Ἱανουάριος καὶ ὁ Φεβρουάριος εἰς τὸν χειμῶνα.

“Ολαι αἱ ὥραι τοῦ ἔτους εἶναι εὐχάρισται.

65. Τὸ ἡμερονύκτιον.

Πρωὶ δὲ ἥλιος βγαίνει
ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν,
τὸ βράδυ καταβαίνει
μὲν ὀλόχρυση στολὴ
νὰ κοιμηθῇ ἐς τὴν δύσιν.

Μὰ ὑπνος πρὶν τόν πάρη,
ἀφίνει προσταγὴ
τὸ τάστρα καὶ ἐς τὸ φεγγάρι
νὰ φέγγουνε ἐς τὴν γῆ
ώς ποῦ νὰ ἔξυπνήσῃ.

Γ. Βιζυνός.

66. Ὁ ἄρτος.

Οἱ ἀνθρωποι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, πλούσιοι καὶ πτωχοί, ὅλοι
ἔχουσιν ἀνάγκην τοῦ ἄρτου.

“Απὸ σλας τὰς τροφάς μας δὲ ἄρτος εἰνεὶ ἡ ἀναγκαιοτέρα¹
τροφή. “Οσον ἐκλεκτὸν φαγητὸν καὶ ἀν ἔχωμεν, ἀνευ ἄρτου
δὲν τὸ τρώγομεν.

Τὸν ἄρτον κατασκευάζομεν ἀπὸ τὸ ἄλευρον τοῦ σίτου, τῆς
κριθῆς καὶ τοῦ ἀραβοσίτου.

Οἱ θρεπτικώτερος καὶ νοστιμώτερος ἄρτος εἰναι δὲ κατασκευ-
ασμένος μόνον ἀπὸ σίτου. Τὸ σεμιγδᾶλι κατασκευάζεται ἐκ τοῦ
σίτου, ἀφ' οὗ διὰ τῆς ἀλεστικῆς μηχανῆς ἀφαιρεθῇ δὲ φλοιός.

Διὰ νὰ κατασκευάσωμεν τὸν ἄρτον ἀναμιγνύομεν τὸ ἄλευρον
μὲ θερμὸν ὕδωρ, μὲ ἀλας καὶ μὲ δλίγην προζύμην. Τὸ μῆγμα
ζυμώνομεν ἀρκετὴν ὥραν καὶ κατόπιν κατασκευάζομεν τοὺς
ἄρτους καὶ τοὺς ψήνομεν εἰς τὸν κλίθανον.

“Ἄρτον ἀγοράζομεν καὶ ἀπὸ τὰ ἀρτοπωλεῖα ὁ κατασκευα-
στὴς τῶν ἄρτων λέγεται ἀρτοποιὸς καὶ ὁ πωλητὴς ἀρτοπώλης.

Τὸν ἄρτον τρώγομεν Ἐηρόν, μὲ καφέ, μὲ γάλα, μὲ τυρὸν καὶ
μὲ ἄλλας τροφάς.

“Απὸ τὸ ἄλευρον κατασκευάζομεν καὶ γλυκίσματα καὶ ἄλλα
φαγητά, μακαρόνια, παξιμάδια κ.λ.π.

Τπάρχουσιν ἀνθρωποι, οἱ δποῖοι στεροῦνται καὶ αὐτοῦ τοῦ
ἄρτου εἰς τούτους πρέπει νὰ διδωμεν ἡμεῖς.

67. Ἡ Κυριακὴ προσευχὴ.

Πάτερ ἡμῶν, δὲν τοῖς οὐρανοῖς.
Ἄγιασθήτω τὸ ὄνομά Σου.

Ἐλθέτω γὰρ βασιλεία Σου·

Γενηθήτω τὸ θέλημά Σου, ώς ἐν σύρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δός γῆμεν σήμερον.

Καὶ ἀφες γῆμεν τὰ δφειλήματα γῆμῶν,

Ως καὶ γῆμεις ἀφίεμεν τοὺς δφειλέταις γῆμῶν.

Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς γῆμᾶς εἰς πειρασμόν,

Ἄλλὰ φύσαι γῆμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Ἄμην!

Ἡ προσευχὴ αὕτη καλεῖται Κυριακὴ προσευχὴ, διότι ἔδειθη
εἰς γῆμᾶς ὑπὸ τοῦ Κυρίου γῆμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

68. Ὁ βάμβαξ.

Ο βάμβαξ εἶναι φυτὸν μικρὸν καὶ πολύνκλαδον. Τὸ ὄψος του
φθάνει μέχρι ἐνός μέτρου. Εἰς τὰς μασχάλας τῶν φυτῶν φύ-
ονται τὰ ἄνθη, τὰ ὁποῖα εἶναι κιτρινωπά. Ἐκ τῶν ἀνθέων γί-
νεται δὲ καρπός.

Ο καρπὸς εἶναι θήκη φοιειδῆς διηγρημένη εἰς τρεῖς γῆ τέσσαρας
χώρους. Εἰς τοὺς χώρους ὑπάρχουσι πέντε ἔως ἑπτὰ σπέρματα
(κοκκούτσια), Εἰς τὰ σπέρματα ταῦτα περιτυλίσσονται λεπτό-
ταται καὶ λευκόταται τρίχες, δηλαδὴ βάμβαξ.

Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον αἱ θήκαι ἀνοίγονται μόναι τῶν καὶ δὲ
βάμβαξ ἐκτινάσσεται ἔξω.

Τότε λέγομεν δὲ τοὺς δρίματεν δὲ βάμβαξ καὶ συλλέγομεν αὐτόν.

Τὸν βάμβακα φέρουσιν εἰς ἐργοστάσια, τὰ δοποῖα ἔχουσιν ἐπί-
τηδες μηγχανάς, καὶ ἐκεῖ καθαρίζουσι ἀπὸ τὰ σπέρματα.

Τὰ σπέρματα πιέζουσιν εἰς τὰ πιεστήρια καὶ ἐξάγουσι τὸ βαμ-
βακέλαιον καὶ ἔπειτα τὰ ρίπτουσιν εἰς τοὺς ἀγροὺς ώς λίπασμα.

Τὸν καθαρὸν βάμβακα τὸν πωλοῦσιν εἰς τὰ νηματωργεῖα,
εἰς τὰ ὁποῖα διὰ μηγχανῶν μεταβάλλεται εἰς νῆμα.

Ἐκ τοῦ νῆματος τοῦ βάμβακος, ἀφ' οὗ πρῶτον τὸ στργύψωσιν,
ὑφαίνουσι διάφορα ὑφάσματα, μὲ τὰ ὁποῖα κατασκευάζομεν
ἐνδύματα. Τὰ ἐκ τοῦ βάμβακος ὑφάσματα λέγονται βαμβακερά.

Ο βάμβαξ δὲν γίνεται εἰς ὅλους τοὺς τόπους.

Ο περισσότερος βάμβαξ γίνεται εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Εἰς τὴν
πατρίδα μας γίνεται εἰς τὴν Θεσσαλίαν, εἰς τὴν Λεβαδείαν, εἰς
τὸ Ἀργος καὶ εἰς τὴν Δαρμίαν.

Ο βάμβακός είναι έλαφρότατος και άπαλώτατος. ΜΕΝΙΒΑΣ ḥē
χρησιμώτατος.

Έκ του βάμβακος γεμίζομεν και έφαπλώμενοι.

69. Ἀγαπᾶτε τὰ πτηνά.

Μίαν ήμέραν δύο παιδία ἔφερον εἰς τὴν ἀγορὰν και ἐπέλασαν
5 καρδερίνας, τὰς ὅποιας εἶχον ἐντὸς ἀλωθίου.

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν πλησιάζει εἰς τὰ παιδία εἰς κύριος καλο-
ενδεδυμένος και λέγει: «Πόσον ζητεῖτε δι' ἕκαστον πτηνόν;». «Πεντήκοντα λεπτά», ἀπίγνησαν τὰ παιδία. «Ο κύριος ἔδωκε
πεντήκοντα λεπτά, ἔλαβεν ἐκ του ἀλωθίου ἐν πτηνόν, τὸ ἐφί-
λησε και ἐπειτα τὸ ἀφῆκεν ἐλεύθερον.

Ἐπειτα ἔδωκεν ἄλλα πεντήκοντα λεπτά, ἔλαβεν ἄλλο ἐν
πτηνόν και τὸ ἀφῆκεν ἐλεύθερον. ἐπειτα ἄλλο, και κατ' αὐτὸν
τὸν τρόπον ἤγραψεν ὅλα τὰ πτηνά και ὅλα τὰ ἀπηλευθέρωσε.

Τὰ παιδία πορετήρουν τὸν κύριον ἔκπληκτα. «Ἐπειτα τὸν
ἡρώτηησαν: «Διατί, κύριε, ἤγραψες τὰ πτηνά, ἀφ' οὗ δὲν γίθε-
λετε νὰ τὰ κρατήσητε?».

Ο κύριος ἀπίγνησε:

«Θέλετε νὰ σᾶς κλείσωσιν εἰς τὰς φυλακὰς ἀνευ λόγου; Δὲν
θὰ λυπήσθε; Δὲν θὰ ζητήσετε τὴν ἐλευθερίαν σας; Τὸ ἴδιον και τὰ
πτηνά ἀγαπῶσι τὴν ἐλευθερίαν των».

Τὰ παιδία πολὺ συγκεκινημένα γίθελησαν νὰ ἐπιστρέψωσι
τὰ χρήματα εἰς τὸν κύριον, ἀλλ' οὐτος δὲν τὰ ἔδέχθη.

70. Ἡ καρδερίνα.

Πώς, καρδερίνα μου, ἔτσι βουδή; μεσ' ετὸ χρυσό σου μένεις ακλουδή! Ἔχασες πλέον τὴν ψαλμουδιά, ἢ μ' ἔχεις τώρα κρύα καρδιά; Τί νὰ σου κάμω θέλεις, πουλί;	πάλ' ή φωνή σου ν' ἀντιλαλῇ; Κλειστὸ παλάτι μ' είναι στενό, θέλω ἀέρα και σύρωνό. Δές μοι λαγκάδια, δάσσος, αλωνί, τότε ν' ἀκούσγε, φῦλε, φωνή.
---	---

71. Ὁ σπουργίτης.

Ἄνδητε σπουργίτη,
δέν σε χωρεῖ τὸ σπίτι;
Νὰ φύγης θέλεις ἀπὸ μᾶς;
καὶ ἐς τὸ παράθυρο ὅρμᾶς;
Τὸ ἔχομεν κλεισμένο,
πουλάκι μου καῦμένο.

Στὸ σπίτι σας ἂν μείνω.
παιδάκια, τί θὰ γίνω;
Καὶ μέσ' εἰς τὸ ἀνάκτορα κλειστὸ
ζωὴν δὲν ἔχω, δὲν βαστῶ.
Δὲν θέλω τὴν δουλείαν,
ζητῶ ἐλευθερίαν.

•Αρ. Κατακούζηνός-

72. Ἡ συνεισφορά.

Εἰς ἓν σχολείον τῶν Ἀθηνῶν ἦτο μία μαθήτρια καὶ πτωχὴ
κόρη, δνομαζομένη Ἀσπασία.

Ἡ Ἀσπασία ἦτο καθαρά, πολὺ ἐπιμελής, προσεκτική καὶ μὲ
καλοὺς τρόπους εἰς τὴν συναναστροφήν της. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ δι-
δασκάλισσά της καὶ αἱ συμμαθήτριαι της τὴν ἥγαπων πολύ.

Οτε ἐπληγίαζον αἱ ἔξετάσεις, ὅλα τὰ κοράσια τοῦ σχολείου
δημιουργοῦν διὰ τὰ φορέματα τῶν ἔξετάσεων μόνον ἡ Ἀσπασία δὲν
ἔλεγε τίποτε. Πάρουεν ὅλα αὐτὰ καὶ ἐλυπεῖτο, διότι θὰ εἶναι μὲ
παλαιὸν φόρεμα εἰς τὰς ἔξετάσεις.

Ἡ Μαρία, ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἥρωτησαν μίαν ἡμέραν
τὴν Ἀσπασίαν ἀν θὰ κατασκευάσῃ νέον φόρεμα διὰ τὰς ἔξετάσεις.

«Οχι», ἀπήντησε λυπημένη ἡ Ἀσπασία, «ὅ πατήρ μου
δὲν ἔχει χρήματα, διότι δια κερδίζει ἐκ τῆς ἐργασίας του τὰ
ἔξοδεύει πρὸς συντήρησιν τῆς οἰκογενείας μας».

Τὰ τρία κοράσια συνεκινήθησαν ἐκ τῶν λόγων τούτων τῆς
Ἀσπασίας. «Οτε ἔξῆλθον ἐκ τοῦ σχολείου, ἡ Μαρία εἶπεν εἰς
τὴν Σοφίαν καὶ τὴν Ἀθηνᾶν·

«Ἀκούσατε, φίλαι μου, μίαν σκέψιν μου. Νὰ κάμωμεν
συνεισφοράν, διὰ νὰ κατασκευάσωμεν ἓν φόρεμα τῆς Ἀσπασίας.
Οἱ γονεῖς μας εἶναι καλοί θὰ μᾶς δώσωσι χρήματα».

Μάλιστα, ώραία σκέψις, εἶπον ἡ Σοφία καὶ ἡ Ἀθηνᾶ·
«εἴμεθα σύμφωνοι».

«Ναι», λέγει ἡ Μαρία, «ἀλλὰ τοῦτο θὰ γίνη χωρὶς νὰ γνω-
ρίζῃ ἄλλος τις, διότι ὁ Θεὸς παραγγέλλει νὰ κάμωμεν τὴν
ἐλεημοσύνην μαστικὰ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους».

Τὰ τρία κοράσια εἶπον τὴν σκέψιν των ταύτην εἰς τοὺς γονεῖς των, οἱ δποῖοι γῆγχαριστήθησαν διὰ τὴν εὐσπλαγχνίαν τῶν τέκνων των· μὲ μεγάλην δὲ προθυμίαν ἡγόρασαν ἐν φόρεμα καὶ ἐν ζεῦγος ὑποδημάτων διὰ τὴν Ἀσπασίαν.

Δύο ἡμέρας πρὸ τῶν ἔξετάσεων ἡ Ἀσπασία ἔλαθεν ἐν μικρὸν δέμψα. Ἡνοιξεν αὐτὸν καὶ εὔρε τὸ φόρεμα, τὰ ὑποδήματα καὶ ἐν τεμάχιον λευκοῦ χάρτου, ἐπὶ τοῦ δποῖου ἦτο γεγραμμένον «διὰ τὴν καλὴν Ἀσπασίαν».

Ἡ Ἀσπασία εἶχε χαρὰν μεγάλην.

Τὰ κοράσια, ὅτε εἶδον τὴν Ἀσπασίαν μὲ τὸ νέον φόρεμα καὶ μὲ τὰ ὑποδήματα, ἥσθιάνθησαν μεγάλην χαρὰν διὰ τὴν καλήν των πρᾶξιν.

73. Ἡ γαλῆ.

Ἡ γαλῆ εἶναι τὸ μικρότερον οἰκιακὸν ζῷον.

Ἡ κεφαλὴ τῆς γαλῆς εἶναι στρογγύλη, τὰ ὤτα μικρά.

Ἐπὶ τοῦ ἀνω χελούς ἡ γαλῆ φέρει τρίχας, αἱ δποῖαι λέγονται μύστακες. Οἱ κορμὸις τῆς γαλῆς εἶναι ἐπιμήκης καὶ ἐλαστικός, καλύπτεται δὲ ἀπὸ τρίχας μικρὰς καὶ μαλακάς. Ἡ οὐρὰ αὐτῆς εἶναι μακρὰ καὶ εὐκίνητος.

Πόδας ἡ γαλῆ ἔχει τέσσαρας. Οἱ ἐμπρόσθιοι ἔχουσι πέντε δάκτυλους καὶ οἱ δπίσθιοι τέσσαρας. Οἱ δάκτυλοι φέρουσιν ὄνυχας δξεῖς, γαμφόδις καὶ λσχυρούς, τοὺς ὄποιους κρύπτει, ὅταν ἥσυχαζῃ. Ὁταν δμως ἀναρριχᾶται εἰς δένδρα, εἰς τούχους ἢ ὅταν ἐπιτίθηται κατὰ τοῦ ποντικοῦ ἢ ἀλλου ζώου, ἐκτείνει αὐτοὺς καὶ τοὺς μεταχειρίζεται ώς ὅπλα.

Τὸ πέλμα τῶν ποδῶν της εἶναι ἀπαλώτατον ώς βελούδον καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν βαδίζῃ, δὲν ἀκούεται καθόλου.

Ἡ γαλῆ ἔχει δξεῖαν τὴν ὄρασιν καὶ βλέπει καὶ εἰς τὸ σκότος. Ἀγαπᾷ πολὺ τὴν καθαριότητα καὶ διὰ τοῦτο συγχνὰ νίπτεται καὶ καθαρίζεται μὲ τὴν γλῶσσάν της καὶ μὲ τοὺς ἐμπροσθίους πόδις της.

(Γαλῆ).

Δὲν είναι πιστὸν ζῷον καὶ δὲν ἀκολουθεῖ τοὺς κυρίους της,
ὅταν μετοικῶσιν.

Οσάκις δργισθῇ γὰρ ἐπιτίθεται καὶ κατὰ τοῦ κυρίου της.
Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ πειράζωμεν αὐτὴν καὶ πρὸ πάντων
ὅταν εὑρισκώμεθα ἐντὸς περιωρισμένου μέρους καὶ δὲν ἔχῃ πό-
θεν νὰ φύγῃ.

Ἡ γαλῆ γεννᾷ δύο φορᾶς τὸ ἔτος ἀπὸ δύο ἔξι μικρά,
τῶν ὅποιων κατ' ἀρχὰς είναι κλειστοὶ οἱ ὄφθαλμοι.

Ἡ γαλῆ είναι γρήσιμον ζῷον, διότι συλλαμβάνει τοὺς βλα-
χεροὺς ποντικούς.

74. Ἡ γάττα καὶ τὸ κουρελάκι.

Κύττα, κύττα τὸ γαττάκι,
ὅταν ἔνα κουρελάκι
ἀπὸ κάτ' ἀπ' τὸ τραπέζι
εἰς τὰ ὕγικα του τὸ παΐζη.

Κύττα, κύττα πῶς τὸ ἀρπάζει,
τὸ βαστᾶ καὶ τὸ τινάζει,

τὸ σηκώνει, τὸ δαγκάνει,
μιὰ τὸ ἀφίνει, μιὰ τὸ πιάνει.

Κύττα πῶς τὸ πασπατεύει,
χαμηλὰ τὸ σημαδεύει,
κ' ἔξαφνα πετᾷ, τὸ παίρνει
καὶ σὰν λάφυρο τὸ σέργει.

75. Τὸ παιδίον καὶ τὰ μῆλα.

Μικρός τις μαθητὴς μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν ἑνὸς συμμαθητοῦ
του, διὰ νὰ συμμελετήσωσιν.

“Οτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὅποιον συνήθιζον νὰ
συμμελετῶσι, δὲν εὗρε κανένα. Ἐπὶ τῆς τραπέζης ὑπῆρχεν ἐν
μικρὸν κάνιστρον πλῆρες μήλων.

Τὸ παιδίον, ὅτε τὰ εἶδεν, ἀνέκραξε. «Πόσον ώραια είναι τὰ
μῆλα ταῦτα!» Ας φάγω ἔνι κανεὶς δέν με βλέπει», καὶ γίπλωσε
τὴν χειρά του καὶ ἔλαθεν ἐν μῆλον γήθελγες νὰ τὸ φάγῃ, ἀλλὰ
πάλιν τὸ ἀφῆκε. «Κανεὶς δέν με βλέπει;», ἔλεγε μὲν γαμηλὴν
φωνήν, «δέν με βλέπει ὁ Θεός, ὁ ὅποιος είναι πανταχοῦ παρών;
Δὲν πρέπει, ὅχι, δὲν πρέπει νὰ πράξω πρᾶξιν, τὴν ὅποιαν ὁ
Θεὸς ἀπαγγορεύει».

Εἰς τὸ πλησίον δωμάτιον ἦτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην δι πάππος
του συμμαθητοῦ του καὶ γκουσσεν δλα, δσα εἰπε τὸ παιδίον, καὶ

είδεν ἔτι ἥπλωσε τὴν χεῖρα τὸ παιδίον εἰς τὰ μῆλα, διότι ἡ μεταξὺ τῶν ἐωμακτίων θύρα ἦτο σχεδὸν ἀνοικτή.

Τὸ παιδίον ὅμως δὲν εἶδε τὸν γέροντα,

Ο γέρων εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, εἰς τὸ ὅποιον ἦτο ὁ μηρός, καὶ τῷ εἶπεν. «Ἐλσαι ἀξιέπαινος, διότι ἐνίκησας τὴν λαυμαργίαν καὶ ἀπέψυγες τὴν κλοπήν. Ἐλθὲ λοιπόν, λάθε ὅτα μῆλα θέλεις καὶ σε συμβουλεύω νὰ συλλογίζησαι πάντοτε τὸν Θεόν, ὅστις εἶναι πανταχοῦ παρὸν καὶ γνωρίζει τὰ πάντα».

76. Τὰ Χριστούγεννα.

Τὰ Χριστούγεννα εἶναι ἀγία καὶ μεγάλη ἑορτή. Εορτάζομεν τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ο Ἰησοῦς κατέβη εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν.

Ο Ἰησοῦς ἐγεννήθη ἐν τῆς Παρθένου Μαρίας εἰς τὴν Βηθλεὲμ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου καὶ ἐτέθη ἐντὸς φάτνης.

Πρῶτοι ἔμαθον τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος οἱ ποιμένες ὑπὸ τῶν ἀγγέλων, οἱ ὅποιοι ἔφαλλον. «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ».

Τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ ἑορτάζομεν τὴν 25 Δεκεμβρίου. Κατὰ τὸ μεσογύκτιον οἱ κάذωνες σημαίνουσι χαρμοσύνως καὶ μᾶς προσκαλοῦσι εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Ημεῖς μὲ προθυμίαν ἐγειρόμεθα ἐκ τοῦ ὅπνου καὶ πηγαίνομεν μὲ χαρὰν νὰ ἀκούσωμεν τὴν θείαν λειτουργίαν. Εκεὶ ἀκούομεν τοὺς φάλτας νὰ φύλωσι τό· «Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει καὶ ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει. Ἀγγέλοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοποροῦσι. Δι' ἡμᾶς γάρ ἐγεννήθη παιδίον νέον, δ πρὸ αἰώνων Θεός».

Αφ' οὗ δὲ τελειώσῃ ἡ λειτουργία, ἐπιστρέφομεν εἰς τὴν οἰκίαν μᾶς, ὅπου εὑρίσκομεν ἔτοιμον τὸ φαγητὸν καὶ τρώγομεν. Ο δὲ πατήρ διηγεῖται ὡραίας ιστορίας διὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Οι εὔσπλαγχνοι δὲν λησμονοῦσι τοὺς δυστυχεῖς καὶ στέλλουσι εἰς αὐτοὺς ἀπὸ τῆς παραμονῆς μικρὰν ἐλεημοσύνην, διὰ νὰ ἑορτάσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος.

77. Ἀπολυτίκιον τῆς ἑορτῆς.

Ἡ Γέννησίς σου, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως· ἐν αὐτῇ γάρ οἱ τοῖς ἄστροις λατρεύοντες ὑπὸ ἀστέρος ἐδιδάσκοντο, Σὲ προσκυνεῖν τὸν ἥλιον τῆς δικαιούσης, καὶ Σὲ γινώσκειν ἐξ ὑψους Ἀνατολήν. Κύριε, δόξα Σοι.

78. Ὁ Γεροκαπετάνιος.

Εἰς ἐν χωρίον τῆς Ἑλλάδος ἔκη πρὸ δλίγων ἐτῶν εἰς γέρων, τὸν δποῖον ἐκάλουν Γεροκαπετάνιον. Τὸν Γεροκαπετάνιον ὅλοι τὸν ἐσέθοντο καὶ ὅλοι τὸν ἐτίμων, διότι, δτε ἐπολέμησαν οἱ Ἑλληνες κατὰ τῶν Τούρκων, διὰ νὰ ἐλευθερωθῶσιν, ὁ Γεροκαπετάνιος ἦτο παλληκάρι καὶ ἐπολέμησε μὲ πολλὴν γενναιότητα.

Εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰχον θώσει οἱ χωρικοὶ τὴν καλυτέραν θέσιν εἰς τὸν Γεροκαπετάνιον. Οσάκις ἐκάθηντο καὶ διήρχετο θέσιν εἰς τὸν Γεροκαπετάνιον. Οσάκις ἐσηκώνοντο καὶ ὅλοι παρεχώρουν τὴν θέσιν τῶν εἰς αὐτόν.

Κατὰ τὰς ἑορτὰς ὁ Γεροκαπετάνιος ἐκάθητο ὑποκάτω μᾶς πλατάνου, ἢ δποῖα ἦτο εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ χωρίου, καὶ διηγεῖτο διαφόρους ἱστορίας περὶ τοῦ πολέμου.

Οἱ χωρικοὶ ἤκουον αὐτὸν μετὰ πολλῆς προσοχῆς.

Τὰ παιδία ἔλεγον. «Πότε καὶ ἡμεῖς θὰ μεγαλώσωμεν νὰ ὑπηρετήσωμεν τὴν πατρίδα μας, διὰ νὰ μᾶς τιμῶσι καὶ μᾶς ἀγαπῶσιν, σπως τιμῶσι καὶ ἀγαπῶσι τὸν Γεροκαπετάνιον!»

79. Οἱ ποντικοὶ καὶ ἡ γαλῆ.

«Ολοι οἱ ποντικοὶ συνηθροίσθησαν μίαν ἡμέραν εἰς ἐν μέρος καὶ ἐσκέπτοντο κατὰ ποῖον τρόπον δύνανται νὰ σωθῶσιν ἀπὸ τὴν γάτταν.

Εἰς μικρὸς ποντικὸς χωρὶς διόλου νὰ σκεφθῇ εἶπε. «Διὰ νὰ σωθῶμεν ἀπὸ τὴν γάτταν, πρέπει νὰ κρεμάσωμεν ἔνα κώδωνα εἰς τὸν λαιμὸν τῆς γάττας καὶ, ὅταν ἔρχηται ἡ γάττα, διὰ νὰ μᾶς φάγῃ, θὰ ἀκούωμεν τὸν κώδωνα καὶ θὰ κρυπτώμεθα εἰς τὰς τρύπας μας».

Η γνώμη αὕτη τοῦ μικροῦ ποντικοῦ ἤρεσε καὶ εἰς τοὺς

ἄλλους, ἀλλὰ ἔμεινεν ἀνεκτέλεστος, διότι κανεὶς δὲν ἔτολμα νὰ
κρεμάσῃ τὸν κώδωνα, οὕτω αὐτός, δ ὅποιος εἶπε τὴν γνώμην
αὐτῆν.

— «Ο λόγος εἶναι ἀργυρος κ' ἡ σιωπὴ χρυσάφι.

80. Ὁ ὄχυνηρὸς ἐπαίτης.

Εἰς μίαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος κατόκει εἰς ιερεὺς, δ ὅποιος
γιγάπτα πολὺ τοὺς ἑργατικοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐμίσει τοὺς ἀέργους.

Μίαν γιμέραν ἤλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ιερέως εἰς νέος, διὰ
νὰ ζητήσῃ ἐλεγμοσύνην.

«Ο ιερεὺς παρετήρησε τὸν ἐπαίτην μὲ προσοχὴν καὶ ἔπειτα
τῷ εἶπε: «Φύλε μου, λυποῦμαι πολὺ νὰ βλέπω ἕνα νέον, ὃς σύ,
νὰ κάμνῃ αὐτὴν τὴν ἑργασίαν. Βλέπω δτι εἰσαι νέος καὶ πολὺ^ν
ὑγιής, Διατέ δὲν ἑργάζεσαι ἀντὶ νὰ ζητᾶς ἐλεγμοσύνην; Εἶναι
ἐντροπὴ νὰ ζητῇ κανεὶς ἐλεγμοσύνην, ὅταν δύναται νὰ κερδίζῃ
τὸ ψωμί του μὲ τὰ χέρια του.

«Ο ἐπαίτης, διὰ νὰ δικαιολογηθῇ, εἶπεν δτι δὲν εύρισκει
ἑργασίαν.

«Μὴ λέγης δτι δὲν εύρισκεις ἑργασίαν», ἀπίγνητησεν δ Ἱερεὺς,
«λέγε καλύτερον, δὲν μοὶ ἀρέσκει τὴν ἑργασία. Διότι εἰς τὸν πόλιν
μας εἶναι ἑργοστάσια, εἰς τὰ ἀποῖα εἰς νέος, θπως εἰσαι σύ, εύρι-
σκει πολὺ εὐκόλως ἑργασίαν. Ἐγώ, παιδί μου, σὲ συμβούλευω
νὰ ἀγήσῃς τὴν ὄκνηρίαν, ἀπὸ τὴν ὅποιαν θὰ εἰσαι πάντοτε
θεστυχής, καὶ νὰ ἀγαπήσῃς τὴν ἑργασίαν».

«Ο νέος ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν του εἶχε χαμηλώσει τοὺς ὁφθαλ-
μούς του καὶ ἐσιώπα. Τότε δ Ἱερεὺς εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Αν θέλῃς, παιδί μου, νὰ ἔχῃς τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθρώπων
καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, ἐλθὲ νὰ σὲ συστήσω εἰς τὸν ἑργο-
στασιάρχην τοῦ πλησίου φανελλοποιείου ἐκεῖ κατ' ἀργάς θὰ
ἐργάζησαι μὲ γιμερομίσθιον, καὶ, ἀν ἐπιμεληθῇς, δύνασαι νὰ
μάθῃς τὴν τέχνην καὶ νὰ γίνῃς μίαν γιμέραν καλὸς ἀνθρωπος».

«Ο νέος ἐπείσθη εἰς τὰς συμβουλὰς τοῦ ἀγαθοῦ ιερέως καὶ
τὸν γκολούθησεν. Ο ιερεὺς μὲ χαρὰν ώδήγησε τὸν νέον εἰς τὸ
φανελλοποιείον.

«Ο ἑργοστασιάρχης ἐδέχθη προθύμως τὸν νέον πεισθεὶς εἰς
τὰς συστάσεις τοῦ ιερέως.

Ο νέος εἰργάσθη μὲ τόσην ἐπιμέλειαν, ώστε μετ' ὀλίγα ἔτη καὶ χρήματα ἀπέκτησε καὶ τέχνην ἔμαθεν. Οἱ ἐργοστασιάρχης τὸν ἤγαπησε τόσον, ώστε τὸν ἔβοήθησε καὶ ἤνοιξεν ἴδιον του φανελλοποιεῖον.

Ο νέος ἐνεθυμεῖτο τὸν ἀγαθὸν ἱερέα καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης προέφερε τὸ ὄνομά του.

Εἰς δὲ τὸν τοῦχον τοῦ καταστήματός του ἔγραψε μὲ μεγάλα γράμματα:

— Ἡ ἐργασία εἶναι εὐτυχία, η δὲ ἀργία δυστυχία.

— Ἡ καλυτέρα ἐλεημοσύνη εἶναι μία καλὴ συμβούλη.

81. Ἡ πρωτοχρονιά.

Απὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ ἑνὸς ἔτους μέχρι τῆς πρώτης Ἰανουαρίου τοῦ ἑπομένου ἔτους εἶναι ἐν ἔτος. Η πρώτη ἡμέρα τοῦ νέου ἔτους λέγεται πρωτοχρονιά.

Τὴν πρωτοχρονιὰν ἑορτάζομεν καὶ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἀγίου Βασιλείου.

Τὴν πρωτοχρονιὰν περιμένομεν δῆλοι μὲ χαράν, διότι λαμπάνομεν διάφορα δῶρα ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας καὶ φίλους μας, τρώγομεν διάφορα γλυκίσματα.

Τὴν πρώτην τοῦ ἔτους κόπτομεν τὴν βασιλόπητταν καὶ ἔκαστος ἐρευνᾷ τὸ τεμάχιόν του, διὰ νὰ εὕρῃ τὸ νόμισμα, τὸ ὅποιον ἔχει κρύψει ἡ μήτηρ μας. "Οστις τὸ εὔρη τὸ νόμισμα θὰ εἶναι τυχηρὸς καθ' ὅλον τὸ ἔτος.

Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἐπισκεπτόμεθα τοὺς συγγενεῖς μας καὶ τοὺς φίλους μας καὶ εὐχόμεθα μὲ ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν νὰ διέλθωμεν τὸ νέον ἔτος.

Τὰ παιδία ἐπιδεικνύουσι τὰ δῶρα, τὰ ὅποια ἔλαβον. "Αλλο ἔχει μικρὸν σιδηρόδρομον, ἄλλο μικρὸν ἵππεα, ἄλλο σφαιράν ἔλαστικήν, ἄλλο κούκλαν ἡ σάλπιγγα. Παντοῦ χαρὰ καὶ παιγνίδια.

Τὴν παραμονὴν φάλλομεν τὰ κάλανδα.

82. Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους.

Ἄκοντας τὰ παιδιά· καλανδίζουν· χαρές καὶ φωνές 'σ τὴ γειτονιά.
Οἱ πίττες 'σ τὰ σπίτια μυρίζουν,
Μᾶς ἡλθελοιπὸν ἥ πρωτοχρονιά!

Πῶς τὴν ἀγαπῶ τὴν πρωτο-
χρονιά!
Πλὴν βλέπει μὲ ζήλει ἀπ' τὸ
πλάγιον παιδὶ νηστικό. "Αχ! τί ἀπονύά!
Ἐγὼ θὰ τοῦ δώσω νὰ φάγῃ
καὶ αὐτὸν νὰ γαρῇ τὴν πρωτο-
χρονιά!

"Ω! πόσα θὰ μ' ἔλθουν παιγνίδια
καὶ ζαχαρωτὰ μὲ τὴ θημωνιά!
Καινούργια θὰ λάθω στολίδια.

83. Μύρμηξ καὶ μέλισσα.

Μίαν ήμέραν τοῦ χειμῶνος, κατὰ τὴν δποίαν εἶγε πέσει πολλὴ χιών, μύρμηξ περιπλανάτο μόνος καὶ ἐζήτει νὰ εύρῃ δλίγηγη τροφήν.

Κατὰ τύχην ἀπήντησε μικρὰν κυψέλην.

"Η μέλισσα, δτε ἐπλησίασεν δ μύρμηξ, τὸν ἡρώτησε τί ζητεῖ.
Ο μύρμηξ ἀνεστέναξε καὶ εἰπεν·

"Αχ! καλή μου μέλισσα, υποφέρω πολύ. Οἱ σκληροὶ ἔχθροὶ μου κατέστρεψαν τὴν φωλεάν μου καὶ ἐφόνευσαν τοὺς συγγενεῖς μου. Ἐγὼ μόνος ἐσώθην καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἔχω ποῦ νὰ μείνω. περιπλανῶμαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ζητῶ βοήθειαν. "Οτε εἶδον τὴν κυψέλην σου, παρηγορήθην καὶ εἰπον· "Η μέλισσα είναι εὔσπλαγχνος καὶ θὰ τὴν συγκινήσωσιν αἱ τόσαι δυστυχίαι μου. Εὔσπλαγχνίσου με, καλή μου μέλισσα, καὶ μὴ μ' ἀφήσῃς νὰ ύποφέρω ἀπὸ τὴν πεῖναν καὶ τὸ φῦχος».

"Η μέλισσα εὔσπλαγχνίσθη τὸν μύρμηκα καὶ εἰπε πρὸς αὐτόν·

"Η δυστυχία σου, φίλε μου, πολὺ μὲ συγκινεῖ. Ἐλθὲ ἐντὸς τῆς κυψέλης μου καὶ φάγε ὅσην τροφὴν θέλεις. "Εχομεν χρέος νὰ βοηθῶμεν τοὺς πτωχοὺς καὶ δυστυχεῖς, δταν εὐτυχῶμεν, διὰ νὰ βοηθῶσι καὶ ήμᾶς ἄλλοι, δταν δὲν ἔχωμεν».

84. Ἡ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ.

"Οτε δ Ἰησοῦς ἔγινε τριάκοντα ἑτῶν, ἡλθεν εἰς τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου. "Οτε εἰσῆλθεν δ Ἰησοῦς εἰς τὸ ὅδωρ, ἤνοιχθησαν οἱ οὐρανοὶ καὶ κατέβη τὸ "Ἄγιον

Πνεῦμα ώς περιστερὰ καὶ ἐστάθη ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰη-
σοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ σύρανοῦ γήκουσθη φωνὴ λέγουσα: «Οὗτος εἶναι
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ».

Τὴν βάπτισιν τοῦ Ἰησοῦ ἑορτάζομεν κατ’ ἔτος, 6 Ιανουαρίου.
Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ἔρχεται εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ ὁ ἵερεὺς
καὶ βυθίζει τὸν Σταυρὸν τρεῖς φορᾶς ἐντὸς τοῦ ὄδυτος. Τὸ ὄδωρ
ἐκεῖνο ἀγιάζεται καὶ καλεῖται ἀγιασμός. Ἐκ τοῦ ἡγιασμένου
ὄδυτος λαμβάνομεν ὅλοι ἐντὸς μῆτρας φιλάλητοι τὸ φιλάττημα
μὲ προσοχὴν εἰς τὸ εἰκονοτάξιον τῆς οἰκίας μας. Τὸν ἀγια-
σμὸν πίνομεν ώς φάρμακον, ραντίζομεν τὰ κτήματά μας, διὰ να
πρεφύλαχθομεν ἀπὸ πάταν καταστροφήν.

Τὴν ἑορτὴν ταύτην καλοῦμεν "Ἄγια Θεοφάνεια καὶ ἑορτὴν
τῶν φύτων".

Εἰς τὴν Ἔκκλησίαν ἀκούομεν νὰ φάλληται καὶ τὸ ἐῖχε.

«Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζομένου Σοι, Κύριε ἡ τῆς Τριάδος ἐφα-
νερώθη προσκύνησις. Τοῦ γὰρ γεννήτορος ἡ φωνὴ προσεμαρτύρει:
Σοι, ἀγκυητόν Σε υἱὸν δονομάζουσα. Καὶ τὸ Πνεῦμα ἐν εἴδει
περιστερᾶς ἐβεβαίου τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές. Ο ἐπιραντεῖς, Χρι-
στὲ ὁ Θεός, καὶ τὸν κόσμον φωτίσας, δόξα Σοι».

85. Ἡ πόλις.

Εἰς τὰς πόλεις ὑπάρχουσι πολλαὶ οἰκίαι καὶ κατοικοῦσι πολ-
λοὶ ἀνθρώποι. Αἱ οἰκίαι εἶναι ἐκτισμέναι ἐσωθεν καὶ ἔξωθεν.

Μεταξὺ τῶν οἰκῶν εἶναι αἱ ὁδοί. Αἱ ὁδοὶ τῶν πόλεων εἶναι
εὐθεῖαι καὶ πλατεῖαι. Εἰς τὰ πλάγια τῶν ὁδῶν εἶναι τὰ πεζοδρόμια.

Εἰς τὰ πεζοδρόμια περιπατοῦσι αἱ ἀνθρώποι, εἰς τὴν ὁδὸν
διέρχονται αἱ ἄμυκαι, τὰ ἀμάξια καὶ τὰ ζῷα.

Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις αἱ ὁδοὶ ἔχουσιν ὀνόματα, καθὼς ὁδὸς
Σωκράτους, ὁδὸς Μακούλη κ. λ. π., αἱ δὲ οἰκίαι εἶναι ἡριθμημέναι.
Εἰς τὰς πόλεις μερικαὶ οἰκίαι γρηγορεύουσιν ώς ἔξενοδοχεῖαι ἀλλαὶ
ώς δημόσια καταστήματα, ἀλλαὶ ώς φιλανθρωπικὰ καταστήματα.

Εἰς τὰς πόλεις ὑπάρχουσι καταστήματα, εἰς τὰ ὅποια ἔργα-
ζονται πολλοὶ ἀνθρώποι, καθὼς τὰ ὑφαντουργεῖα, τὰ μεταξουρ-
γεῖα, τὰ γαρτοποιεῖα κ. λ. π. Τὰ καταστήματα ταῦτα καλοῦνται

έργοστάτια. Ή δὲ πόλις εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχουσι πολλὰ
έργοστάτια, λέγεται βιομηχανική πόλις.

Οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων ἔχουσι διάφορα ἐπαγγέλματα.
Ἄλλοι εἰναι ἐμπόροι, ἄλλοι ὑποδηματοποιοί, ἄλλοι δικηγόροι,
ἄλλοι ἴατροὶ κ.λ.π.

Ἡ πόλις, ή ὁποία εἰναι ἐκτισμένη πληγίσιν τῆς θαλάσσης,
λέγεται παράλιος, ἐκείνη δέ, η ὁποία εἰναι μακρὰν τῆς θαλάσσης
λέγεται μεσόγειος πόλις.

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει πολλὰς πόλεις. Ἡ ώραιοτέρα καὶ μεγαλύτερα πόλις τῆς Ἑλλάδος εἰναι αἱ Ἀθῆναι.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ἔχει τὰ ἀνάκτορά του ὁ βασιλεὺς, ὁ διάδοχος.
Ἐκεῖ εἰναι τὰ Ὑπουργεῖα, η Βουλή, ὅπου συνέρχονται οἱ
βουλευταὶ καὶ ψηφίζουσι τοὺς νόμους, τὸ Πανεπιστήμιον καὶ
πολλὰ καὶ μεγάλα ἐμπορικὰ καταστήματα.

86. Ἡ ἔξοχή.

Μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλις
καὶ ἀπὸ τὴν ταραχή,
ἐδῶ ἐλάτε δῆλοι,
ἐδῶ ἐξ τὴν ἔξοχή.

Ἐδῶ εἴν' εὔτυγία,
ἐδῶ εἴν' η χαρὰ
εἰς τὰ νερὰ τὰ κρύα,
ἐς τὰ χέρτα τὰ χλωρά.

Ἐδῶ εἰναι λουλούδια,
γαλάζιος οὐρανός,
πουλάκια καὶ τραγούδια
καὶ ἵπκιος παντοτινός.

Ἐδῶ ἐλάτε δῆλοι,
πλούσιοι καὶ πτωχοί,
δὲν βρίσκεται ἐς τὴν πόλις
μὲ πλούτη ἔξοχή.

Αγγ. Βοάκιος

87. Ἡ εὔσπλαγχνος Ἐλένη.

Ἡ Ἐλένη γῆτο μονογενῆς θυγάτηρ εὐγενεῖσιν γονέων. Κατὰ
τὸν χειμῶνα συνήθεοιζε μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν τὰ ψυχία τοῦ
ἀρτου καὶ τὰ διεσκόρπιζεν εἰς τὴν αὐλήν.

Μερικὰ στρουθία γέρχοντο καθ' ἐκάστην πρωῖαν ἐκεῖ καὶ
ἔτρωγον τὰ ψυχία ταῦτα.

Οἱ γονεῖς τῆς Ἐλένης ἔχαιρον διὰ τὴν καλὴν πρᾶξιν τῆς
ἀόρης των. Μίαν γῆμέραν ὁ πατὴρ γέρωτης τὴν Ἐλένην

«Τί κάρινεις αὐτοῦ, κόρη μου;»

Η Έλένη ἀπεκρίθη.

«Δὲν βλέπεις, ὃ πάτερ μου; "Ολη ἡ γῆ εἰναι κεκαλυμμένη ὑπὸ τῆς χιόνος καὶ τοῦ πάγου καὶ τὰ κακόμσια τὰ πτυγάδα δὲν εὑρίσκουσι τίποτε νὰ φάγωσιν." Εγὼ λοιπὸν τρέφω αὐτά, μιμουμένη τοὺς πλαυσίους, σί ἐποίει βοηθεῖσι τοὺς πιωχεῖς ἀνθρώπους.»

«Η πρᾶξις σου, κόρη μου, εἶναι πολὺ καλή», εἶπεν ὁ πατέρ, «ἔξακολοςύθει νά είσαι εὖσπλαγχνος καὶ ἐλεήμων καὶ ὁ Θεὸς θέλει σὲ ἀνταμείψει.»

88. Τὰ ὅρη.

Η γῆ δὲν εἶναι παντοῦ κατασκευασμένη κατὰ τὸν ίδιον τρόπον.

Εἰς ἄλλα μέρη εἶναι ἔμαλή (πεδιάς) καὶ εἰς ἄλλα ἔχει μικρὰ ἢ μεγάλα ὑψώματα.

Τὰ μικρὰ ὑψώματα τῆς γῆς ὀνομάζονται λόφοι. Τὰ μεγάλα ὑψώματα τῆς γῆς ὀνομάζονται ὅρη.

Τὸ ὑψηλότερον μέρος τοῦ ὅρους καὶ τοῦ λόφου λέγεται κορυφή, ἢ ἀρχὴ πρόποδες καὶ τὰ πλάγια κλιτύες.

Εἰς τὰ ὅρη ἔχομεν δώσει ὀνόματα· τοῦτο τὸ ὅρος ὀνομάζεται Τύμητός, τὸ ἄλλο "Ολυμπος κ.λ.π." Οσαν πολλὰ ὅρη εὑρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν σειράν, ἀποτελοῦσιν ὅροσειράν.

Αἱ κορυφαὶ τῶν ὅρέων εἶναι χιονοσκεπεῖς κατὰ τὸν γειμῶνα, τῶν δὲ ὑψηλοτέρων εἶναι χιονοσκεπεῖς πάντοτε.

Πολλὰ ὅρη εἶναι κατάφυτα ἀπὸ ἐλάτας, πεύκας, κέδρους, πρίνους, δρῦς καὶ ἄλλα δένδρα. Τὰ ὅρη ταῦτα λέγονται δασώδη. "Αλλα εἶναι γυμνά.

Πόσον ὥραῖα εἶναι τὰ δασώδη ὅρη καὶ πόσον ἄσχημα τὰ γυμνά!

Εἰς τὰ δασώδη ὅρη ζῶσι καὶ διάφορα ἄγρια θηρία, λέοντες, ἄρκτοι, λύκοι, τίγρεις καὶ ἄλλα ζῷα.

Εἰς τὰ ὅρη εὑρίσκουσι τροφὴν τὰ πρόβατα καὶ αἱ αἴγες καὶ μᾶς δίδουσι νόστιμον γάλα.

Απὸ μερικὰ ὅρη ἔξαγομεν μάρμαρα, ἀπὸ ἄλλα ἔξαγομεν χῶμα, τὸ ὅποιον περιέχει μόλυβδον, σὸληρον (Δαύρειον).

Απὸ τῆς κορυφῆς πολλῶν ὅρέων ἔξέρχονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν φλόγες, καπνός, τέφρα καὶ ἄλλαι ὄλαι. Τὲ ὅρη ταῦτα λέγοντα γῆφαιστεια.

Η πατρίς μας ἔχει πολλὰ καὶ πολὺ ὑψηλὰ ὅρη.

‘Η χώρα, ή ὅποια ἔχει πολλὰ ὅρη, λέγεται ὁρεινή.

Εἰς τὰ ὅρη κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα κάμνει φῦγος πολύ, κατὰ δὲ τὸ θέρος ἐκ τῶν ὁρέων πνέει ἀὴρ δροσερὸς καὶ ὄγκεινός.

89. Ἡ ἴδιαιτέρα πατρίς.

Πατρίς εἶναι ή πόλις η τὸ χωρίον, ὅπου ἐγεννήθημεν καὶ ἀνετράφημεν, εἶναι δὲ τόπος, ὅπου ἐγεννήθησαν εἰς γονεῖς μας, εἰς συγγενεῖς μας καὶ οἱ πρῶποι φίλοι μας.

Πόσον ἀγαπητὴν εἶναι ή πατρίς! Ὅπου καὶ ἀν ὑπάγωμεν, ἔσσον καὶ ἀν εὐτυχῶμεν, δὲ νοῦς μας καὶ ή καρδία μας εἶναι εἰς τὸ χωρίον η εἰς τὴν πόλιν, ὅπου ἐγεννήθημεν. Ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἔλθωμεν νὰ εἴδωμεν τοὺς γονεῖς μας, τοὺς γείτονάς μας καὶ τοὺς συγγενεῖς μας. Ἐπιθυμοῦμεν τὴν εὐτυχίαν τῆς πατρίδος μας καὶ ὅσον δυνάμεθα συνεισφέρομεν, διὰ νὰ γίνη κοινόν τι ἔργον, σχολεῖον, ἐκκλησία, δόσις κ. λ. π.

‘Οταν εὐεργετῶμεν ἔνα ἀνθρώπον, αἰσθανόμεθα γιαράν. Πόσον πρέπει νὰ γιαίρωμεν, ὅταν εὐεργετῶμεν διάκονον χωρίον η πόλιν!

‘Ο τόπος τῆς γεννήσεώς μας καλεῖται ἴδιαιτέρα πατρίς.

90. Ἡ ἀνάμνησις τῆς πατρίδος.

Ἐδῶ πίστως τὴν κοιλάδα
ἔνα ποταμάκι τρέχει,
τῶν ἀγρῶν τὴν πρασινάδα
τὸ νερό του δροσερέχει
καὶ μὲ γλύκα μουρμουρίζει
καὶ κατρακυλᾷ γίσυγως
ἔ γλυκός του ὅμως ηγος
τὴν καρδιά μου δὲν γεμίζει

“Ω! ποῦ εἰσαι, ποταμάκι,
πῶτρεγες εἰς τὸ γιαρό μου.
ὅταν γίμουνα παιδάκι;
ποταμάκι ἀγαπητό μου!
“Αχ! τὰ δένδρα ἐκεῖνα πούναι
ποῦ σκιάζουν τὰ νερά σου,
ποῦ τάγδόνια ποῦ λαλούνε
βράδυ, βράδυ ποτὴ δρεσιά σου;

Τέτοια δένδρα κι ἀλλοῦ ἔχει,
κελαδοῦν κι ἀλλοῦ πουλάκια,
ποταμάκι κι ἀλλοῦ τρέχει
καὶ κυλᾷ τά πετραδάκια.
Πλὴν τὰ μάτια τὰ δικά μου
ἀφ' οὐ είμαι εἰς γῆν ξένη,
τίποτε δὲν τὰ εὐφραίνει...
ἐμαράθηκε ή καρδιά μου

91. Ἡ Ελλάς.

Ἡ Ελλὰς εἶναι δοξασμένη γώρχ. Ἐδῶ ἐγεννήθη ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Μιλιτιάδης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Κανάρης, ὁ Κολοκοτρώνης καὶ ἄλλοι ἔνδοξοι ἄνδρες.

Εἰς τὴν πατρίδα μας γίνονται πολλὰ καὶ ὡραῖα προσόντα. στρατίδες, σύνα, λειτόνια, πορτοκάλλια, ἐλαῖαι, βάμβακι. σύραμον καὶ ἄλλα.

Διὸς νὰ εὐτυχήσῃ ἡ πατρίς μας, πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν αὐτὴν ἐπως τὴν οἰκογένειάν μας. "Οπως δηγιέσθαι, ὅταν ὑδρίζηται τὴν οἰκογένειάν μας, τοιουτοτρόπως δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπωμεν εἰς κανένα νὰ ὑδρίζῃ τὴν πατρίδα μας.

Τὸν φίλον τῆς Ελλάδος νὰ τὸν θεωρῶμεν καὶ φίλον ιδικόν μας, καὶ τὸν ἔχθρὸν τῆς Ελλάδος νὰ θεωρῶμεν καὶ ἔχθρὸν ιδικόν μας.

"Οյτις ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα του λέγεται φιλόπατρις καὶ ἔτις δὲν τὴν ἀγαπᾷ λέγεται ἀφιλόπατρις.

"Ο φιλόπατρις χύνει καὶ αὐτὸς τὸ αἷμα του χάριν τῆς πατρίδος καὶ μένει τὸ ὄνομά του ἀθάνατον.

Ηέσσον ἐπιθυμῶ νὰ γίνω ίκανὸς νὰ δοξάω τὴν πατρίδα μου καὶ τὸ ὄνομά μου!

92. Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος.

Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου,
Ἡ τέρψις τῆς ψυχῆς μου,
Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου!

Μακράν σου πᾶς νὰ ξήσω;
πᾶς νὰ σὲ λησμονήσω;
Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου!

Πρὸς σέ, πατρίς, λατρείαν
Θὰ ἔχω αἰωνίαν.
Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου!

Ἐλλὰς τὸ καύχημά μου
καὶ δόξα καὶ χαρά μου.
Σὲ ἀγαπῶ, πατρίς μου!

ΛΩ. Κατακονίννος

93. Ὁ νεαρὸς στρατιώτης.

Μητέρα, δός μοι μὴν εὐχή,
κ' ἔλα νὰ σὲ φιλήσω,
μισεύω αὔριον ταχύ,
καὶ πάνω νὰ πολεμήσω.

Θα πάμε ὅλα τὰ παιδιά,
ὅλα μὲ μὴν ἐλπίδα,
γιατ' ἔχομ' ὅλα μῆτα καρδιὰ
καὶ ὅλα μῆτα πατρίδα.

Μήνυκλαικαὶ μὲν ράτεῖς σφικτὸν
εἰς τὴν γλυκεῖά σου ἀγκάλη.
εἰν' ἡ εὐχῆ σου φυλαχτὸν
καὶ θάρσον πίσω πάλι.

Φέρε τοῦ πατέρα τὸ σπαθί,
ποὺ κρέμεται καὶ πάνω,
ἡ μέση μου νὰ τὸ ζωσθῇ,
μαζί του ν' ἀποθάνω.

“Αγγ. Βράκος

94. Ἀριστείδης καὶ Θεμιστοκλῆς.

Οἱ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἦσαν στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων. Οἱ δύο οὗτοι ἐφρόντιζον διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος τῶν, ἀλλὰ μεταξύ των ἦσαν ἐχθροί.

Συνέθη ὅμως νὰ ἔλθωσι μὲ πολὺν στρατὸν σὶ Πέρσαι, ἵνα ὑποδουλώσωσι τὴν Ἑλλάδα.

Οἱ Ἀριστείδης ἀμέσως, ώς ἔμιαθε τοῦτο, ἤλθε πρὸς τὸν Θεμιστοκλέα καὶ τῷ εἶπε· «Θεμιστόκλεις, ἡ πατρίς μας κινδυνεύει, πρέπει λοιπὸν ἡμεῖς νὰ ἀφήσωμεν τὴν ἔχθραν, νὰ συμφιλιωθῶμεν καὶ νὰ φροντίσωμεν, ὅσον δυνάμεθα, νὰ σώσωμεν τὴν πατρίδα μας ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς».

Οἱ Θεμιστοκλῆς ἥρχαριστήθη πολὺ ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀριστείδου καὶ εἶπεν· «Ἀριστείδη, καὶ ἐγὼ ἐπιθυμῶ νὰ εἰμεθα ἡ γαπημένοι, διότι αὐτὸς εἶναι τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος μας».

Οἱ στρατηγοὶ ἐληγμόνησαν τὴν μεταξύ των ἐχθρῶν γάριν τῆς πατρίδος καὶ οὕτως ἐνίκησαν τοὺς Πέρσας καὶ τοὺς ἐξεδίωξαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

95. Τὰ φυτά.

Ἡ ροδῆ, ἡ συκῆ, τὸ ἴον καὶ ὄσα φύονται ἀπὸ τῆς γῆς λέγονται φυτά.

Μερικὰ φυτὰ καλοῦνται δένδρα, ώς ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ καρυδιά, ἡ πλάτανος καὶ ἄλλα. Τὰ δένδρα ἔχουσι γονδρὸν κορμὸν καὶ πολλοὺς κλάδους.

Ἄλλα φυτὰ λέγονται θάμνοι, καθὼς ἡ βάτος, ἡ τριανταφύλλεα, τὸ δενδρολίθανον καὶ ἄλλα. Καὶ μερικά, καθὼς τὰ ραδίκι, τὰ μαρούλι καὶ τὰ πολὺ μικρὰ γόρτα, λέγονται πόσι· ἡ λαχανικά.

Ἀπὸ τοῦ κορμοῦ τῶν φυτῶν φύονται σὶ κλάδοι καὶ ἀπὸ τοὺς κλάδους τὰ φύλλα.

Τὰ φύλλα τῶν περισσοτέρων φυτῶν πίπτουσι κατὰ τὸ φθινό-

πωρον καὶ κατὰ τὴν ἄνοιξιν φύονται νέα καὶ μερικῶν διατηροῦνται πάντοτε, καθὼς τῆς ἐλαίας, τῆς πεύκης καὶ τῆς κυπαρίσσου.

Τὰ φύλλα χρησιμεύουσιν εἰς τὰ φυτά, διὰ νὺν ἀναπνέωσιν. Εἰναι σὶ πνεύμονες τῶν φυτῶν.

Πόσον ὠραῖα εἰναι τὰ δένδρα, διαν ἔχωσι τὰ φύλλα των, καὶ πόσον ἀσχημα, διαν εἰναι γυμνά.

Ἄπὸ τοὺς αλάδους φύονται τὰ ἄνθη καὶ ἀπὸ τὰ ἄνθη γίνονται σὶ καρποί.

Τὰ δένδρα, τὰ δποῖα φέρουσι καρπούς, λέγονται καρποφόρα, καὶ ὅσα δὲν φέρουσι καρπούς λέγονται ἄκαρπα.

Τὰ φυτὰ εἰναι χρησιμώτατα. "Ανευ τῶν φυτῶν οὐδὲν ζῷων δύναται νὰ ζήσῃ. Ἐκ τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν αλάδων τῶν δένδρων κόπτομεν ξύλα διὰ τὰς οἰκίας, κατασκευάζομεν ἀμάξις, πλοῖα καὶ ξπιπλα καὶ διάφορα ἄλλα χρήσιμα πράγματα. Ἐκ τῶν καρπῶν πολλῶν φυτῶν τρεφόμεθα, καθὼς τοῦ σίτου, τῶν γεωμήλων, τῶν κυάμων, τῶν μήλων καὶ ἄλλων. Τὰ δὲ φύλλα χρησιμεύουσιν, ἄλλα μὲν πρὸς τροφὴν ἥμῶν, ἄλλα δὲ πρὸς τροφὴν τῶν ζώων.

Μερικὰ φυτὰ χρησιμεύουσιν ὡς φάρμακον, καθὼς ἡ δενδρομολόγη, ἡ ἀφροδιξιά, τὰ καρυδόφυλλα καὶ ἄλλα.

96. Ἡ μηλέα.

Τὰ πράσινα φύλλα,
τὰ κόκκινα μῆλα
μ' ἀρέσοντ πολύ.

Ωραία, ωραία
σὲ βλέπω, μηλέα,
τοῦ κίπου στολή.

Μικρός, πῶς νὰ φθάσω
καὶ μῆλα νὰ πιάσω
ἐκεῖ 'ς τὰ κλαδιά;

Χαρά εἰς ἐμέρα,
ἄν μ' ἔπειτεν ἔρα
ἔδω 'ς τὴν ποδιά.
Α. Κατακονζηνός

97. Ἡ ἔνωσις εἶναι δύναμις.

Ἐργασίαν τινὰ ἐκτελοῦμεν εὔκολώτερον μὲ τὰς δύο γειράς μας ἡ μὲ τὴν μίαν.

Ἐπίσης πολλοὶ ἄνθρωποι κατερθώνονται ἔργον τι εύκολώτερον ἡ σλίγοι.

Δέσμην ράξεων ἀδύνατον νὰ θραύσῃ εἰς ἄνθρωπος, μίαν μίαν
ράξον ἔμως θραύει εὐκολώτατα καὶ ἐν παιδίον.

Οταν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ὅλοι οἱ συγγενεῖς εἰναι ἡγαπημένοι
καὶ ἡγωμένοι, ἔχουσι δύναμιν, ὥστε ὅλοι νὰ εύτυγῶσι, διότι ὁ
εἰς ὑπὸ βοηθῷ τὸν ἄλλον.

Ομοίως, ὅταν οἱ κάτοικοι ἐνὸς χωρίου ἢ μιᾶς πόλεως καὶ
ὅλου τοῦ ἔθνους εἰναι ἡγωμένοι καὶ ἡγαπημένοι, ἔχουσι δύναμιν,
ὅτε καταβάλλουσιν εὐκόλως κοινὸν ἐχθρόν.

Διότι οἱ Ἑλληνες ἦσαν ἡγωμένοι, ἐνίκησαν τοὺς Τούρκους
καὶ ἤλευθέρωσαν τὴν πατρίδα μας.

Μὴ λησμονῆτε λοιπόν, πατέρα, ὅτι ἡ ἐνωσις εἰναι δύναμις.

98. Ἡ ἀνάστασις τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας.

Ἐνῷ μίαν ἴμεραν εἰσήρχετο ὁ Ἰησοῦς μὲ τοὺς μαθητάς
τον εἰς μίαν μικρὰν πόλιν, συνίητησε μίαν κηδείαν. Ὁ νεκρὸς
ἦτο νήσος πορογενῆς πτωχῆς χεῖρας. Ἡ δυστυχῆς μήτηρ
ῆρχετο ὅπισθε τοῦ φερέτρου θρηνοῦσα. Ὁ Ἰησοῦς εὐ-
σπλαγχνίσθη τὴν πτωχήν γυναῖκα καὶ διέταξε τοὺς φέροντας
τὸ φέρετρον νὰ σταθῶσιν. Ἐκεῖνοι δὲ ἀμέσως ὑπίκονοσαν
εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Κνοίου.

Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὸν νέον «Νεαρία, ἐγέρθητι»·
καὶ ὁ νέος, ὃς νὰ ἐκομάτιο, ἐξύπηρησε καὶ ἤγέρθη.

Ο Ἰησοῦς διέταξε καὶ ἔλυσαν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας·
καὶ ὁ νέος περιπατῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἡ μήτηρ καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν καὶ ἐπίστεν-
σαν ὅτι ὁ Θεὸς εἴρατε εὐσπλαγχνος καὶ πατοδύραμος.

99. Ὁ ἀμαζηλάτης.

Εἰς ἀμαζηλάτης ὠδήγει τὴν ἀμαξάρ τον ἐκ τυρος χωρίου
εἰς τὴν πόλιν. Καθ' ὅδόν, ἐξ ἀποσεξίας τον, ἡ ἀμαξα ἐπε-
σεν ἐντὸς μικροῦ λάκκου.

Ο ἀμαξηλάτης μὲ ἐστανδρωμένας τὰς χεῖρας ἐπάθητο ἐπὶ^{τῆς}
ἀμάξης καὶ παρενέλει τὸν Θεόν νὰ τοῦ ἐξαγάγῃ τὴν
ἀμαξα! Τὴν συγμήτρη ἐκείνην διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ εἰς γέρων.
Ο γέρων, ἀφοῦ εἶδε ταῦτα, εἶπε:

«Καλέ μον ἄνθρωπε, κατ' αὐτὸν τὸν τόβοον περιμένεις

νὰ ἔξαγάγῃς τὴν ἀμαξαν; Προσπάθησον μὲ δὲ λιγνὸν σου τὴν δόραμαν καὶ τότε θὰ σὲ βοηθήσῃ ὁ Θεός. Μὴ περιμέρῃς νὰ ἔξελθῃ μόνη της. Ο Θεός δὲν βοηθεῖ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ δύοτοι μὲ ἐστανδρωμένας τὰς χεῖρας ζητοῦσι τὴν βοήθειάν του. «Σὺν Ἀθηναῖ καὶ χεῖρα κίνει», ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλλητες».

100. Ἡ ἄνοιξις.

Ἡ γιών εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ εἰς τὰς πεδιάδας δὲν ὑπάρχει πλέον. Μόνον εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὑψηλῶν δρέπων εὑρίσκεται δὲλγη ἀκόμη. Ἡ ἡμέρα γίνεται δὲλγον κατ’ δὲλγον μεγαλυτέρα καὶ ὁ ἥπλος θεομούτερος. Δὲν πνέει πλέον ψυχρὸς βιορρᾶς. Ἡ γῆ δὲλγον κατ’ δὲλγον καλύπτεται μὲ γλόην. Εἰς τοὺς κλάδους των φύουνται τὰ νέα φύλλα καὶ οἱ κῆποι, οἱ λειμῶνες, τὰ δρη καὶ αἱ πεδιάδες στολίζονται μὲ φραΐα καὶ εὐώδη ἄνθη. Αἱ γελιδόνες, οἱ κόσσυφοι καὶ τὰ ἄλλα φδικά πτηνὰ ἐπέστρεφαν καὶ μὲ πολλὴν γαρὰν πετῶσιν ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον καὶ κελαδοῦσι γλυκύτατα.

Τὰ ἀρνάκια βόσκουσιν εἰς τὰ λιβάδια καὶ παῖζουσιν. Οἱ ἀνθρώποι μικροὶ καὶ μεγάλοι ἔξερχονται εἰς τὴν ἔξοχήν. Τὰ παιδία γελῶσι, πηδῶσι, ψάλλουσι κόπτουσιν ἄνθη καὶ κάμινουσιν ἀνθοδέσμας.

Ηαρῆλθεν ὁ λειμῶν καὶ ἡ γλυκεῖα ἄνοιξις.

«Ανοιξιν ἔχομεν τοὺς μῆνας Μάρτιον, Ἀπρίλιον καὶ Μάϊον.

101. Ὁ ἀποχαιρετισμὸς τοῦ χειμῶνος.

Μὲ ἀνοιξιάτικα λουλούδια,
Μυρωμένα, δροσερά.
Μὲ παιγνίδια, μὲ τραγούδια,
Μὲ φωνὲς καὶ μὲ χαρά,
Τὸν λευκόμαλλον χειμῶνα
«Ἄς τὸν διώχωμεν καὶ πάλι
Καὶ καθείς μας ἂς τοῦ φάλλη,
«Σ τὸ καλό, γεροχειμώνα,
·Σ τὸ καλό».

Τοῦ Μαρτίου τὰ χελιδόνια
Μὲ τὰ μαῦρα τὰ φτερά
·Πλήθιν καὶ ἔξιωξαν τὰ γίόνια
Καὶ μᾶς φέρουν ζωγρά
Τόσα γιούλια, τόσα ρόδια,
Καὶ τῆς αὔρας ἡ πνοή,
Ξεναφέρει τὴν ζωή.
«Σ τὸ καλό, γεροχειμώνα,
·Σ τὸ καλό».

Οἱ ἄγροὶ δὲ φορεῦνε
Καταπράσινη στολὴ
Καὶ ἐς τοὺς κήπους ποῦ ἀνθεῦνε
Κελαδεῖ κάθε πουλί.
"Οἶ" ή φύσις λουλουδιάζει:
Καὶ φωνάζουν τὰ παιδιά
Μὲ γερούμενη καρδιά.
«Σ τὸ καλὸν γεροχειμῶνα,
Σ τὸ καλό».

Κι ὅταν θὰ γυρίσῃς πάλι,
"Αγ καὶ γέρος θὰ χαρῆι,
Πιατὶ ίσως πειδὸν μεγάλη
Τὴν Ἑλλάδα μας θὰ βρῆι.
Τώρα σμως, κύρι χειμῶνα,
Σύρε, σύρε ἐς τὴν θουλειά σου
Πιατὶ πέρασε ή σειρά σου.
"Σ τὸ καλὸν γεροχειμῶνα,
Σ τὸ καλό».

Ι. Πολέμης.

102. Ἡ κουρὰ τῶν προσθάτων.

"Ἐρ πρόβατον ἐκουσεύετο κατὰ πρώτην φοράν τὸ ἔαρ.

"Ἄφ' οὐδὲ ἐκουσεύθη, ἥρχισεν τὰ τρέμη, διότι ἐκράνων.

"Ο Θεὸς εἶδεν δι τὸ πρόβατον ἐκράνωνε καὶ ἔστειλε θεομόν
ῆλιον καὶ τὸ πρόβατον ἔγινε πάλιν ζωηρὸν καὶ εὖθυμον, διότι
ἐθεομάρθη.

"Ἡ κυρία τοῦ προβάτου εἶχεν ἐν μικρῷ παιδίον. Τὸ παι-
δίον, ἵνα ὅσφι ἦτο τὸ ἔαρ καὶ τὸ μέρος, ἦτο εὖθυμον. "Οτε ὅ-
μως ἤλθεν ὁ χειμὼν, τὸ παιδίον ἔχασε τὴν εὖθυμίαν του,
διότι ἐκράνωνε. Τότε ἡ μήτηρ ἔπλεξεν ἐκ τῶν μαλλίων τοῦ
προβάτου θεομόν ἐπανωφόροιον διὰ τὸ παιδίον της. Τὸ παι-
δίον ἤνταξίστει τὸν Θεόν, ὁ δέποτε μᾶς ἔχασε τὸ πρόβατον,
τὸ δόποιον δίδει τόσον θεομόν καὶ μαλακὸν μαλλίον.

"Άλλὰ πῶς ἐπέρασε τὸ πρόβατον τὸν χειμῶνα, ἀφ' οὗ τοῦ
ἐκράνουσεν ὁ ποιμὴν τὰ μαλλία;

"Πάλιν ὁ ἀγαθὸς Θεὸς ἐφρόντισε δι' αὐτὸν καὶ ἐφέτρωσαν
ἔπι τοῦ σώματός του νέα μαλλία.

103. Θεοῦ παρουσία.

Θεὸς ὑπάρχει εἰς οὐρανοὺς
προστάτης τῶν ἀνθρώπων
καὶ ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς
τὸν βλέπει εἰς πάντα τόπον.

104. Τὰ ἀποδημητικὰ πτηνά.

"Ἡ χελιδών, ὁ κόκκνος καὶ ἄλλα τινὰ πτηνά τοὺς ἐξ μῆτρας

τοῦ ἔτους μέρονσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν ἄλλον τῆς μεταβαινοντιν εἰς ἄλλους τόπους.

Τὰ πτηγά ταῦτα λέγονται ἀποδημητικά. Τὰ ἀποδημητικὰ πτηγά κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου συναθροίζονται πολλὰ δημοῦ καὶ ἀναχωροῦσι δι' ἄλλους τόπους θεομοτέρους, δύον εὑρίσκοντιν ἔντομα καὶ τρώγοντι. Μέρονσιν ἐκεῖ τὸ φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα κατὰ δὲ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως ἀφίρουντι τὸν τόπους ἐνίστουν καὶ ἐπανέρχονται εἰς τὴν πατρίδα μας, εὑρίσκοντι κατάλληλον τόπον καὶ ἀρχήσοντι τὰ κατασκευάνωσι τὰς φωλεάς των.

Οἱ κῆποι, τὰ δάση καὶ τὰ ὅρη ἀντηχοῦσιν ἀπὸ τὸ κελάδημα τῶν φύκιῶν πτηγῶν.

Τὰ στροφονθία, οἱ ἀετοί, οἱ κόρακες, αἱ πέρδικες καὶ ὅσα ἄλλα πτηγά μέρονσιν εἰς τὴν πατρίδα μας κατὰ τὸν χειμῶνα, λέγονται ἐνδημικὰ πτηγά.

Τὰ ἐνδημικὰ πτηγά κατὰ τὸν χειμῶνα ἀφίρουντι τὰ ὅρη καὶ καταβαίνοντιν εἰς τὰς πεδιάδας. Ὅταν πίπτῃ χιόν, πρόπτονται εἰς τὸν κλάδον τῶν θάμνων καὶ εἰς τὰς διπλὰς τῶν τοίχων.

105. Ἡ φωλεά.

Τὸ πουλάκι ὅλος γαρὰ
Μὲ τὰ πλουμιστὰ πτερά του,
Μὲ τραχυόδηλα λιγυρὰ
Κτίζει, κτίζει τὴν φωλιά του.

Μὲ ἀγάπη, μὲ στοργὴ
Πάντ' ἀκούραστο δουλεύει
Καὶ ἔνπνάει αὐγὴ, αὐγὴ
Κι ἄχυρα ψιλὰ μαζεύει.

Τρέχει μὲν καὶ τὸ κολλᾶ
Γύρω, γύρω ἐς τὴν φωλιά του
Καὶ μὲν ἄσματα τρελλά
Ξαναρχίζει τὴν δουλεύιά του.

«Πέει μου, εῦμορφο πουλάκι.
Τὸ εἶν’ αὐτὰ ποῦ ἔτοιμάζεις;
Καὶ γιατὶ τόσο πολὺ²
“Ολ’ ἡμέρα κοπιάζεις;».

«Γιατὶ πρὶν νὰ γεννηθῆς
Εἰς τὸν κόσμον’ αὐτόν, στογάσου.
Μία κούνια παρευθύς
Σου ἔτοιμας’ ή μαμά σου.

«Κ’ ἐγὼ τώρα μὲν γαρὰ
Τὴν φωλίτσα μου θὰ κτίσω
Κ’ ἐκεῖ μέσα τὰ μικρὰ
Τὰ παιδιά μου θὰ γεννήσω.».

Ι. Πολ.έμης

106. Ἡ ἀληθής φιλία.

Οἱ Ιωάννης, ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἡγαν συμμα-
θηταὶ καὶ φίλοι πιστοί. Ἐὰν ὁ εἰς εἶχε γλύκισμά τι ἢ ἄλλα
πρᾶγμα, ἐφύλαττε καὶ τὸ μερίδιον τῶν ἄλλων δύο. Ἐὰν ὁ εἰς
ἔξ αὐτῶν δὲν ἔγνωριζε καλῶς τὸ μάθημα, οἱ ἄλλοι δύο τὸν
ἔθεγκαν νὰ τὸ μάθη καλῶς. Εἰς τὸ σχολεῖον ἡγαν σὶ ἐπιμελέ-
στεροι καὶ πολὺ ἥσυχοι ὁ διδάσκαλος οὐδέποτε τοὺς ἐπέπληξε
ἢ ἀνησυχίαν τινὰ ἢ δι’ ἀμέλειαν.

Συνέδη νὰ ἀσθενήσῃ ὁ Φίλιππος. Οἱ Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ
Ιωάννης ἐλυπήθησαν πάρα πολύ. Καθ’ ἑκάστην ἡμέραν μετὰ
τὸ μάθημα ἤρχοντο καὶ ἐκάθηγντο πλησίον τοῦ ἀσθενοῦς φίλου
των· κάποτε δὲ ἔφερον πρὸς αὐτὸν καὶ δώρόν τι. Ἔλεγον δὲ
πρὸς αὐτὸν νὰ μὴ στενοχωρῆται διὰ τὰ μαθήματα καὶ αὐτοὶ θὰ
τὸν βοηθήσωσι νὰ συμπληρώσῃ τὰς ἐλλείψεις του.

Οἱ Φίλιππος ηύχαριστεῖτο πολὺ διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν
φίλων του.

Μετά τινας ἡμέρας ἔγινεν ἐντελῶς ὑγιῆς ὁ Φίλιππος καὶ
ἐπανέλαβε τὰ μαθήματά του.

Οἱ διδάσκαλος ἔμαθε τὴν ἀληθή φιλίαν τῶν τριῶν παιδίων καὶ
ηύχαριστήθη πολύ. «Σᾶς ἐπαινῶ, παιδία μου, διὰ τὴν εἰλικρινῆ
φιλίαν σας καὶ σᾶς εὔχομαι νὰ διατηρήσητε τὴν φιλίαν σας καὶ
μεγάλοι, διέτι ὅπου εὑρες φίλον πιστὸν εὑρες μεγάλον θησαυρόν».

107. Φίλος ἀπιστος.

Οἱ Γεώργιος ἐνόμιζε τὸν Κωνσταντῖνον φίλον εἰλικρινῆ.

“Οτε μίαν ἡμέραν ἐπρόκειτο νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ μίαν ἀλ-
λην πόλιν, ἀπεκαιρέτισε τὸν Κωνσταντῖνον καὶ παρέδωκε
πρὸς αὐτὸν ἓνα πολύτιμον δακτύλιον πρὸς φύλαξιν.

Μετά τοία ἔτη ἐπανῆλθεν ὁ Γεώργιος καὶ ἐζήτησε παρὰ
τοῦ Κωνσταντίνου τὸν δακτύλιον. Οἱ Κωνσταντῖνος ὅμως
ῆγνετο νὰ τὸν ἐπιστρέψῃ καὶ ἔλεγεν ὅτι δὲν τῷ ἔδωκε ποτὲ
κανένα δακτύλιον.

Οἱ Γεώργιος μὲ πολλήν του λύπην ἔφερε τὸν φίλον του
εἰς τὸ Δικαστήριον.

Τὴν ἡμέραν τῆς δίκης παρουσιάσθησαν καὶ οἱ δύο εἰς τὸν

δικαστήν. Ὁ Γεώργιος εἶπε: «Πρὸ τοιῶν ἔτῶν, κύριε δικαστά, παρέδωκα πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον, τὸν δποῖον ἐνόμιζον εὐλιξοῦντί φίλον, ἔνα ἀδαμάντινον δακτύλιον, διὰ νὰ μοῦ τὸν φυλάξῃ, ἀλλὰ τώρα ἀρνεῖται νὰ μοῦ τὸν ἐπιστρέψῃ».

Ο δικαστὴς ἡρώτησε τὸν Γεώργιον ἢν το καὶ ἄλλος παρόν, ὅτε ἔδωκε τὸν δακτύλιον πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον.

«Ογι», ἀπῆντησεν δ Γεώργιος, «μόνον μία γηραιὰ πλάτανος, ὑπὸ τὴν δ.τοίαν ἐνηγκαλίσθημεν ποὺν ἀποχωρισθῆμεν».

«Ορκίζομαι δτι οὕτε τὴν πλάτανον οὕτε τὸν δακτύλιον γνωρίζω», εἶπεν δ Κωνσταντῖνος.

Τότε λέγει δ δικαστὴς πρὸς τὸν Γεώργιον «Υπαγε καὶ φέρε μου ἔνα κλάδον ἐκ τῆς πλατάνου ἐκείνης».

Ολίγην ὥραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Γεωργίου εἶπε πάλιν δ δικαστὴς: «Ο Γεώργιος ἐβράδυνε πολὺ νὰ ἐπιστρέψῃ. Διατί ἐβράδυνε τόσον; Κωνσταντῖνε, ἀνοίξον τὸ παράθυρον καὶ παρατήρησον ἢν ἔρχεται».

«Κύριε», εἶπεν δ Κωνσταντῖνος, «ἡ πλάτανος εἶναι πολὺ μακρὰν καὶ θὰ βραδύνῃ πολὺ νὰ ἐπιστρέψῃ».

«Ανεκαλύφθης μόνος σου δὲν χρησιμεύουν μάρτυρες. Σὺ δὲν εἶπες πρὸ διλόγου δτι δὲν γνωρίζεις οὕτε τὴν πλάτανον οὕτε τὸν δακτύλιον; Τώρα πῶς λέγεις δτι ἡ πλάτανος εἶναι πολὺ μακράν; Αφ' οὗ γνωρίζῃς τὴν πλάτανον, θὰ γνωρίζῃς καὶ τὸν δακτύλιον.

Ο δὲ δικαστὴς ἐτιμώρησε αὐτὸν μὲ φυλάκισιν δύο ἔτῶν.

— Ἀγαπᾶ δ Θεὸς τὸν κλέφτη, ἀγαπᾶ καὶ τὸν τουκοκύδη.

— Τὸ πονηρὸν πονὲται καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ ποδάρων.

108. Ο πλεονέκτης αἰγοθοσκός.

Μίαν ἡμέραν τοῦ χειμῶνος εἰς αἰγοθοσκὸς ὠδήγησε τὰς αἰγάς του εἰς τὸ ὄρος πρὸς βοσκήν. Ήερὶ τὴν μεσημβρίαν δ καὶ πρὸς ἔχειροτέρευσε καὶ ἥρχισε νὰ πίπτῃ γιών. Ο βοσκὸς ὠδήγησε τὰς αἰγάς του εἰς τι σπηλαῖσιν, τὸ ἐποῖον ἢτο ἐκεῖ πλησίον, ἐντὸς δὲ τοῦ σπηλαίου ἦσαν πολλαὶ ἄγριαι αἰγες. Ο βοσκός, καλῶς εἰδεῖς δτι αἱ ἄγριαι αἰγες ἦσαν περισσότεραι καὶ μεγαλύτεραι, ἀφῆκε τὰς ἴδιας του καὶ περιποιεῖτο τὰς ἄγριας.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐκαλυτέρευσεν δ καιρός, δ ἥλιος ἢτο

Θεριώς καὶ ἡ γιῶν θὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸ ὅρος. Αἱ ἄγριαι αἶγες
ἔξηλθσι τιῦ σπηλαῖσι καὶ διεσκερπίσθησαν εἰς τὰ ὅρη.

Οἱ αἶγες τοὺς προσεπάθησεν νὰ κρατήσῃ αὐτάς, ἀλλὰ θὲν
ἡδυνήθη. Ηερίλυπος ἐπέστρεψεν εἰς τὰς γῆμέρους, ἀλλ᾽ ἡ το
πλέσιν ἀργά, διότι ὅλαι ἡγαν νεκραὶ ἐκ τῆς πείνης.

— Ὅποιος κυρηγάει πολλοὺς λαγούς, δὲν πιάνει κανένα.

109. Γυνὴ καὶ ὅρνις.

Γυνὴ τις εἰχε μίαν ὥρνιθα, ἣ διποίᾳ ἐγέννα ἐν φύν καθ' ἡμέραν.
Η γυνὴ δὲν γύγαριστείτο εἰς τὸ ἐν φύν ἐνόμιζεν ὅτι, ἀν
ριψη εἰς τὴν ὥρνιθα περιισσωτέραν τροφήν, θὰ γεννᾷ αὖτις δύο
φίλ καθ' ἐκάστην.

Αλλ' ἡ ὥρνις ἐπαγύνθη τόσον πολὺ ἐκ τῆς πολλῆς τροφῆς,
ὅτε δὲν ἐγέννα εὔτε ἐν φύν.

— Ὅποιος θέλει τὸ πολύ, ζάρει καὶ τὸ λίγο.

110. Αηδῶν καὶ ιέραξ.

Μία ἀηδῶν ἐκάθητο ἐπί τυρος δέρδον καὶ ἐκελάδει. Τὴν
στιγμὴν αὐτὴν διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ εἰς ιέραξ, διόποιος ὁρμησε
καὶ συνέλαβε τὴν ἀηδόνα.

Η ἀηδῶν παρεκάλει τὸν ιέραξαν καὶ τῆς χαρίση τὴν ζωήν.
«Ἐγὼ εἴμαι πολὺ μικρὸν πτηνὸν καὶ δὲν εἴραι δυνατὸν νὰ
ζορτασθῆς. Καλὸν εἴραι νὰ συλλάβῃς καὶ μεγαλύτερον
πτηνὸν καὶ δῆλο ἔμε». .

Θὰ εἴμαι πολὺ ἀνόητος», εἶπεν διάραξ, «ἐὰν ἀφίσω τὴν
διάγην τροφήν, τὴν διποίαν ἔχω βεβαίαν, καὶ νὰ ζητῶ ἄλλην,
τὴν διποίαν δὲν εἰξείδω ἀν δὰ εῦφω».

— Κάλλιο πέντε καὶ τέστο χέρι, παρὰ δέκα καὶ καρτέρει.

111. Λίχελιδόνες.

Η χελιδῶν εἴραι πτηνόν, τὸ διποῖον ὅλοι τὸ γνωρίζομεν,
διοτι εὑρίσκεται παντοῦ.

Παρατηρήσατε τὴν χελιδόνα. Εἴραι μικρὸν καὶ πολύ κομ-
ψὸν πτηνόν. Τὸ ράμφος της εἴραι μικρὸν καὶ τὸ στόμα της

ἀνοικτὸν μέχρι τῶν ὥτων. Διὰ τοῦτο δύναται πετῶσα νὰ συλλαμβάνῃ τὰ ἔντομα.

Τὸ σῶμα τῆς χελιδόνος εἶναι ἐλαφρότατον, αἱ δὲ πτέρυγες μακραὶ καὶ διὰ τοῦτο πετᾶ μὲ μεγάλην ταχύτητα καὶ ἐπὶ πολὺ^{τό} ὕψον. Η οὐρά τῆς εἶναι φαλιδωτή, τὸ δὲ χρῶμα εἶναι μαύρον εἰς τὴν φάκην καὶ λευκὸν εἰς τὴν κοιλίαν.

Αἱ χελιδόνες ἀγαπῶσι πολὺ τὸν ἀνθρώπους καὶ κτίζουσι

(Χελιδών).

τὰς φωλεάς των εἰς τὸν ἔξωστας τῶν οἰκιῶν καὶ πολλάκις ἐντὸς τῶν δωματίων μας.

Γνωρίζουσιν ὅτι μᾶς ὠφελοῦσι καὶ διὰ τοῦτο ἀφόβως μᾶς πληγιάζουσιν.

Η τροφὴ τῶν χελιδόνων εἶναι αἱ μυῖαι, οἱ κώρωπες, οἱ κάρυθαροι, αἱ ἀκρίδες καὶ ἄλλα βλαβερὰ ἔντομα.

Συλλαμβάνουσι δὲ αὐτὰ πετῶσαι καὶ διὰ τοῦτο βίλέπομεν αὐτὰς νὰ πετῶσιν ἄλλοτε ὑψηλὰ καὶ ἄλλοτε χαμηλὰ μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς καὶ τοῦ ὄδατος.

Αἱ χελιδόνες κτίζουσι τὰς φωλεάς των μετὰ πολλῆς τέχνης κτίζουσι δὲ αὐτὰς μὲ πηλόν, τὸν διόποιον συγκολλῶσι μὲ τὸ σιάλον των.

Ἐντὸς αὐτῶν θέτουσιν ἄχνος λεπτά, μαλλία, βάμβακα καὶ τρίχας, διὰ νὰ ἔχωσι θερμότητα οἱ νεοσσοί των.

Αφ' οὐ κατασκενάσωσι τὴν φωλεάν των, ἡ θῆλυς γεννᾷ 4 ἔως 8 ὄφα, τὰ δύοπα ἐπωάζει ἐπὶ 16 ἡμέρας· οταν δὲ ἐξέργηται ἡ θῆλυς, ἐπωάζει ὁ ἄρρεν.

Αἱ χελιδόνες εἶναι πολὺ φιλόστοργα ζῷα.

Οταν ἐξέλθωσιν οἱ νεοσσοί, καὶ ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ πετῶσιν ἀδιακόπως καὶ φέρουσιν τροφὴν εἰς αὐτούς.

Ο πατήρ πολὺ πρωὶ κάθηται πλησίον τῆς φωλεᾶς καὶ πελαδεῖ μὲ πολλὴν ὅρεξιν, διὰ τὰ διασκεδάσῃ τὰ μικρά του καὶ τὰ τὰ διδάξῃ τὸ κελάδημα.

Οταν δὲ μεγαλώσωσι, τὰ διδάσκουσι πῶς τὰ πετῶσι καὶ πῶς τὰ συλλαμβάνωσι τὴν τροφήν των.

Αἱ χελιδόνες εἶναι πολὺ ὡφέλιμα πτηνά, διότι τρώγονται γλυκάδας ἐντόμων καθ' ἥμέραν.

Αἱ τοῦτο δὲν πρέπει τὰ τὰς διώκωμεν οὕτε τὰ καταστρέφωμεν τὴν φωλεάν των.

Αἱ χελιδόνες εἶναι ἀποδημητικά πτηνά.

Φεύγονται κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φυινοπώρου καὶ ἐπανέρχονται τὴν ἄροιξιν. Ἐπανέρχονται δὲ εἰς τὴν ἴδιαν πόλιν ἢ χωρίον καὶ εἰς τὴν αὐτὴν οἰκίαν, εἰς τὴν ὅποιαν ἥσαν καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος.

Ἀληγμα.

Ἄπο τὸ πάνω σὰν τηγάνι, ἀπὸ κάτω σὰν βαμβάκι καὶ ἀπὸ τὸ πίσω σὰν ψαλίδι.
Τί εἶναι;

112. Τὸ χελιδόνι.

Ἐλειψε τὸ χιόνι·
ἡλθες, χελιδόνι,
ἔξυπνο πουλί.

Ἡ μικρή μου στέγη
καλῶς ἡλθες, λέγει,
καὶ σὲ προσκαλεῖ.

Ἐλα, μὴ φοβήσαι,
τὴ φωλιά σου κτίσε,
ἔλα, ἐπειδὴ
Ἄσυλον θὰ εὔρης
είμαι, νὰ τὸ ξεύρης,
εὕτακτον παιδί.

*Αθ. Κατακονζηνός.

113. Τελώνης καὶ Φαρισαῖος.

Ο Θεὸς ἀγαπᾷ καὶ συγχωρεῖ τοὺς ταπεινόφρονας ἀνθρώπους· τοὺς ὑπερηφάνους δὲν τοὺς ἀγαπᾷ καὶ δὲν τοὺς συγχωρεῖ.

Αἱα τὰ διδάξῃ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἶπε τὴν παραβολὴν τοῦ Τελώνου καὶ τοῦ Φαρισαίου, ἡ ὅποια εἶναι ἡ ἔξῆς:

Ἄρο ἀνθρώποι ἥλθον εἰς τὸν ναόν, διὰ τὰ προσευχὴνθῶσιν. Ο εἰς ἣτο Τελώνης καὶ ὁ ἄλλος Φαρισαῖος.

Ο Φαρισαῖος ἐστάθη μὲ πολλὴν ὑπερηφάγειαν καὶ ἔλεγε· Σὲ, εὐχαριστῶ Θεέ μου, διότι δέν είμαι, δπως καὶ οἱ ἄλλοι

ἄνθρωποι, ἄρπαξ καὶ ἀδίκος, ὅπως εἶται οὗτος ὁ Τελώνης· ἐγὼ νηστεύω δις τῆς ἔβδομάδος καὶ δίδω εἰς τοὺς πτωχοὺς τὸ δέκατον ἐξ ὅσων κερδίζω».

‘Ο Τελώνης ἔτυπτε τὸ στῆθός του καὶ χωρὶς τὰ ὑψώσῃ τοὺς δφθαλμούς του εἰς τὸν οὐρανὸν ἔλεγε μὲ πολλὴν ταπεινοφροσύνην. «Θεέ μου, συγχώρησόν με τὸν ἀμαρτωλόν»,

«Σᾶς λέγω λοιπόν», εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, «ὅτι ὁ Θεὸς ἐσυγχώρησεν τὸν ταπεινόφρονα Τελώνην, ὅχι δικαίως καὶ τὸν ὑπερόγχιαν Φαρισαῖον».

—Διότι πᾶς ὁ ὑψῶν ἔαντὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἔαντὸν ὑψωθήσεται.

114. Τὰ οἰκιακὰ ζῷα.

‘Ο ἥππος, ὁ ὄνος, τὸ πρόβατον, ἡ ὄρνις καὶ ὅσα ἄλλα ζῷα μένοντι πλησίον τοῦ ἀνθρώπου λέγονται οἰκιακὰ ζῷα.

Τὰ οἰκιακὰ ζῷα, πρὸς συνηθίσωσι τὰ συγκατοικῶσι μὲ τὸν ἀνθρώπον, ἵσαρ ἄγρια καὶ κατόχουν εἰς τὰ δάση καὶ εἰς τὰ δορι. Ὁλίγον κατ’ ὀλίγον δικαίως ὁ ἀνθρώπος τὰ ἐξημέρωσε καὶ τὰ ἔχει πλησίον του, διὰ τὰ μεταχειρίζηται εἰς τὰς ἀνάγκας του. Ὁ ἀνθρώπος ἀγαπᾷ καὶ περιποιεῖται τὰ οἰκιακὰ ζῷα. Κατασκενάζει δι’ αὐτὰ ἐπίτηδες κατοικίαν, φροντίζει διὰ τὴν τροφήν των καὶ ὅτι ἄλλο χρησιμεύει εἰς αὐτά. Καὶ αὐτὰ δικαίως δὲν εἶται ἀχάριστα γνωρίζονται τὰς περιποιήσεις τοῦ κυρίου των καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀγαπῶσιν, ὑπακούονται εἰς αὐτὸν καὶ ἐργάζονται, διὰ τὰ ὠφελήσωσι τὸν κύριόν των.

‘Ο ἥππος, ὁ ὄνος, ὁ ἡμίονος, ἡ κάμηλος καὶ ὁ βοῦς μᾶς ὀφελοῦσι μὲ τὴν δύναμίν των.

Τὸ πρόβατον, ἡ αἶξ, ὁ βοῦς μᾶς δίδουσι τὸ κρέας των, τὸ γάλα των καὶ τὸ μαλλίον των, καὶ ὁ χοῖρος μᾶς δίδει τὸ κρέας του. Τὰ οἰκιακὰ πτηνὰ μᾶς παρέχουνται τὰ φάγα των καὶ τὸ κρέας των.

‘Ο κύων μᾶς ὠφελεῖ μὲ τὴν ροημοσύνην του καὶ ἡ γαλῆ συλλαμβάνει τοὺς βλαβεροὺς μῆνες.

Πρόεπε λοιπὸν τὰ ἀγαπῶμεν τὰ οἰκιακὰ ζῷα καὶ τὰ περιποιώμεθα. Νὰ μὴ τὰ μεταχειρίζωμεθα πακῶς, τὰ μὴ τὰ βασανίζωμεν, ἀφ’ οὗ αὐτὰ μᾶς ἀγαπῶσι καὶ ἐργάζονται δι’ ἡμᾶς.

115. Μὴ βασανίζητε τὰ ἀδλαδῆ ζῷα.

Μὴ τὰ ζῷα βασανίζῃς
Τάδλαδα, μὴ τάφανίζῃς,
Καὶ αὐτά, ως σύ, ἐπίσης
Νεῦρα ἔχουσι καὶ αἰσθήσεις.

Μὴ δεικνύῃς ἀσπλαχνίαν
Κόπιων καὶ τρυπῶν τὴν μυῖαν.
Καθέται θέλεις σὺ γὰρ ξήσης.
Θέλει καὶ αὐτῇ ἐπίσης.

Ἄγαπᾶς ναὶ σὲ κτυπῶσι;
Καὶ νὰ σὲ πακοποιῶσι;
Ν' ἀφαιρῶσι τὴν τροφήν σου;
Νὰ πικραίνουν τὴν ψυχήν σου;

“Οπως σὺ δὲν ἀγαπᾶς,
Μὴ πειράζῃς, μὴ κτυπᾶς
“Ἄδλαδον καὶ ἀναπνέον
“Ἐνυδρον, πτηνόν, χερσαῖον.

*ΑΘ. Κατακούζηνδες

116. Μὴ κάμυης εἰς ἄλλον δοτι δὲν θέλεις νὰ σοὶ κάμυουν.

Θέλεις νὰ σὲ ὑβρίσωσι; Μὴ ὑβρίζῃς καὶ σύ. Θέλεις, ἐνῷ
μελετᾶς ἢ γράφεις τὸ μάθημά σου, νὰ ἔλθῃ ἄλλος νὰ σὲ κτυ-
πήσῃ; Λοιπὸν καὶ σὺ μὴ κάμυης αὐτὸς εἰς ἄλλον, διότι,
ὅπως σὺ θὰ λυπηθῆς καὶ θὰ στενοχωρηθῆς, οὗτο καὶ ὁ ἄλ-
λος θὰ λυπηθῇ καὶ θὰ στενοχωρηθῇ.

— “Ο σὺ μισεῖς ἑτέρῳ μὴ ποιήσῃς», λέγει ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

— “Οπως θέλεις νὰ φέρωνται οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πρὸς σέ, νὰ φέ-
ρησαι καὶ σὺ διοιώς πρὸς αὐτούς», λέγει τὸ Εὐαγγέλιον.

117. Τὰ ἀκαρπα δένδρα.

“Ο διδάσκαλος ἐνὸς χωρίου παρήγγειλεν ἡμέραν τινὰ εἰς
τὸν μαθητάς του, ὅτι τὴν ἐπομένην ἡμέραν θὰ ἐξέλθωσιν
εἰς περίπατον καὶ θὰ μείνωσιν δλητην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν ἐξο-
χήν. Τὴν ἄλλην ἡμέραν πολὺ πρωῒ ἥλθον οἱ μαθηταί, δ
καθεῖς μὲν ἐν σακκίδιον, ἐντὸς τοῦ ὅποιον εἶχε τὰς τροφὰς του.

“Ο διδάσκαλος ὠδήγησε τὰ παιδία ἔξω τοῦ χωρίου εἰς μέ-
ρος κατάλληλον, διὰ νὰ παῖξωσι.

“Εκεῖ πλησίον ἦτο μία μεγάλη πλάτανος καὶ ἄλλα ἀκαρπα
δένδρα.

“Οτε ἥλθεν ἡ μεσημβρία, δ διδάσκαλος καὶ οἱ μαθηταὶ
ἐκάνθισαν νὰ φάγωσιν ὑποκάτω τῆς πλατάνου.

Μετὰ τὸ φαγητὸν εἰς τῶν μαθητῶν λέγει πρὸς διδάσκα-

λον. «*Αν αὗτη ἡ πλάταρος ἦτο δένδρον καρποφόρον, θὰ ἐτρώγομεν τώρα διλίγονς καρπούς.* Λέν *ἡξεύρω διατὶ ἔκαμεν δ Θεός τὰ ἄκαρπα δένδρα*.» «*Ο Θεός, παιδί μου*», ἀπήγνησεν διδάσκαλος, «*ο δόποῖς ἔκαμε τὴν πλάτανον καὶ σὲ παὶ ἐμὲ καὶ τὸν κόσμον δὲν, γνωρίζει πολὺ περισσότερα ἀπὸ σὲ παὶ ἐμὲ καὶ τὸν σοφιστέροντος ἀνθρώπους.* Παρατίθησον πόσα φωλεαὶ πτηνῶν εἶναι κατεσκενασμέναι εἰς τὸν κλάδον τοῦ δένδρου τούτου!» Ακούσον πόσα ποντάκια καθήμενα ἐπὶ τῶν κλάδων κελαδοῦν γλυκύτατα! Πόσοι βοσκοί, γεωργοὶ καὶ ταξειδιῶται ἔχονται καὶ ἀναπαύονται δπὸ τὴν σκιὰν τοῦ δένδρου τούτου! Πόσα ἔπιπλα καὶ ἄλλα χρήσιμα πράγματα κατασκενάζονται ἐκ τῶν κλάδων καὶ τοῦ κορμοῦ τῶν ἀκάρπων δένδρων!» Ερόγησε διατὶ ἔκαμεν δ Θεός τὰ ἄκαρπα δένδρα; Πολλὰ πράγματα θεωροῦμεν ἡμεῖς ως ἄχοηστα, καὶ δῆμος εἶναι χρησιμώτατα. «*Ολα, παιδία μου, δῆσα ἔκαμεν δ Θεός, εἶναι χρήσιμα.*

118. Ο κακὸς ποιμήν.

Μίαν ἡμέραν εἰς λέων κατεδίωκε μίαν ἔλαφον. Η ἔλαφος, διὰ νὺν σωθῆ, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δάσος καὶ ἐκρύψθη ἐντὸς πυκνῶν θάμνων. Τίν *ἔλαφον*, δτε ἐκρύβῃ, εἰδεν εἰς ποιμήν. Ο λέων ἡρώτησε τὸν ποιμένα ἄν διῆλθεν ἐκεῖθεν *ἔλαφος*· δ ποιμήν, ἐνῷ διὰ τῆς φωνῆς ἔλεγεν δτι δὲν εἰδεν τὴν *ἔλαφον*, διὰ τῆς *χειρός* του δημος ἐδείκνυε τὸ μέρος, δπου ἐκρύβη αὕτη. «Ο λέων εὐθὺς ὅρμησε καὶ κατέφαγε τὴν δυστυχῆ *ἔλαφον*. — *Μπροστὰ τὸν φίλον καὶ ἀπὸ πίσω τὸν συνέλλον.*

119. Κύων καὶ πρόβατον.

Εἰς ποιμήν εἶχεν ἀρκετὰ ποίμνια καὶ ἔνα κύρα. Ηγάπα δὲ καὶ περιεποιεῖτο πολὺ τὸν κύρα τον, τὸν ἐθώπευε καὶ ἔρριπτεν εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ ἴδιου του ἄρτου καὶ ἐκ τοῦ ἴδιου του φαγητοῦ.

Τὰ πρόβατα ἔβλεπον τὰς περιποιήσεις αὐτὰς τοῦ κυρίου των πρὸς τὸν κύρα καὶ ἐλυποῦντο. Μίαν ἡμέραν λέγονται πρὸς τὸν κύριον των: «Δὲν εἶναι καλὸν αὐτό, τὸ δποῖον κάμετες. Εἰς ἡμᾶς, τὰ ὅποια παρέχομεν εἰς σὲ τὰ ἔρια μας καὶ τὰ ἀρνία καὶ τὸν τυρόν μας, τίποτε δὲν δίδεις. Εἰς δὲ τὸν κύρα, δστις τίποτε δέν σοι δίδει, δίδεις καὶ ἐκ τοῦ ἴδιου σου ἄρτου». Ηγάπα δὲ τὸν κύραν τοῦ προτερανοῦ, τὸν πρότερον πρόβατον.

‘Ο κύων ἥκουσε τὰ παράπονα ταῦτα τῶν προβάτων καὶ εἶπε πρὸς αὐτά.

«Δέντε δίκαιον νὰ παραπονῆσθε ἐγαρτίον μου, διότι ἐγὼ σᾶς φυλάττω ἀπὸ τοὺς κλέπτας καὶ ἀπὸ τοὺς λύκους, καὶ ἄνευ ἐμοῦ δὲν δύνασθε οὕτε πρὸς βοσκὴν νὰ ἔξελθητε φοβούμενα μήπως ἀπολεσθῆτε».

Τὰ πρόβατα ἐπείσθησαν ὅτι ὁ κύων εἶναι χρήσιμος εἰς αὐτὰ καὶ ἐδέχθησαν νὰ προτιμῷ αὐτὸν ὁ κύριός των.

121. Ὁ σιδηρουργός.

Τὸ ἄροτρον, ἡ δίκελλα καὶ τὰ περισσότερα ἐργαλεῖα τοῦ κτίστου καὶ τοῦ κηπουροῦ εἶναι κατεσκευασμένα ἐκ σιδήρου.

“Ανευ τοῦ σιδήρου οὕτε ὁ γεωργὸς θὰ ἤδυνατο νὰ καλλιεργῇ τὴν γῆν, οὕτε ὁ ξυλοκόπος νὰ κόπῃ τὰ δένδρα καὶ νὰ σχίζῃ αὐτὰ εἰς σανίδας. Ὁ σιδηρος λοιπὸν εἶναι τὸ χρησιμώτατον ὅλων τῶν μετάλλων.

Ο σιδηρουργὸς κατεργάζεται τὸν σιδηρον, ἀφ' οὗ θέσημαντὸν εἰ τὴν κάμινον καὶ θερμανθῆ τόσον, ὥστε νὰ γίνῃ ἐρυθρός. Τότε λαμβάνει αὐτὸν μὲ τὴν μακρὰν πυράγραν καὶ τὸν θέτει ἐπὶ τοῦ ἄκμονος. Ἐκεὶ κτυπᾷ αὐτὸν μὲ τὴν σφῦραν δυνατὰ καὶ δλίγον κατ' ὀλίγον καὶ μὲ πολὺν κόπον κατασκευάζει ἐξ αὐτοῦ διάφορα ἐργαλεῖα.

Ο σιδηρουργὸς κοπιάζει πολύ, διότι καταβάλλει μεγάλην δύναμιν, διὰ νὰ σηκώσῃ τὴν βαρεῖαν σφῦραν καὶ καταφέρῃ βαρέα κτυπήματα εἰς τὸν σιδηρον. Ἀλλ' ὅμως δὲν παραπονεῖται. Εἶναι εὔθυμος καὶ τὴν ἑσπέραν τρώγει μὲ μεγάλην δρεξινήν καὶ κοιμᾶται ὑπὸν ἥσυχον,

Ο σιδηρουργὸς διὰ τῆς τέχνης του κατασκευάζει ὑννία, δικέλλας, σκαλιστήρια, ποτιστήρια, στεφάνας διὰ τὰ βαρέλια, διὰ τοὺς τροχοὺς τῶν ἀμαξῶν, καρφία, λέβητας, μαχαίρας, πριόνια, κλειδωνίας καὶ ἄλλα πολλὰ χρήσιμα πράγματα.

Ο σιδηρουργὸς ἐργάζεται εἰς τὸ σιδηρουργεῖον του καὶ εἶναι χρησιμώτατος τεχνίτης.

121. Αἱ μέλισσαι.

Πόσον ἀγαπηταί, πόσον πολύτιμοι εἶναι αἱ μέλισσαι! Τὰ μικρὰ αὐτὰ ἔντομα ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὸ πρωῒ ἔως τὴν

εσπέραν πετῶσιν ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος καὶ μὲν ἐπιμέλειαν μεγάλην συνάζουσι μέλι καὶ κηρόν.

Κατασκευάζουν μὲν πολλὴν τέχνην τὴν κυψέλην των καὶ γεμίζουν αὐτὴν μὲν τὸ γήλον καὶ εὐδόκεις μέλι.

Μὴ ἐνοχλῆτε τὰς μελίσσας, μὴ τὰς πειράζητε, διότι, ἂν καὶ μικραί, εἰμποροῦν νὰ τιμωρήσωσι τὰ ἀδιάκοτα παιδία. Τὰ καλὰ παιδία πρέπει νὰ μιμώνται τὰς μελίσσας εἰς τὴν ἐπιμέλειαν καὶ φρόνησιν.

Αἱ μέλισσαι γνωρίζουν ἀπὸ ὅλα τὰ ἄνθη νὰ λαμβάνωσι μόνον ὅ,τι εἶναι καλὸν καὶ ωφέλιμον.

Αἱ μέλισσαι καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα μένουσιν ἐγκεκλεισμέναι ἐντὸς τῆς κυψέλης των καὶ ἔξερχονται κατὰ τὰς ἀργάς τῆς ἀνοίξεως, δύπτε ἀνοίγουσι τὰ ἄνθη.

122. Αἱ τροφαὶ καὶ τὰ ποτά.

“Ολα τὰ ζῷα ἔχουσιν ἀνάγκην τροφῆς.” Ανευ τροφῆς οὐδὲν ζῶν δύναται νὰ ζήσῃ. Ἡ τροφὴ τῶν ζώων εἶναι διάφορος.

Μερικὰ τρέφονται μόνον μὲν χόρτα (χορτοφάγα), καθὼς ὁ βοῦς, τὸ πρόβατον, ὁ λαγός καὶ ἄλλα. Μερικὰ τρέφονται μὲν τὸ κρέας ἄλλων ζώων (σαρκοφάγα), ὡς ὁ λέων, ὁ λύκος ἢ ἄλλωπης καὶ ἄλλα.

Οἱ ἄνθρωποι τρώγειν ἀπὸ δύλας τὰς τροφὰς (παμφάγοι). Ἡ σπουδαιοτέρα τροφὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ ἄρτος. Μετὰ τοῦ ἄρτου τρώγομεν τὰ διάφορα φαγῆτά, τὰ δποῖα κάμινομεν ἀπὸ κρέας, χόρτα καὶ ἄλλα. Οἱ ἄρτοι κατασκευάζεται ἐκ τοῦ ἀλεύρου. Ἐκ τοῦ ἀλεύρου κατασκευάζομεν καὶ διάφορα ζυμαρικά, τὰ δποῖα χοησμεύονταν ὡς τροφή μας.

Οζ τροφή μας χοησμεύει ἐπίσης καὶ τὸ κρέας τοῦ βούς, τοῦ χοίρου, τοῦ προβάτου, τοῦ λαγοῦ καὶ ἄλλων τετραπόδων ζώων.

Ἐκ τῶν πτηνῶν τρώγομεν τὸ κρέας τῆς δρυμούς, τῆς χτηνός, τῆς περιστερᾶς, τῆς νήσσης καὶ ἄλλων.

Ἐκ τῶν ἰχθύων τρώγομεν τὴν ἀρίγγην, τὸ λυθρῖνη, τὸ μπαρμποῦν καὶ ἄλλους.

Ἡ θρεπτικωτέρα τροφὴ εἶναι τὸ γάλα, τὸ κρέας καὶ τὰ φά-

Τὰ φαγῆτά ἔτοιμάζει ἡ μήτηρ μας, ἡ ὑπηρέτρια ἢ ὁ μά-
γειρος εἰς τὸ μαγειρεῖον.

Τρώγομεν τὴν πρωίαν (πρόγευμα), τὴν μεσημβρίαν (γεῦμα) καὶ τὴν ἔσπέραν (δεῖπνον).

Ποτὰ δρουμάζονται δσα πίνομεν. Τὸ ἀναγκαιότερον καὶ ὠφελιμότερον ποτὸν εἶναι τὸ καθαρὸν καὶ δροσερὸν ὕδωρ. Ἐκτὸς τοῦ ὕδατος πίνομεν γάλα, καφέν, οἶνον καὶ διάφορα οἰνοπνευματώδη ποτά.

Τὰ παιδία μόνον ὕδωρ καὶ γάλα πρέπει νὰ πίνωσιν. Ὁ πολὺς οἶνος καὶ τὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ βλάπτουσι πολὺ καὶ καταστρέφουσι τὴν ὑγείαν.

Πρὸ τοῦ φαγητοῦ καὶ μετὰ τὸ φαγητὸν κάμινομεν τρεῖς φοράς τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Πρέπει νὰ προτιμῶμεν τὴν δλίγητη, ἀλλὰ καθαρὰν τροφήν. Ἐπίσης πρέπει νὰ μασῶμεν καλῶς τὴν τροφήν μας καὶ νὰ μὴ τρώγωμεν μὲ λαιμαργίαν.

Τὸ καλότερον φαγητὸν εἶναι ἡ πεῖνα.

123. Ὁ κόκκυς (κοῦκκος).

Ο κόκκυς εἶναι ἀποδημητικὸν πτηνόν. Φεύγει κατὰ τὰ τέλη Αὐγούστου καὶ ἐπανέρχεται πρῶτον ἐξ ὅλων τῶν ἄλλων πτηνῶν καὶ μᾶς προαναγγέλλει τὴν ἄνοιξιν.

Τὸ μέγεθος αὐτοῦ εἶναι ὅσον τῆς περιστερᾶς. Τὰ πτερά του ἔχονται χρῶμα στατόχροον, ἡ δὲ οὐρά του εἶναι μαύρη μὲ λευκὰ στύγματα.

Ο κόκκυς εἶναι πολὺ περίεργον πτηνόν, διότι οὕτε φωλεάν πιάζει, οὕτε διὰ τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων του φροντίζει.

Τὸ θῆλυ ἐναποθέτει τὰ φύλα του εἰς τὰς φωλεάς ἄλλων μηροτέρων πτηνῶν. Εἰς ἑκάστην φωλεάν ἐναποθέτει ἐν φύλῳ καὶ ἀφαιρεῖ ἐν ἐν τῶν φύλων τοῦ πτηνοῦ καὶ φεύγει. Τὸ πτηνόν, ὅταν ἐπανέλθῃ, δὲν ἐννοεῖ τίποτε, διότι, δσα φύλα είχε, τόσα ενδόσκει.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ κόκκυς γεννᾷ τέσσαρα ἔως πέντε φύλα, τὰ δόποια ἀφίνει εἰς ξένας φωλεάς. Τὰ πτηνὰ ἐπωάζονται μετὰ τῶν φύλων των καὶ τὸ φύλον τοῦ κόκκυγος. Μετά τινας ἥμέρας ἐξέρχεται πρῶτος ὁ μικρὸς κούκκος, ὁ δποῖος μὲ τὴν οὐράν του ωπτεῖ ἔξω τῆς φωλεάς ὅλους τοὺς νεοσσοὺς τοῦ πτηνοῦ, καὶ οὕτω μέρει μόνος του εἰς τὴν φωλεάν. Οἱ θετοὶ γονεῖς του δὲν ἐννοοῦσι τίποτε καὶ τὸν τρέφουσι μὲ πολλὴν

στοργήν. Φέρουσιν εἰς αὐτὸν σκόληνας, κάμπας, ἔντομα καὶ γλυκεῖς καρπούς. Ὅταν δὲ πλησιάσῃ εἰς τὴν φωλεάν των κανέν ἄλλο πτηνόν, ἐκβάλλουσι φωτὰς καὶ ἀγησυχοῦσιν ὡς νὰ κινδυνεύῃ ἴδικόν των τέκνον.

Ο μικρὸς κόκκυξ μένει εἰς τὴν φωλεάν ἕως ὅτου ἀραιτυχθῶσιν αἱ πτέρυγές του. Κατόπιν ἀφίνει τοὺς θετοὺς γονεῖς του καὶ πετᾷ εἰς τὸ δάσος μόρος του.

Ο κόκκυξ εἰς ἡμᾶς εἶναι ὁ φελιμώτατον πτηνόν, διότι καταστρέφει τὰ ἔντομα καὶ τὰς τριχωτὰς κάμπας, αἱ δποῖαι καταστρέφονται τὰς πεύκας καὶ τὰ ἄλλα δένδρα.

Τὰς κάμπας ταύτας οὐδὲν ἄλλο πτηνὸν τολμᾷ νὰ τὰς ἐγγίσῃ, διότι ἔχουσι δηλητήριον. Ὡστε πρέπει νὰ μὴ καταδιώκωμεν καὶ νὰ μὴ φορεύωμεν τὸν κούκκον.

124. Ο κούκκος.

Η γλόη πρασινίζει γελοῦν οἱ οὐρανοί,
τὴν ἄνοιξιν κηρύζεται τοῦ κούκκου ἡ φωνή·
κούκκου, κούκκου, κούκκου.

Ο ζέφυρος τὴν φύσιν γλυκὰ ζωογονεῖ·
ἔξελθετε, μᾶς λέγει τοῦ κούκκου ἡ φωνή·
κούκκου, κούκκου, κούκκου.

Σ ἀφίνομεν πρὸς ὕδαν, οἰκία σκοτεινή,
μᾶς προσκαλεῖ· τὸ δάσος τοῦ κούκκου ἡ φωνή·
κούκκου, κούκκου, κούκκου.

125. Ο φιλάνθρωπος χωρικός.

Εἰς ἐν χωρίον συνέβη μίαν φορὰν πυροπαῖά. Οἱ χωρικοὶ ἔσπενδον νά σώσῃ ὁ καθεὶς τὴν οἰκίαν του καὶ τὰ πράγματά του.

Τὸ πῦρ ἀπὸ τῆς μᾶς οἰκίας μετεδίδετο εἰς ἄλλην ἔνεκα τοῦ πνέοντος ἀνέμου.

Τέλος μετεδόθη καὶ εἰς τὴν οἰκίαν χωρικοῦ τιρος, ὃστις ἔκειτο ἐπὶ τῆς ηλίνης του ἀσθενής. Ὁλοὶ ἐγγράφοις ὅτι ἐντὸς τῆς καιομένης οἰκίας εὑρίσκετο ἄνθρωπος καὶ ὅλοι ἐλυποῦντο, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐτόλμα νὰ τὸν σώσῃ.

Τὴν σιγμὴν ἀντὶ τὴν φθάνει ἐκ τῶν ἀγρῶν του εἰς χωρικός, τοῦ ὅποιον ἡ οἰκία ἔκειτο πλησίον τῆς καιομένης οἰκίας. Οἱ

ἄλλοι χωρικοὶ ἔλεγον εἰς αὐτὸν νὰ σπεύσῃ νὰ σώσῃ τὰ πράγματα τῆς οἰκίας του, διότι τὸ πῦρ εἶναι ἀδύνατον νὰ σβεσθῇ καὶ θὰ μεταδοθῇ καὶ εἰς τὴν οἰκίαν του. «Οχι», ἐφώναξεν, «ἔχω νὰ σώσω πολυτιμότερον πρᾶγμα. Ὁ δυστυχής γείτων μου εἶναι ἀσθενής καὶ θὰ καῆ, εἰν τὸν σπεύσω νὰ τὸν σώσω», καὶ ἀμέσως ὅδη ἐνεργεῖ εἰς τὴν κατοικίην οἰκίαν. «Μή! μή!», τῷ φωνάζοντι οἱ ἄλλοι, «θὰ καῆς καὶ σὺ ἐντός εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν σώσῃς». Ἀλλ' ὁ γενναῖος χωρικὸς δὲν ἀκούει ἀναβαίνει εἰς τὸν ἔξωστην καὶ διὰ μέσου τῶν φλογῶν καὶ τοῦ καπνοῦ ενδίσκει τὸν γείτονά του. Λαμβάνει αὐτὸν εἰς τοὺς ώμους του καὶ τὸν ἔξαγει λιπόθυμον. Τὸν ἔσωσεν.

«Οἱοι ἔθαύμασαν διὰ τὴν γενναιότητα τοῦ χωρικοῦ Ὁ χωρικὸς προσεπάθησε νὰ σώσῃ ὅ, τι ἡδόνατο ἐκ τῆς οἰκίας του, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσεν ἐκάησαν δλα. Ὁ χωρικὸς δὲν ἔλυπτήθη τόσον διὰ τὴν ζημίαν, ὅσον εὐχαριστήθη διότι ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου.

«Ἡ πρᾶξις τοῦ χωρικοῦ ἥκουσθη πατοῦ.

«Ἡ Κυβέρνησις ἀπέστειλε χοήματα καὶ ἔκπισεν ὁ χωρικὸς νέαν οἰκίαν, οἱ δὲ πλουσιώτεροι τοῦ χωρίου διὰ συνεισφορᾶς ἡγόρασαν διάφορα ἔπιπλα καὶ τὰ ἔστειλαν εἰς τὸν φιλάνθρωπον χωρικόν.

— Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς ἀγαπᾶς τὸν έαυτόν σου.

— Θέλω ἀγάπην μὲν ἔργα καὶ οὐχὶ μὲ λόγια.

126. Ἡ ροδῆ.

«Ἡ ροδῆ εἶναι θάμνος πολύκλαδος καὶ φύεται εἰς τὰ περισσότερα μέρη τῆς γῆς. Οἱ κλάδοι τῆς ροδῆς φέρουντιν ἀκάνθας, τὰ δὲ φύλλα τῆς εἶναι φοειδῆ καὶ εἰς τὰ ἄκρα δοντωτά.

Τὰ ἄνθη τῆς ροδῆς λέγονται ρόδα (τριαντάφυλλα) καὶ φύονται ἀνά τρία ἔως 7 εἰς τὰ ἄκρα τῶν κλάδων. Τὸ χρῶμα τῶν ρόδων εἶναι ποκκινωπόν. Αἱ τῆς τέχνης ὅμως ἡμεῖς κατωρθώσαμεν νὰ ἔχωμεν ρόδα διαφόρων χρωμάτων. Τὰ ρόδα εἶναι πολὺ ώραια καὶ πολὺ εὐώδη ἄνθη. Δὲν ὑπάρχει κῆπος ἀρευ ρόδων. Ρόδα ἔχομεν τὸν Ἀπολίλιον καὶ τὸν Μάϊον. Τὰ ρόδα χοησμεύοντι πρὸς στολισμὸν τοῦ κήπουν καὶ τὸν δωματίουν.

«Ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ ρόδου κατασκενάζομεν τὴν ροδοζάχα-

οιν (γλυκὸ τὸ τριανταφύλλον), τὸ εῦοσμον ὅξος, τὸ τριανταφύλλόνερον καὶ τὸ τριανταφύλλόλαδον.

127 Τὸ τριαντάφυλλον.

Γριαντάφυλλο κλειστὸ
Εἰδ' ἔνα παιδάκι.
· Ήταν τόσο γελαστό,
Χαροπὸ καὶ μυριστὸ
Τὸ τριανταφύλλάκι,
Νέο τριαντάφυλλο, τριαντα-
[φυλλάκι.]

— "Αχ! λουλοῦδι προφωντό,
Είπε τὸ παιδάκι,
Θὰ σὲ κέψω, δὲν βαστῶ.
— "Αν μὲ κέψης, σοῦ κεντῶ

Τὸ μικρὸ χεράκι,
Είπε τὸ τριαντάφυλλο, τὸ τρι-
[ανταφύλλάκι.]

Ξεκαρδίζεται, γελᾷ
Τὸ τρελλὸ παιδάκι,
Τὸ τραβῆ τὸ ξεκολλᾶ...
Τί ἀγκάθια, τί πολλὰ
· Σ τὸ μικρὸ χεράκι !
"Αχ! κακὸ τριαντάφυλλο, ἄχ!
[τριανταφύλλάκι.]

"Αγ. Βελάκος

128. Τὰ πτηνά.

Εἰς ἐν χωρίον ὑπῆρχον τόσα πολλὰ δπωροφόρα δένδρα,
ώστε ἀπετέλουν ἐν πυκνῷ καὶ ώραιον δάσος.

Οἱ φράκται καὶ οἱ πλάδοι τῶν δένδρων ἥσαν γεμάτοι ἀπὸ
διάφορα πτηνά, τὰ δποῖα κατεσκεύαζον ἐκεῖ τὰς φωλεάς των
καὶ ἔφαλλον γλυκά. Ἡτο πολὺ εὐχάριστον νὰ βλέπῃ κανεὶς
τόσα δένδρα καὶ νὰ ἀκούῃ τὸ γλυκὸν κελάδημα τόσων πτηνῶν.

Τὸ ἕαρ ἥρθον τὰ δένδρα καὶ διεσκόρπιζον ώραιαν εὐωδίαν. Κατὰ δὲ τὸ φθινόπωρον ἥσαν γεμάτα μήλων, ἀπίστια
δαμασκίγρων καὶ ἄλλων γλυκέων καρπῶν.

Δυστυχῶς τὸ καλὸν ἐκεῖνο χωρίον εἶχε κακὰ παιδία, τὰ
δποῖα κατέστρεψον τὰς φωλεάς τῶν πτηνῶν καὶ κατεδίωκον
καὶ συντελάμβανον τὰ πτηνά. Τὰ πτηνὰ δλίγον κατ' δλίγον
ἔφυγον ἀπὸ τὸ χωρίον. Τὸ γλυκὸν κελάδημά τῶν δὲν ἥκονετο
πλέον. Αἱ δὲ κάμπαι καὶ τὰ ἄλλα ἔντομα ἐπολλαπλασιάσθη-
σαν καὶ κατέφαγον ὅχι μόνον τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν
δένδρων, ἀλλὰ καὶ τὰ λαζανιά, τὰ δποῖα εἶχον οἱ χωρικοὶ^{οι}
φυτεύσει εἰς τοὺς κίρπους των.

Οἱ χωρικοὶ ἔγιναν δυστυχεῖς· διάτι ποὺν ἐπώλουν τοὺς

καρποὺς τῶν δένδρων καὶ τὰ λαζανικά καὶ συνετήρουν τὰς οἰκογενείας των.⁷ Εν ᾧ τώρα τίποτε δὲν εἶχον νὰ πωλήσωσιν.

Εὐτυχῶς διώρθωσαν τὸ κακόν· διότι ἔξητησαν τὴν συμβούλιην ἐνὸς γεωπόνου καὶ ἔμαθον ὅτι, ἐὰν θέλωσι νὰ ἔχωσι τὰ δένδρα, δὲν πρέπει νὰ καταστρέψουσι τὰ πτηνά, τὰ ὅποια κατατρώγουσι τοὺς ἔχθροὺς τῶν δένδρων.

Οἱ χωρικοὶ συνεφώνησαν μεταξύ των νὰ περιοδίσῃ ἐκαστος τὰ παιδία τουν νὰ μὴ βλάπτωσι τὰ πτηνά. Οστις δὲ ἀνακαλυψθῇ ὅτι παραβαίνει τὴν συμφωνίαν ταύτην, νὰ πληρώνῃ μέγα πρόστιμον.

Οἱ χωρικοὶ ἐφύλαξαν ὅλοι τὴν συμφωνίαν ταύτην καὶ οὕτως ἐπανῆλθον τὰ πτηνά καὶ τὸ χωρίον ἀπέκτησε πάλιν τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν στολισμόν του.

129. Ἡ εὔεργετικὴ χόρη.

Ἡ μικρὰ Κατίρα μετέβαυτε πρώταν τινὰ εἰς τὸ σχολεῖον.⁸ Έκράτει μικρὸν σάπκον, ἐντὸς τοῦ ὄποιον εἶχε τὰ βιβλία της, καὶ μικρὸν καλάθιον, ἐντὸς τοῦ ὄποιον εἶχε τὸ πρόγευμά της. Καθ' ὅδον συνήρτησε δυστυχῆ τινα γέροντα, δ' ὅποιος μὲν ἡπλωμένας τὰς χεῖρας εἶπε πρὸς τὴν μικρὰν κόρην· «Καλὸν κοράσιον, δός μοι κάπι τι πειτῷ».

Ἡ Κατίρα εὐσπλαγχνίσθη τὸν γέροντα παρετήρησεν εἰς τὰ θυλάκια της, δὲν εἶδε τίποτε.

Τότε ἤροιξε τὸ καλάθιον της, λαμβάνει τοὺς καρποὺς καὶ τὸ τεμάχιον τοῦ ἄρτου, τὸ ὄποιον εἶχε διὰ τὸ πρόγευμά της, καὶ εἶπε· «Λάβε, καὶ ἄνθρωπε, δ' ᾧ ἔχω ἃς τὸ μοιρασθῆμεν», καὶ ἔδωκε τὸ ἥμασην τοῦ ἄρτου καὶ τοὺς ἡμίσεις καρπούς. Ο γέρων μὲν ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων εὐχαρίστησε τὴν μικρὰν εὐεργέτιδα.

Ἡ Κατίρα ἀνεχώρησε πλήρης χαρᾶς χωρὶς νὰ εἴπῃ εἰς κανένα τίποτε.

— Ο ἐλεῶν πτωχὸν δανείζει τῷ Θεῷ.

130. Ἡ νυκτερίς.

Ἡ νυκτερίς, ἀν καὶ πετᾶ, δὲν εἶναι πτηνόν· εἶναι ζῷον θηλαστικόν, διότι γεννᾷ τὰ τέκνα της καὶ θηλάζει αὐτά. Παρατηρήσατε τὴν νυκτερίδα· εἶναι ποτικὸς μὲ πτερά. Αἱ

νυκτερίδες τὴν ἡμέραν εἶναι κενονυμέναι εἰς κοιλώματα δέν-
δρων καὶ διάς τῶν τοίχων, διότι δὲρ ὑποφέρουσι τὸ φῶς
τοῦ ἥλιου. Ὁταν δύσῃ ὁ ἥλιος, ἔξερχονται καὶ πετῶσιν δὲνηρ
τὴν ρύκτα μὲ πολλὴν ταχύτητα.

Τὸν χειμῶνα αἱ νυκτερίδες κρύπτονται εἰς σπήλαια καὶ
ἔρειπα καὶ ἐκεῖ μέρονται δὲν τὸν χειμῶνα κρεμάνεναι μὲ
τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω. Ὁταν δὲ ἔλθῃ ἡ ἄνοιξις, ἔξυ-
ποντιν καὶ ἔξερχονται τὰς ρύκτας.

Αἱ νυκτερίδες τρώγονται πλῆθος βλαβερῶν ἐντόμων, τὰ
ὅποια συλλαμβάνονται ἐν φῷ πετῶσιν, ὅπως καὶ ἡ χελιδών.

Λιὰ τοῦτο δὲρ πρέπει νὰ τὰς βλάπτωμεν.

131. Ἡ διπρόσωπος νυκτερίς.

Μίαν φορὰν εἶχον συναθροισθῆνες τὸ αὐτὸν μέρος δὲλα
τὰ τετράποδα ζῷα. Μεταξὺ αὐτῶν ἔσπενσε νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ
νυκτερίς. Τὰ ζῷα ἐδυσκολεύοντο νὰ τὴν δεχθῶσι, διότι τὴν
ἐρόμενον πτηνόν.

Ἡ νυκτερίς ἐδείκνυεν εἰς τὰ ζῷα τὰς τρίχας τοῦ σώμα-
τός της καὶ τὰ ὄπα της καὶ κατηγόρει τὰ πτηνά. Τὰ ζῷα τὴν
ἐδέχθησαν.

Ἄλλοτε πάλιν εἶχον συνέλενσιν τὰ πτηνά. Ἡ νυκτερίς
ἐπρεξε νὰ ἔλθῃ καὶ αὐτῇ εἰς τὴν συνέλενσιν. Ὁ κόσσονφος
ἥθελε νὰ διωχθῇ ἡ νυκτερίς, διότι ἀνήκει εἰς τὰ τετράποδα
ζῷα. Τότε ἡ νυκτερίς τεντώρουσα τὰς δερματίνας πτέρυγάς
της ἐπέτητα, διὰ νὰ δείξῃ ὅτι εἶναι πτηνός, καὶ κατηγόρει τὰ
τετράποδα ζῷα. Ἐπὶ τέλοντος ὅμως ἀνεκαλύφθη ὅτι εἶναι διπό-
σωπος καὶ ἔξεδιώχθη καὶ ἀπὸ τὰ πτηνά καὶ ἀπὸ τὰ τετράποδα.

132. Ὁ πειρασμός.

Ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης διήρχοντο ἡμέραν τινὰ
πρὸ ἐνὸς κίτρου. Εἰς τὸν κῆπον ὑπῆρχον διάφορα ὅπωροφόρα
δένδρα μὲ ώρίμους καρπούς. Πρῶτον ὅπωροφόρον δένδρον
είδον, εἰσελθόντες ἀπὸ περιέργειαν εἰς τὸν κῆπον, μίαν ροδα-
κινέαν φορτωμένην μὲ ώραῖα καὶ ώριμα ροδάκινα. «Ἐδῶ δυ-
νάμεθα νὰ φάγωμεν ὅσα ροδάκινα θέλομεν», εἶπεν ὁ Ἀλκιβι-
άδης. Καρές δύν μᾶς βλέπει· ὃς κόψωμεν αὐτὸν τὸν κλάδον
καὶ νὰ φάγωμεν». «Οχι», ἀπεκρίθη ὁ Ξενοφῶν, «δὲρ πρέπει

νὰ κάμψεν τοῦτο, διότι ἡ φοδακιέα δὲν εἶναι ἴδική μας».

«Καὶ τί πειράζει τοῦτο», εἶπεν ὁ Ἀλκιβιάδης. «ὅτι κηπουρὸς δὲν δύναται νὰ ἐνροήσῃ ὅτι ἡμεῖς ἐπόγαμεν τὰ φοδάκια». «Καὶ ὅμως αὐτὸς εἶναι ἄδικος», ἀπήρτησεν ὁ Ξεροφῶν, «διότι δὲν πρέπει νὰ φαιρῷ τις προφίως ξέρον πρᾶγμα, διστονικὸν καὶ ἄν εἶναι. Δὲν ἔνθυμεῖσαι τί μᾶς εἶπεν ὁ πατήρ μας πρὸ δὲν γίνονται τὰ πλέπτην, τὸν διόποτον ἐπέρασαν ἀλυσόδετον πρὸ τῆς οἰκίας μας; ὅτι ἀπότικα μικρὰ ἥρχισε καὶ ἔφθασεν εἰς τὰ μεγάλα».

«Ο Ἀλκιβιάδης ἐσκέφθη δὲν γίνονται καὶ εἶπεν «Ἐχεις δίκαιον ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀφαιρῶμεν ξέρον πρᾶγμα». Ο κηπουρὸς ἦτο ἐπάρω εἰς τὴν πλησίον ἀγλαδέαν καὶ ἤκουσεν δὲν, διστονικὸν καὶ εἶπεν τὰ παιδία. Κατέβη ἥσυχα ἥσυχα, ἥλθε πρὸς τὰ παιδία καὶ εἶπεν: «Ἐξάματε πολὺ καλά καὶ δὲν ἐπόφατε μόνα σας φοδάκια. Τότε θὰ ἥσθε πλέπται. Ιδού τώρα ἔγώ θὰ σᾶς δώσω περισσότερα ἀπὸ ὅτι θὰ ἔλαμβάνετε μόνα σας».

Καὶ ἔδωκεν εἰς τὰ παιδία ἀρκετά φοδάκια καὶ ἀγλαδία.

133. Μέσα συγκοινωνίας.

«Απὸ τοῦ ἐνὸς τόπου εἰς ἄλλον μεταβαίνομεν ἢ ἐπὶ ζῴου τυρὸς ἢ ἐφ' ἀμάξης ἢ διὰ σιδηροδρόμου ἢ διὰ πλοίου.

Τὰ ζῷα, τὰ διόποια μᾶς μεταφέρουσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τόπου εἰς ἄλλον, εἶναι ὁ ἵππος, ὁ ὄνος, ὁ ἵμερος καὶ ἡ πάμιηλος. Αἱ ἀμαξαι καὶ τὰ ἀμάξια τὰ διόποια σύρουσιν οἱ ἵπποι, οἱ ὄνοι καὶ οἱ ἵμεροι. Ο διηγὸς τῆς ἀμάξης λέγεται ἀμαξηλάτης· ὁ ἀμαξηλάτης κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς του τὰ ἱντιά καὶ τὴν μάστιγα. Μὲ τὰ ἱντιά διευθύνει τοὺς ἵππους καὶ μὲ τὴν μάστιγα κινητά αὐτούς, ὅταν δὲν θέλωσι νὰ βαδίσωσιν.

«Ο σιδηρόδρομος.» Άλλαι ἀμαξαι κινοῦνται ἐπὶ σιδηρῶν φύλων, τὰς διόποιας ἔχομεν στρώσει ἐπὶ ὅδοῦ ὅμαλῆς. Αἱ φύλδοι αὗται εἶναι ἥρωμέναι, κείνται εἰς δύο σειρᾶς παραλλήλους καὶ ἀποτελοῦνται τὸν σιδηρόδρομον. Αἱ ἀμαξαι τοῦ σιδηροδρόμου σύρουνται ὑπὸ τῆς ἀτμομηχανῆς. Τὴν ἀτμομηχανήν διηγεῖ ὁ μηχανοδιηγός. «Ἡ ἀμαξοστοιχία τοῦ σιδηροδρόμου τρέζει μὲ μεγίστην ταχύτητα. Οταν τρέζῃ ἡ ἀμαξοστοιχία καὶ βλέψει τοῖν τοιούτοις Εκπαιδευτικής Πόλιτικής εἰς

αὐτοὺς ὅτι τὰ ὅρη καὶ τὰ δέρδρα φεύγοντι πρὸς τὰ ὄπίσω καὶ ὅχι ἡ ἀμαξοστοιχία.

Τὰ πλοῖα. Τὰ πλοῖα, χρησιμεύοντι νὰ ταξιδεύωμεν ἀπὸ τὴν μίαν παράλιον πόλιον εἰς ἄλλην ἐπίσης παράλιον.⁷ Άλλα

(πλοῖον)

πλοῖα κινοῦνται μὲν ἵστια (πανῃδά) καὶ λέγονται ἵστιοφόρα, καὶ ἄλλα μὲν ἀτμὸν καὶ λέγονται ἀτμόπλοια. Τὰ ἀτμόπλοια τρέζοντιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης μὲν μεγάλην ταχύτητα, Μὲ πλοῖα

συγκοινωνοῦντι καὶ αἱ πόλεις, μὲν δποῖαι εἶναι ἐκτισμέναι εἰς τὰς ὅχθας μεγάλων ποταμῶν.

Οἱ τοιοῦτοι ποταμοὶ λέγονται πλωτοί.

Ἐζομεν καὶ πλοῖα, τὰ δποῖα μεταχειριζόμεθα εἰς τὸν πόλεμον. Τὰ τοιαῦτα πλοῖα λέγονται παλευμικὰ πλοῖα.

Διὰ τὰ μικρὰ θαλάσσια ταξείδια μεταχειριζόμεθα τὰς λέμβους. Οἱ ἵππος, ὁ ὄνος, ὁ ἱμίονος, ἡ κάμηλος, ὁ σιδηρόδρομος, τὸ πλοῖον καὶ ἡ λέμβος λέγονται μέσα συγκοινωνίας.

Τὸ καλλίτερον μέσον συγκοινωνίας εἶναι ὁ σιδηρόδρομος.

134. Ἀργάκι καὶ λύκος.

Μιὰ φορὰ καὶ ἔναν καιρὸν σὲ ποτάμι δροσερὸν ἔν⁸ ἀρνάκι τὸ καῦμένον εἶχε πάει ξεννοιασμένον. Ομως τύχη του κακή, ἔνας λύκος φθάνει ἐκεῖ.

— «Σ⁹ ἔπιασα!», τοῦ εἴπενθύς. «εἰλέπτη, θὰ τιμωρηθῆς· ἥλθες εἰς τὸν ποταμό μουν καὶ μοῦ πίνεις τὸ νερό μουν· Καὶ τάρνάκι τὸ καῦμένον ἀπεκοίθη τρομασμένον·

— «Μὰ τῆς μάννας μου τὸ γάλα οὔτε μιὰ δὲν ἥπια στάλλα!»

— «Τές ψευτής γὰ τές ἀφήμης,

μήπως καὶ μετανοήσῃς· καὶ ἂν δὲν τῶπλες τὸ ποθοῦσες; μὲν τὸ μάτι τὸ ροφοῦσες».

— «Οχι», εἶπε τὸ ἀρνάκι, «εἴβλεπτα τὸ λιβαδάκι».

— «Ομως πέρσι ἔνα βράδυ μὲν ἔβριζες μέσος τὸ ποτάδι»

— «Πέρσι», εἶπε τὸ καῦμένον, «μὰ δὲν ἥμουν γεννήμενον!»

— «Καλὰ λέγεις, ἐγὼ σφάλλω τὸ ἀδέλφι σου τὸ ἄλλο».

— «Αδελφάκι, σοῦ διώνω πᾶς δὲν ἔχω· εἶμαι μόνο».

— «Σ¹⁰ ὅλα δίνεις ἀποκρίτεις, τοέγα νὰ δικηγορήσῃς».

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καὶ τὸ στόμα του ἀνοίγει
καὶ τὸ δύστυχο τὸ πνίγει.
Καὶ τοῦ ἄρπαγος ἀκόμα

| προφασίζεται τὸ στόμα,
καὶ τὸν λάκκον σου πρὸν σκάψῃ
λέγει πᾶς τὸν ἔχεις βλάψει.

135. Ἡ θάλασσα.

Ἡ γῆ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἔγραν καὶ ἀπὸ θάλασσαν. Ἡ θάλασσα εἶναι τρεῖς φορὲς μεγαλυτέρα ἀπὸ τὴν ἔγραν. Τὸ ὅδωρ αὐτῆς εἶναι ἀλμυρὸν καὶ δλίγον πικρόν. Ἡ θάλασσα λαμβάνει τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἄλλοτε φαίνεται κυανή καὶ ἄλλοτε μαύρη.

"Οταν δὲν πνέῃ ἄνεμος, ή ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης εἶναι ἥσυχος καὶ λάμπει ὡς καθρέπτης. Τότε λέγομεν δι τοι εἶναι γαλήνη.

"Οταν δημος πνέῃ ὁ ἄνεμος, σηκώνονται κύματα μικρὰ καὶ μεγάλα ὡς βράχοι, καὶ τότε λέγομεν δι τοι εἶναι τρικυμία. Εἰς τὰς τρικυμίας τὰ πλοῖα κινδυνεύουσι νὰ πνιγῶσιν ἢ νὰ ριφθῶσιν εἰς τοὺς βράχους καὶ συντριβῶσιν. Εἰς τὰς τρικυμίας οἱ καλοὶ πλοιάρχοι διευθύνουσι τὸ πλοῖον μὲ πολλὴν φρόνησιν καὶ τέχνην.

Καθὼς εἰς τὴν ἔγραν ὑπάρχουσι ζῷα, τοιουτοτρόπως καὶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης ζῷας πολλὰ ζῷα μικρὰ καὶ μεγάλα. Ἡ φώνη, ἡ φάλαινα, ὁ δελφίν, ὁ καρχαρίας, ὁ κέφαλος, ἡ σαρδέλλα εἶναι ζῷα τῆς θαλάσσης. Ἐπίσης ἐντὸς τῆς θαλάσσης ζῷας εἰς πῆγναι, εἰς σηπίαι, τὰ καλαμάρια, τὰ δικταπόδια, τὰ μύδια, οἱ σπόργγοι καὶ ἄλλα.

Εἰς τὸν πυθμένα τῆς θαλάσσης ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ φυτά, τὰ ἀποικιακά καλούνται φύκη. Ἐπὶ τῆς θαλάσσης πλέουσι τὰ πλοῖα καὶ αἱ λέμβοι.

Κατὰ τὸ θέρος λουόμεθα εἰς τὸ ὅδωρ τῆς θαλάσσης. Πότεν εὑχάριστον εἶναι νὰ γνωρίζῃ τις νὰ κολυμβᾶ!

Εἰς τὴν θάλασσαν βλέπομεν καὶ νῆσους. Ἡ "Γέρα, αἱ Σπέτσαι, ἡ Ζάκυνθος εἶναι νῆσοι τῆς Ἑλλάδος.

Οἱ νησιῶται εἶναι γενναῖοι ναῦται.

139. Τὸ ναυτόπουλον.

Μὲ καράβι ἃ τὰ ταξεῖδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ
μὲ τῆς θαλάσσης τὰ φεῦδια
τὰ μικράτα του περιγά.
Ψηφισποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Ο βροτῆς δὲν τὸ τρομάζει
οὔτε ἡ ἀπιστη νοτιά,
οὔτε γιόνι, οὔτε γαλάζι,
οὔτε κύματα πλατιά.

Στὴ δουλεὶὰ πρωὶ καὶ βράδυ
μὲ τὸ στρόπο ἐς τὸ πλευρὸν
ἔσερὸν τρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸν σὸν τὸ ξεφτέρι
ἀναβαίνει ἐς τὰ πανιά,
καὶ μὲ ρέζους εἰς τὸ χέρι
λύνει, δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάει μοναχὴ
τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρα,
τῆς μαννούλας του ἡ εὐχή.

Ποῦ ἐλπίζει παλληκάρι
γὰ τὸ ὅῃ καμιὰ φορά,
νὰ τὸ ποῦν μικρὸν Κανάρη
μέσον τὸ τάθάνατα Ψαρά,

137. Ὁ γεωργός.

Ἡ γῆ μᾶς δίδει πολλὰ καὶ διάφορα προϊόντα. Ἀλλὰ, διὰ νὰ
μᾶς δώσῃ πολλὰ καὶ καλὰ προϊόντα, πρέπει νὰ καλλιεργήσωμεν
αὐτὴν καὶ νὰ σπείρωμεν σπόρους.

Πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ποῖος τόπος εἶναι κατάλληλος διὰ
σιτον, ποῖος δι᾽ ἀραβόσιτον καὶ ποῖος διὰ καπνὸν καὶ ὄρυζαν.
πῶς πρέπει νὰ καλλιεργήσωμεν τὴν γῆν καὶ πότε πρέπει νὰ
σπείρωμεν ἔκαστον εἶδος σπόρου.

“Ολα αὐτὰ τὰ γνωρίζει ὁ γεωργός.

Ο γεωργὸς ἔχει ζεῦγος βιῶν ἡ ἵππων, οἱ ὅποιοι σύρουσι τὸ
ἄροτρον. Ἐνῷ οἱ βέσες σύρουσι τὸ ἄροτρον, ὁ γεωργὸς τὸ διευ-
θύνει, ὥστε τὸ ὄννίον νὰ ἀνοίγῃ βαθείας αὐλακας.

Ο γεωργὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἐργασίαν του πρὸ τῆς ἀνατο-
λῆς τοῦ γλίσου. Σπείρει πρῶτον τὸν σπόρον καὶ ἔπειτα ἀροτρίᾳ
τὴν γῆν. Τὴν μεσημβρίαν ρίπτει τροφὴν εἰς τὰ ζῆρά του καὶ
ἔπειτα τρώγει μὲ πολλὴν ὄρεξιν τὸ λιτὸν γεῦμά του. Τὴν ἑσπέ-
ραν ἐπιστρέφει κατάκοπος ἐκ τῆς ἐργασίας του, εὑρίσκει τὴν
σύζυγόν του καὶ τὰ παιδία του, τὰ δόποια μὲ χαρὰν διηγοῦνται
ὅσα ἔμαθον εἰς τὸ σχολεῖον. Ο πατὴρ εὐχαριστεῖται διὰ τὴν
πρόσδον τῶν τέκνων του. Τρώγει πάλιν μὲ ὄρεξιν καὶ κατέπιν
κοιμᾶται μὲ εὐχαριστησιν.

Ο γεωργὸς κάλμει πολλὰς ἐργασίας. Καλλιεργεῖ καὶ σπείρει
τὴν γῆν, φυτεύει τὴν ἀμπελὸν, σκάπτει καὶ κλαδεύει αὐτήν. Γνω-
ρίζει νὰ διορθώνῃ τὸ ἄροτρον, νὰ κτίζει τὸν τοῖχον τῆς αὐλῆς του,
νά κατασκευάζῃ τὰ ὑποδήματά του ἀπὸ τὸ δέρμα τοῦ χοίρου.
Κατά τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἄλλας ἑορτὰς φορεῖ καλλιρά-

ἐνδύματα καὶ μεταβάνει μὲ τὴν σύζυγόν του καὶ τὰ τέκνα του εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Οἱ γεωργοὶ κρατοῦσιν ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γῆς ὅσα ἀναγκαιοῦσι διὰ τὴν οἰκογένειάν των, τὰ δὲ ἄλλα πωλοῦσι.

Πόσον γρήσιμοι εἰς ἡμᾶς εἶναι οἱ γεωργοὶ!

138. Οἱ ἀγροί·

Τὰ μέρη τῆς γῆς, τὰ δύοπα καλλιεργεῖ δικαιογός, λέγονται ἀγροί. Εἰς τὸν ἀγροὺς σπείρομεν σῖτον, κριθήν, ἀραβύστιτον, σήσαμον, δρυζαν, δσποια καὶ ἄλλους σπόρους.

Οἱ ἀγροί, οἱ δύοποι εἶναι εἰς πεδινὰ μέρη, εἶναι εὐφορώτεροι ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς τῶν δρεινῶν μερῶν. Τοὺς πεδινοὺς ἀγροὺς σπείρομεν κατ' ἔτος, ἐν φορτίον τὸ ἐν ἔτος σπείρομεν, τὸ δὲ ἄλλο τὸν ἀφίστομεν νὰ ἀναπαυθῶσιν.

Οἱ ἀγροί εἶναι ξηροιοὶ καὶ ποτιστικοί.

Ποτιστικοὶ ἀγροὶ εἶναι δσοι ποτίζονται. Οἱ ποτιστικοὶ ἀγροὶ εἶναι εὐφορώτατοι, παράγονται πολλὰ καὶ καλὰ προϊόντα.

Τὸν ἀγρὸν καθαρίζομεν ἀπὸ τὰς ἀπάνθας, τοὺς λίθους, τὸν λιπαίνομεν (φουσκίζομεν) καὶ ἔπειτα τὸν σπείρομεν. Ὡς λίπασμα χρησιμεύει ἡ κόπρος τῶν ζφων. Τὸν αὐτὸν ἀγρὸν τὸ ἐν ἔτος τὸν σπείρομεν σῖτον ἡ κριθήν, τὸ ἄλλο ἔτος τὸν σπείρομεν πουκκία, ἀραβύστιτον ἢ ἄλλα δσποια.

Οἱ ἀγροὶ τοῦ ἑνὸς ἴδιοκτήτου χωρίζονται ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς τοῦ ἄλλου ἴδιοκτήτου δι' ἑνὸς χάρακος ἢ δι' αὖλακος.

Τοὺς ἀγροὺς φυλάττει ὁ ἀγροφύλαξ· τὸν ἀγροφύλακα ἔκλεγονται οἱ ἴδιοκτῆται.

Δὲν πρέπει νὰ βλάπτωμεν τοὺς ξέροντας ἀγρούς, δπως δὲν θέλομεν νὰ βλάψωσιν ἄλλοι τὸν ἴδιοκτον μας.

Τὰ ἀκαλλιέργητα μέρη τῆς γῆς χρησιμεύουνται νὰ βόσκωσι τὰ πρόβατα, αἱ αἴγες, οἱ βόες καὶ οἱ ἵπποι.

139. Τὸ Θέρος.

Θέρος ἔχομεν τοὺς μῆνας Ἰούνιον, Ἰούλιον καὶ Αὔγουστον. Κατὰ τὸ Θέρος διῆλιος μένει πολλὰς ὥρας εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀνατέλλει πολὺ ἐνωρίς καὶ διέσει πολὺ ἡργά. Διὰ τοῦτο αἱ ἡμέραι τοῦ Θέρους εἶναι μεγάλες καὶ αἱ νόκτες μικραί. Κατὰ τὴν πρωΐαν πίπτει ὀλιγή δρόσος καὶ διὰ τὸ πνέει δροσερός. Τὰ πτηνὰ κελα-

δοῦσι μὲ πολλὴν γλυκύτητα. Τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων εἰνεῖς ζωηρότατα.

“Οσον ὅμως προχωρεῖ ἡ γῆμέρα, τόσον αὐξάνεται ἡ ζέστη. Πρὸ πάντων κατὰ τὴν μεσημβρίαν ἡ ζέστη εἶναι ἀνυπόφορος. Τὰ πτηνὰ καὶ τὰ ἄλλα ζῷα κρύπτονται ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν δένδρων. Τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων γάνουσι τὴν ζωηρότητά των καὶ κλίνουσι πρὸς τὰ κάτω. Οἱ ἄνθρωποι ἰδρώνουσι, παύουσι τὰς ἐργασίας των καὶ ἀναπαύονται ὑπὸ τὴν σκιάν. Μόνον ὁ ζεῦς τερετίζει.

Κατὰ τὴν ἑσπέραν ἡ ζέστη γίνεται ὀλιγωτέρα ὁ ἀγρός γίνεται ὀλίγον δροσερός. Τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων γίνονται πάλιν ζωηρά, τὰ πτηνὰ ἀρχίζουσι πάλιν τὸ κελάδημά των· οἱ ἄνθρωποι ἔξεργονται εἰς τὰς δέσους, εἰς τοὺς κήπους καὶ εἰς τὴν ἔξοχήν λούνονται εἰς τὴν θάλασσαν.

Κατὰ τὸ θέρος οἱ πομένες ἀφίνουσι νὰ πεδινὰ μέρη καὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὰ ὅρη. Πολλαὶ οἰκογένειαι ἔργονται καὶ κατοικοῦσι καθ' ὅλον τὸ θέρος εἰς μέρη δασῶν. Ἐκεὶ ἔχουσι πάντοτε δροσερὸν ἀέρα καὶ πίνουσι διαυγὲς καὶ δροσερὸν ὕδωρ.

Ἡ μεγάλη ζέστη τοῦ θέρους εἶναι πολὺ ωφέλιμος διότι ὥριμάζει τὸν σῖτον, τὴν κριθήν, τὰς σταφίδας καὶ ὅλους τοὺς καρποὺς τῶν δένδρων.

Οἱ θερισταὶ μὲ τὰ καμπύλα δρέπανά των θερίζουσι τὸν σῖτον καὶ τὴν κριθήν. Ἐπειτα ρίπτουσι τὰ δεμάτιά των εἰς τὸ ἀλώνιον καὶ ἀλωνίζουσι.

Τὰ ὀπωροφόρα δένδρα εἶναι καταφωρτομένα μὲ σῦκα, βερίκοκα, κεράσια, ἀχλάδια, πορτοκάλλια καὶ μῆλα. Αἱ σταφίδες ὠρίμασαν καὶ τρυγῶσιν αὐτὰς οἱ ἀμπελουργοί. Αἱ ἀμπελοὶ εἶναι γεμάται ἀπὸ σταφυλάς, αἱ ὄποιαι διλίγον κατ' ὀλίγον ὠριμάζουσι. Τὸ θέρος εἶναι ἡ καλυτέρα ὥρα τοῦ ἔτους, διότι ὠριμάζουσιν ὅλα τὰ προϊόντα τῆς γῆς.

— «Ο ἔνας μῆνας τρέφει τοὺς ἔρδενα», λέγει ἡ παροιμία.

140. Τὸ καλοκαῖρι.

“Ηλθες, γῆλθες καλοκαιρι, καὶ δὲ θεὸς πολλὰ μὲ τὸ ἄγιό του γέρι σκόρπισε καλά.

“Στέες μυρτιές κρυμμέν’ ἀγδένια ψάλλουν λιγυρά, καὶ πετοῦν τὰ χελιδόνια μὲ ἐλαφρὰ πτερά.

Τὰ μελίσσῃ μὲ μὲ φροντίδες
’έω κ’ ἔκει πετοῦν
καὶ μὲ χάρι αἱ χρυσαλλίδες
τάνθη χαιρετοῦν.

Εἰς τὸν κάμπους πρασινίζουν
γόρτα δροσερά,

εἰς τὸν λόφους ψιθυρίζουν
τὰ γοργὰ νερά.

Εῦμορφ’ ἀνθη ’ε τὸν ἀέρας
χύνουν μυρωδιά,
καὶ ἀνθοδέσμας ’ε τὰς μητέρας
φέρουν τὰ παιδιά.

Γ. Βιζυηνός.

141. Πηγαὶ Ἰαματικὰ ὕδατα.

Ἐκ πολλῶν μερῶν τῆς γῆς ἀναβλύζει ὕδωρ διαυγὲς καὶ δροσερόν. Τὰ μέρη ταῦτα λέγονται πηγαί. Τὸ ὕδωρ τῶν πηγῶν πίνομεν. Πηγαὶ ὑπάρχουσι συνήθως εἰς τὸν πρόποδας καὶ εἰς τὰς κλιτύας τῶν ὅρέων. Υπάρχουσιν δημως πηγαί, τῶν ὅποιων τὸ ὕδωρ εἶναι θερμὸν καὶ ἔχει τὴν δύναμην νὰ θεραπεύῃ πολλὰς ἀσθενείας. Αἱ πηγαὶ αὗται λέγονται Ἰαματικαί. Η πατρὶς μας ἔχει εἰς πολλὰ μέρη Ἰαματικὰς πηγάς. Εἰς τὴν Αἰδηψόν, τὸ Λουτράκι, τὰ Μέθυνα, τὴν Υπάτην καὶ ἄλλα μέρη.

Οπου ὑπάρχουσιν Ἰαματικαὶ πηγαὶ, οἱ ἀνθρωποὶ ἔχουσι κατασκευάσει λουτῆρας, ἐντὸς τῶν ὅποιων λούσονται κατὰ τὸ θέρος.

142. Ὁ ἀήρ.

Ανευ ἀέρος δὲν δύναται νὰ ζήσῃ οὔτε ζῆν οὔτε φυτόν. Ἄν κλείσωμεν ἐν ζῷον ἢ ἐν φυτὸν εἰς μέρος, εἰς τὸ ὅποιον δὲν ὑπάρχει ἀήρ, οὐκ ἔνωμεν ὅτι τὸ ζῷον θὰ ἀποθάνῃ καὶ τὸ φυτὸν θὰ μαρανθῇ. Διὰ τοῦτο δὲ Θεὸς ἐπλήρωσε τὰ πάντα ἀέρος

Ἄήρ ὑπάρχει καὶ εἰς τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἀποθνήσκουσιν οἱ ιχθύες καὶ τὰ ἄλλα ζῷα τῆς θαλάσσης.

Τὸν ἀέρα δὲν βλέπομεν, εἶναι ἀόρατος, αἰσθανόμεθα δημως τὴν ἀντίστασιν αὐτοῦ, ὅταν τρέχωμεν, ὅταν κινδύνευμεν τὸ βιβλίον ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου μας.

Τὸν ἀέρα εἰσπνέομεν διὰ τῶν ρωθώνων καὶ διὰ τοῦ στόματος. Ο ἀήρ ὀφελεῖ τὴν ύγειαν, ὅταν εἶναι καθαρός. Καθαρὸς ἀήρ ὑπάρχει εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ εἰς τὰ μέρη, ὅπου ὑπάρχουσι δένδρα.

Ακάθαρτος ἀήρ ὑπάρχει ἐκεῖ, ὅπου λιμνάζουσιν ὕδατα, εἰς τὰ θωμάτια, ὅπου μένουσι πολλοὶ ἀνθρωποὶ ἢ ζῷα. Διὰ τοῦτο δὲ

πρέπει νὰ ἀνοίγωμεν συχνὰ τὰ παράθυρα τῶν δωματίων μας, διὰ
νὰ εἰσέρχηται καθαρὸς ἀήρ, καὶ, σταν κοιμώμεθα, νὰ μὴ σκε-
πάζωμεν τὸ πρόσωπόν μας, καὶ προσέτι νὰ φυτεύωμεν δρένδρα,
εἰὰ νὰ καθαρίζωσι τὸν ἀέρα.

143. Οἱ ἄνεμοι.

Ο ἀήρ ἀλλοτε εἶναι ἐντελῶς ἀκίνητος· καὶ τότε λέγομεν
ὅτι εἶναι νηγεμία. Ἀλλοτε κινεῖται ὀλίγον καὶ κινεῖ ἐλαφρῶς τὰ
φύλλα τῶν δένδρων καὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ἢ δύοια
σχηματίζει μικρὰς ρυτίδας. Ἀλλοτε φέρεται μὲν ὀρμὴν ἀπὸ τοῦ
ἐνὸς σημείου τοῦ δρίζοντος εἰς τὸ ἄλλο. Τότε κινεῖ τὰς πτέρυγας
τοῦ ἀνεμομύλου, κάμψει τὸ δάσος νὰ βούζῃ, εἰς τὴν θάλασσαν σηκώ-
νονται κύματα, τὰ δύοια θραύσονται μὲν ὀρμὴν εἰς τὴν παραλίαν.

Ἀλλοτε, ἐνῷ πνέει πολὺ σφοδρὸς ἄνεμος, πίπτει καὶ ρα-
γδαία βροχή. Τότε λέγομεν ὅτι εἶναι θύελλα.

Ἡ θύελλα προξενεῖ πολλὰ κακά. Ἐκριζώνει δένδρα, καταρ-
ρίπτει σίκικες, ἀνατρέπει πλοῖα, τὰ ὡθεῖ καὶ τὰ συντρίβει εἰς
τοὺς βράχους τῆς ἀκτῆς.

Ο ἄνεμος, δύοιος πνέει ἀπὸ τοῦ βορείου σημείου, λέγεται
βορρᾶς. Ο ἄνεμος ὃςτις πνέει ἀπὸ τοῦ νοτίου, λέγεται νότος.
Ἐκεῖνος, δύοιος πνέει ἀπὸ τοῦ ἀνατολικοῦ σημείου, λέγεται
ἀπηλιώτης (λεβάντης), καὶ ἐκεῖνος, ὃστις πνέει ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ,
δυσμάζεται ζέφυρος (πουνέντης).

Εἰς τὴν στέγην μερικῶν οἰκιῶν καὶ ἀνεμομύλων ὑπάρχει
μικρόν τι ὄργανον, τὸ δύοιον δεικνύει τὸν πνέοντα ἄνεμον. Τὸ
ὄργανον τοῦτο καλεῖται ἀνεμοδείκτης.

144. Ο ἄνεμος καὶ ὁ ἥλιος,

Ο δέρας ὁ θύμωσε
μὲν τὸν ἥλιο μάλωσε·
ο δέρας ἔλεγε·
— «Εἶμαι δυνατώτερος!». ·
Καὶ ὁ ἥλιος ἔλεγε·
— «Σὲ περὶ ὃ στὴ δύναμι!». ·
Ἐνας γέρος ἄνθρωπος
μὲν τὴν μάνση κάπα του
— στὸ χωράφι πίγαρε.

Ο δέρας ἤλιησε
— «Οποιος ἔχει δύναμι,
παιώνει ἀπ' τὸν γέροντα
τὴν χονδρὴ τὴν κάπα του!»
Φύσησε, ξεφύσησε,
ἔσκασε στὸ φύσημα,
ἄδικος ὁ κόπος του.
Κρύωσεν ὁ γέροντας
καὶ διπλᾶ τυλίχτηκε

᾽ετὴν χορδῷ τὴν κάπα του.
Καὶ δὲ ἥμιος ἡλάησε.
— «Οποιος ἔχει δύναμι,
παιώνει ἀπὸ τὸν γέροντα
τὴν χορδῷ τὴν κάπα του».
Φότισεν ὄλέλαμπρος,
καλωσύνη σκόροπισεν.

ἔβγαλεν δὲ γέροντας
τὴν χορδῷ τὴν κάπα του.
— «Ἄκουσε καὶ μάθε το·
σὲ περνῶ ἐς τὴν δύναμι,
ματὶ πᾶς μὲ τὸ κακὸ
καὶ ἐγὼ πάω μὲ τὸ καλό».
Γ. Δροσίνης

145. Ὁ φονεύς.

Εἰς κακὸς ἀνθρωπος ἐφόνευσεν ἄλλον ἀνθρωπον. Αἰανὰ
μή συλληφθῆ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, ἔτρεξεν νὰ κρυψῇ ἐντὸς
δάσους. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν εἰσήρχετο εἰς τὸ δάσος, εἶ-
δειρ ἦρα λόνον ἐρχόμενον κατεπάρω του. Ὁ φονεὺς ἀπὸ τὸν
φόβον του ἀνέβη εἰς ἕτερον. Ἐρόμενεν δὲι καρεὶς δὲν τὸν
εἶδεν. Ἀλλὰ τὸ δέρδρον δὲν εἶχε πυκνοὺς κλάδους καὶ οἱ
στρατιῶται εἶδον αὐτὸν, δει τὸν ἀνέβαινεν. Ἡλθον ὑποκάτω του
δέρδρον καὶ τὸν ἡγάγκασαν νὰ καταβῆ. Συνέλαβον αὐτὸν
καὶ δέσμιον τὸν ἐφερον εἰς τὰς φυλακάς.

— Ὁ κακὸς κακὸν ἔχει.

146. Ὁ στρατιώτης.

Οἵοι οἱ Ἑλληρόπαιδες, δταν γίνωσιν εἴκοσιν ἑνὸς ἐτῶν, ὑ-
πηρετοῦσιν δως στρατιῶται. Μόρον οἱ ἀνίκαροι ἀπαλλάσσονται.
Τὸν στρατιώτας γνωρίζομεν ἀπὸ τὴν ἐρδυμασίαν των, ἀπὸ
τὸ στέμμα, τὸ δποῖον ἔχονσιν ἐμπροσθειρ τοῦ πίλον των, ἐκ
τοῦ δπλού καὶ τοῦ ξίφους των, τὸ δποῖον φοροῦσιν. Ἐχομεν
στρατιώτας πεζοὺς καὶ στρατιώτας ἐφίππους.

Εἰς τὸν πεζοὺς στρατιώτας ἀνήκουσιν οἱ εὗζωροι, οἱ δποῖοι
φοροῦσι τὴν φονστανέλλαρ, οἱ πνοοβοληταί, οἱ δποῖοι κατα-
στρέφονσι τὸν ἐχθροὺς μὲ τὰ πνοοβόλα (κανόνια), οἱ στρα-
τιῶται τοῦ μηχανικοῦ, οἱ δποῖοι κατασκενάζονται δχνω-
ματα, ἐκ τῶν δποίων μάχονται οἱ ἄλλοι στρατιῶται. Οἱ ρο-
σοκόμοι, οἱ δποῖοι περιποιοῦνται τὸν ἀσθενεῖς στρατιώτας.

Οἱ ἵπεταις δρμῶσιν ἐρατίον τῶν ἐχθρῶν καὶ μὲ τὸν ἵπ-
πον καὶ μὲ τὰ ξίφη προξενοῦσι πολλὴν καταστροφὴν εἰς
αὐτούς. Ἐχομεν καὶ στρατιώτας, οἱ δποῖοι πολεμοῦσιν ἀπὸ
τὰ πολεμικὰ πλοῖα καὶ ἀποτελοῦσι τὸν ταντικὸν στρατὸν τῆς

‘Ελλάδος. Οἱ στρατιῶται τρέφονται καὶ ἐνδύονται ὑπὸ τοῦ Δημοσίου καὶ κοιμῶνται εἰς τὸν στρατῶνα.

Οἱ στρατιῶται συνηθίζονται εἰς τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν πειθαρχίαν καὶ εἰς τὴν τάξιν. Ἐχουσιν ὀρισμένην ὥραν τοῦ φαγητοῦ, τοῦ ὥπρου καὶ τῆς ἐργασίας. Τρώγονται δὲ τὸ αὐτὸν φαγητὸν εἰς τὴν αὐτὴν ὥραν (συσσίτιον). Καθ' ἐκάστην γυμνάζονται εἰς τὸν βηματισμόν, εἰς τὴν σκοποβολήν καὶ ἐν γένει εἰς δῆλα τὰ πολεμικά.

Πόσον χαίρει τις, ὅταν βλέπῃ πολλοὺς στρατιώτας βαδίζοντας! Ἐμπροσθεν βαδίζονται οἱ σαλπιγκταί, κατόπιν διαγματάρχης ἔφιππος, οἱ δὲ στρατιῶται κατὰ τετράδας βαδίζονται ζωηροὶ καὶ πολὺ ὑπερήφαροι.

Τοὺς στρατιώτας γυμνάζονται οἱ ὑπαξιωματικοὶ καὶ οἱ ἀξιωματικοί. Οἱ ὑποδεκανεύς, οἱ δεκαεύς, οἱ λοχίας καὶ οἱ ἐπιλοχίας εἶναι ὑπαξιωματικοί. Οἱ ἀνθυπασπιστής, οἱ ἀνθυπολοχαγός, οἱ ὑπολοχαγός, οἱ λοχαγός, οἱ ταγματάρχης, οἱ ἀντισυνταγματάρχης, οἱ συνταγματάρχης καὶ οἱ στρατηγὸς εἶναι ἀξιωματικοί.

Αρχιλλής δὲ τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ἔνηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης εἶναι ὁ Βασιλεύς.

Οἱ στρατιῶται κατὰ τὸν πόλεμον πόλεμοῦσι μὲν γενναιότητα, Μέρονται εἰς τὴν θέσιν των καὶ προσπαθοῦσι νὰ φορένσωσι πολλοὺς ἐχθρούς, ἵνα δοξασθῇ ἡ πατρὶς καὶ τὸ δρυμά των.

Ηόσον ἐπιθυμῶ νὰ δοξασθῶ καὶ νὰ μείνῃ τὸ δρυμά μου ἀθάρατον, ὅπως τοῦ Καράρη, τοῦ Ἀρδρούτσου, τοῦ Διάκου καὶ τοῦ Καραϊσκάκη!

147. Ὁ νεοσύλλεκτος.

Οἱ καλὸς ὁ στρατιώτης
πρέπει νάχῃ ἐς τὸ πλευρὸν
τὸ τουφέκι του ἐν πρώτοις,
καὶ γεμάτο καὶ γερό.

Νεοσύλλεκτο παιδί
ἢ τάλαρογό του τραγουδεῖ·
«Χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ, χόπ,
ζίππε, τρέγχα τὸ γκαλόπ.»

Ἴππον μὲν ἐλαφρὰ ποδάρια
δυὸς σπηρούντα νὰ κεντοῦν
καὶ λουριὰ καὶ χαλινάρια
σὰν πετῷ νὰ τὸν κρατοῦν.

Πρέπει πάντα στυλωμένο
τὸ κεφάλι νὰ κρατῇ,
τὸ μουστάκι του στρημμένο
καὶ τὴ μέση του σφικτή.

Πρέπει νάχη πρεμασμένο
κ' ἔνα κοφτερὸν σπαθί,
ποὺ μιὰ μέρα γυμνωμένο
'ς ἐχθροῦ στῆθος θὰ χωθῇ.

Καὶ δὲ γῆρως πρέπει νάχη
πρῶτ' ἀπ' ὅλα μιὰ καρδιά,
ἄλλως, ἄλλως εἰς τὴν μάχη
τὸν γελοῦν καὶ τὰ παιδιά.

*Ηλ. Τανταλιδης

148. Ὁ τυρός.

Ἐκ τοῦ γάλακτος κατακευάζομεν τὸν τυρόν. Ὁ τυρὸς κατακευάζεται κατὰ τὸν ἑέης τρόπον. Ρίπτουσι τὸ γάλα ἐντὸς λέβητος καὶ τὸ θερμαίνουσιν ὀλίγον. Ἐπειτα ρίπτουσι πυτίαν, διαλευμένην ἐντὸς γάλακτος. Ἀφ' οὗ ρίψωσι τὴν πυτίαν καταθέαζουσι τὸν λέβητα ἐκ τῆς πυρᾶς καὶ μετ' ὀλίγην ὥραν τὸ γάλα πήγνυται καὶ γίνεται τυρός. Τὸν τυρὸν ρίπτουσιν ἐντὸς μαλλίνων σάκκων, τοὺς δποίους κρεμῶσι διὰ νὰ στραγγίσῃ τὸ τυρός γαλα. Ἐπειτα κόπτουσι τὸν τυρὸν εἰς τεμάχια καὶ τὸν ἀλατίζουσιν ἀφίνουσιν αὐτὸν τρεῖς ἡ τέσσαρας ἡμέρας ἐπάνω εἰς μίαν σανίδα καὶ μετὰ ταῦτα θέτουσιν αὐτὸν ἐντὸς βαρελίων ἡ δερμάτων καθαρῶν. Κατακευάζομεν καὶ ἄλλα εἰδὴ τυροῦ. Τὸ κεφαλοτύρι, τὸ κασέρι καὶ ἄλλα.

Τὸν τυρὸν τρώγομεν ὡς προσφάγιον, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ τρώγωμεν καὶ πολύ.

149. Ἡ περιστερά.

Ἡ περιστερὰ εἶναι τὸ μικρότερον ἐξ ὅλων τῶν οἰκιακῶν ζῷων. Ἡ κεφαλή της εἶναι μικρά, τὸ ράμφος λεπτὸν καὶ μαλακόν. Τὸ πτέρωμα λείον καὶ πολὺ καθαρόν. Αἱ πτέρυγες μακραὶ μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς οὐρᾶς, καὶ διὰ τοῦτο αἱ περιστεραὶ πετῶσι ταχέως καὶ διαρκῶς.

Αἱ περιστεραὶ ἔχουσι διάφορα χρώματα, λευκόν, μέλαν καὶ ποικίλον. Τρώγομεν δὲ κόκκους δημητριακῶν καρπῶν, τοὺς δποίους εὑρίσκουσιν εἰς τοὺς ἀγρούς.

Αἱ περιστεραὶ ζῶσι κατὰ ζεύγη μὲ πολλὴν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην. Κατοικοῦσιν εἰς κοιλώματα τῶν τοίχων καὶ ὑπὸ τὴν στέγην τῶν οἰκιῶν, ιδίως δὲ εἰς περιστερεῶνας, τοὺς δποίους κατακευάζομεν ἐκ σανίδων.

Ἐντὸς τῆς φωλεᾶς των ἡ θήλεια γεννᾷ τέσσαρας ἡ ἔξι φο-

ρᾶς τοῦ ἔτους ἀνὰ δύο φάσας, τὰ δύοις ἐπιφάνειαις ἐπὶ 16 ἢ 18 ἡμέρας. Οἱ νεοσσοὶ ἐξέργονται ἐκ τῶν φῶν γυμνοὶ καὶ τυφλοί, τρέφονται δὲ ἐπὶ τινας ἡμέρας ὑπὸ τῶν γονέων των μὲ πολλὴν στοργῆν.

Τὰς περιστερὰς καταδιώκουσιν ἡ γαλῆ, ἡ ἵκτις, ἡ ἀλώπηξ, ὁ ἀετός, ὁ λέρας καὶ ἄλλα ἀρπακτικὰ πτηνά.

Αἱ περιστεραὶ γυμναζόμεναι μανθάνουσι νὰ φέρωσιν ἐπιστολὰς ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς ἄλλον τόπον. Τὰς περιστερὰς ταύτας καλοῦμεν ταχυδρομικάς.

Αἱ περιστεραὶ μᾶς διδουσι τὸ ορέας των, τὸ δύοιον εἶναι τροφὴ νόστιμος καὶ ἐκλεκτή. Τούρχουσι καὶ ἄγριαι περιστεραί, αἱ δύοιαι κατασκευάζουσι τὰς φωλεάς των εἰς τὰ κοιλώματα τῶν βράχων.

Ἡ περιστερὰ ἔφερεν εἰς τὸν Νῷ τὴν εὐχάριστον εἰδήσιν, ὅτι ἐσώθησαν τὰ ὕδατα καὶ ἐξῆλθεν οὗτος ἐκ τῆς κιβωτοῦ. Εἰς περιστερὰν μετεμορφώθη καὶ τὸ "Ἄγιον Πνεῦμα, δτε ἐθαπτίζετο ἐν Ἰησοῦς Χριστός, διότι ἡ περιστερὰ εἶναι πολὺ ἀθῆραν καὶ καθαρὸν πτηνόν.

150. Ἡ φιλοστοργία.

Πετᾶς, περιστεράκι,
‘ς τόν κῆπο, σ’ τὴν αὖλήν,
δὲν βλέπεις τὸ γεράκι,
τὸ ἄγριο πουλί;

Νομίζω πῶς δὲν εἰσαι
πολὺ προσεκτικό·
πετᾶς καὶ δὲν φοβεῖσαι
μὴ σ’ εὔρῃ τὸ κακό.

Φοβοῦμαι καὶ προσέγω,
πλὴν μὲ κρατεῖ δουλειά·
πουλάκια δύο ἔχω
μικρὰ εἰς τὴν φωλιά.

Άνοιγω τὰ φτερά μου
καὶ πρόθυμο πετῶ
καὶ φέρω ‘ς τὰ μικρά μου
νερὸ καὶ φαγητό.

•Α. Κατακονζηνός

151. Ἡ αἴσια τῆς ὑγείας.

Οἱ Βασιλεῖοι εἴχε τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ μὴ προσφυλάσσῃ τὴν ὑγείαν του. Ξυνύθισε νὰ πίνῃ νερόν, ὅτε ἡ το ἰδρωμένος νὰ εἰσέρχηται καὶ νὰ περιπατῇ ἀνυπόδητος ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Η

μήτηρ του πολλάκις τὸν εἰχεν ἐπιπλήξει, ἀλλ' αὐτὸς δὲν γίκουε.
Μίαν γῆμέραν, ἀφ' οὗ ἔπαιξε πολὺ καὶ ἕδρωσεν, ἐδίψησεν.
Εἰσέρχεται εἰς τὴν σίνην, ἀρπάζει τὸ δοχεῖον τοῦ ὄδατος καὶ
μὲ πολλὴν λαιμαργίαν πίνει δλον τὸ ὄδωρ. Ἡ μήτηρ του εἶδεν
αὐτό, ἀλλ' ἦτο ἀργά.

Τὴν ἄλλην γῆμέραν ὁ Βασίλειος ἐξύπνησεν ἀδιάθετος καὶ μὲ
πυρετόν. Οἱ γονεῖς του μὲ τρόμον ἐκάλεσαν ἀμέσως τὸν Ἰατρόν,
ὅς ποιος, ἥφ' οὓς γήροσθη τὸν Βασίλειον, εἶπεν ὅτι ἔπαθεν οὗτος
ἀπὸ περιπνευμονίαν. Ἡ μήτηρ ἐνόησε πόθεν ἔπαθεν ὁ υἱός της,
ἀλλὰ τί νὰ κάμη; Μὲ πολλὴν ἀνησυχίαν ἐκάλητο ἀγρυπνος νύ-
κτα καὶ γῆμέραν πλησίον τοῦ Βασιλείου καὶ περιεποιεῖτο αὐτόν.
Ο πατέρων ἐκ τῆς ἀνησυχίας του δὲν γίδύνατο νὰ ἐργασθῇ. ἔφερε
συγχὰ τὸν Ιατρὸν καὶ ἔδιδεν τὴν δύρισμένην ὥραν τὰ Ιατρικὰ εἰς
τὸν Βασίλειον.

Παρῆλθον 10 γῆμέραι καὶ ὁ Ιατρὸς εἶπεν εἰς τοὺς γονεῖς, ὅτι
ὁ Βασίλειος ἔξέψυγε τὸν κινδυνόν. Οἱ δυστυχεῖς ἐδόξασαν τὸν
Θεόν, ὅστις τοὺς εὔπλαγχνίσθη καὶ ἔσωσεν τὸν υἱόν των. «Οτε
μετ' ὀλίγας γῆμέρας ὁ Βασίλειος ἐδύναμοσεν ὀλίγον, ἐσυλλογί-
σθη ὅτι ἔνεκεν τῆς ἀνογούσας του ἔπαθεν ὅλα αὐτὰ καὶ μετε-
νόησε. Τότε ἐσκέπτετο πόσον ἀξίζει ἡ ὑγεία καὶ ἔλεγε καθ' ἔκυ-
τόν. «Οτε γῆμην ὑγιῆς, δὲν εἴξευρον τί ἀξίζει ἡ ὑγεία. Τώρα
δύμως ἐνόησα τὴν ἀξίαν της καὶ δοξάζω τὸν Θεόν, ὅστις μὲ ἔσω-
σεν ἐκ τοῦ θανάτου. Ἰδού τί ἔπαθον καὶ ἐγὼ καὶ οἱ καλοί μου
γονεῖς ἐκ τῆς ἀνοησίας μου.» Εγκαστα ἐπὶ τόσον χρόνον τὴν ἔλευ-
θερίαν μου, τὰ παθήματά μου, τὰ παχιγνίδιά μου· ἡ μήτηρ μου
ἔγινεν ἐλεεινὴ καὶ ἀδύνατος ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν της· ὁ πατέρως
μου ἐλυπήθη πολὺ καὶ ἐκαρπαίαν αὐτὸν νὰ ἐξοδεύσῃ τόσα χρήματα.
Εἰς τὸ ἔξης θὰ ὑπακούω εἰς τὴν ἀγαπητήν μου μητέρα».

— «Η ὑγεία εἶναι πολύτιμος θησαυρός.

152. Οἱ ἰχθύες.

Οἱ ἰχθύες ζῶσιν ἐντὸς τοῦ ὄδατος τῆς θαλάσσης. τῶν ποτα-
μῶν καὶ τῶν λιμνῶν.

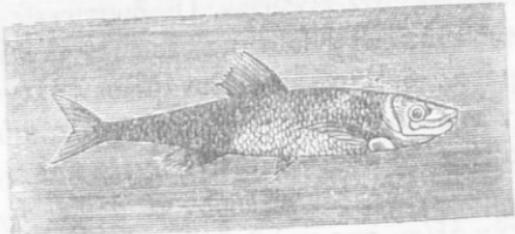
«Οπως γῆμεις δὲν ζῶμεν ἐντὸς τοῦ ὄδατος, οὕτω καὶ οἱ ἰχθύες,
ἔταν ἐξαγθώσιν ἐκ τοῦ ὄδατος, ἀποθνήσκουσιν.

Τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς τῶν ἰχθύων εἰς ἄλλους εἶναι μυτερόν,

εἰς ἄλλους στρογγύλους, σφαιροειδὲς ἢ πλατύ. Οἱ δφθαλμοὶ δὲν
ἔχουσι βλέφαρα καὶ τὰ ώτα στεροῦνται ἔξωτερικοῦ ὥτος, βλέ-
πουσιν ὅμως καὶ ἀκούουσι καλῶς ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

Τὸ στόμα εἶναι μεγάλον, ἡ γλώσσα μικρά, οἱ δδόντες μικροὶ
καὶ γρηγοριμεύουσι πρὸς σύλληψιν τῆς τροφῆς καὶ ὅχι πρὸς μά-
σησιν. Τὸ σῶμα καλύπτεται ὑπὸ λεπίων, τὰ ὅποια κεῖνται τὸ ἐν
ἐπὶ τοῦ ἄλλου, ὡς αἱ κέραμοι ἐπὶ τῆς στέγης τῶν οἰκιῶν.

Τὰ ἄκρα τῶν ἰχθύων εἶναι μεταβεβλημένα εἰς πτερύγια. Τὰ
πτερύγια μεταχειρίζονται ὡς κωπία, διὰ νὰ κινῶνται ἐντὸς τοῦ
ὕδατος, ἡ δὲ οὐρὰ γρηγοριμεύει ὡς πηδάλιον. Οἱ ἰχθύες δὲν
ἔχουσι πνεύμονας, ἀλλ' ἀναπνέουσι διὰ βραγχίων, τὰ ὅποια εὑ-
ρίσκονται εἰς τὰ πλάγια τῆς κεφαλῆς. Καὶ, ἐπειδὴ δὲν ἔχουσι
πνεύμονας, εἶναι ἄφωνοι.

(Ιχθύς).

Οἱ περιεστέροι τῶν ἰχθύων τρώγουσιν ἄλλους μικροτέρους
ἰχθύες, ἀλίγοι δὲ τρέφονται μὲν ἐντομα καὶ φυτικὰς οὐσίας. Τὴν
τροφὴν τῶν καταπίνουσι χωρὶς νὰ τὴν μασῶσιν.

Οἱ πλειστοὶ γεννῶσιν φά, τὰ ὅποια ἐναποθέτουσιν ἐπὶ τῆς
ἄμμου εἰς μέρος ἀσφαλὲς καὶ ἔκει ἀναπτύσσονται μόνα των.

Ἄλλοι μᾶς δίδουσι τὰ φά των (χαβιάρι, αὐγοτάραχον). Τοὺς
ἰχθύες συλλαμβάνουσιν οἱ ἀλιεῖς μὲ τὸ ἄγκιστρον, μὲ τὰ δίκτυα
καὶ κατὰ διαφόρους ἄλλους τρόπους. Τὸ κρέας τῶν ἰχθύων
εἶναι πολὺ νόστιμος τροφή.

Οἱ μέγιστοι καὶ φοβερώτατοι τῶν ἰχθύων εἶναι ὁ καρχαρίας,
ὁ ὅποιος ἐπιτίθεται καὶ κατὰ τῶν ἀνθρώπων.

— Τὸ μεγάλο φάροι τροφή τὸ μικρό.

153. Ὁ Ψαρᾶς.

Βγαίν' ἡ βραχοῦλα τοῦ ψαρᾶ
 Ἀπὸ τὸ περιγιάλι
 Κὶ ἀπλώνει ὁ ναύτης μὲν χαρὰ
 Τὰ δίκτυά του καὶ πάλι.
 Τὸ φεγγαράκι τὸν γιαλὸν
 Τὸν κάνει σὰν καθρέφτη
 Καὶ κάθε ψάρι παχουλὸν
 Μέσα τοῦ τὰ δίκτυα πέφτει.

Τράβει τὸ δίκτυο σου, ψάρα,
 Κὶ ἀγάλια νὰ μὴ σπάσῃ.
 Θαρρῶ πῶς τούτη τὴ φορὰ
 Χιλιάδες ἔχει πιάσει.
 Πολὺ κουράστηκες, ψάρα,
 Τὰ ψάρια εἰν̄ δικά σου,
 Καὶ πούλα τα στὴν ἀγορὰ
 Νὰ θρέψης τὰ παιδιά σου.

*ιω. Πολέμης

154. Μῆς καὶ Βάτραχος.

Εἰς μῆς καὶ εἰς βάτραχος ἔγιναν φίλοι. Μίαν ἥμέραν λέγετ
 ὁ βάτραχος εἰς τὸν μῦν «Διὰ νὰ εὑμεθα ἀγώριστοι, φέρε τὸν
 πόδα σου νὰ δέσω μὲ τὸν ἰδικόν μου». Ο μῆς χωρὶς νὰ ὑπο-
 πτευθῇ κακόν τι ἔδεσε τὸν πόδα του μὲ τὸν πόδα τοῦ βατράχου.

Μετ' ὅληρον ἐδίψησαν· ἥλθον εἰς τὸ ἄκρον λίμνης τινὸς καὶ
 ἔπιον ὕδωρ. Ο βάτραχος ἐσκέψθη νὰ πνίξῃ τὸν φίλον του καὶ
 μὲ ἐν πήδημα εὐρέθη ἐντὸς τοῦ ὕδατος. Μαζὶ μὲ τὸν βάτραχον
 ἐρρίφθη εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ὁ μῆς, ὁ ὅποιος, ἐπειδὴ ἦτο χερσαῖον
 καὶ δὲν εἶξευρε νὰ κολυμβήσῃ, ἐπνίγη καὶ τὸ σῶμά του ἐπέ-
 ζήσθη καὶ δὲν εἶξευρε νὰ κολυμβήσῃ, ἐπνίγη καὶ τὸ σῶμά του ἐπέ-
 πλεεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Ιέραξ τις διερχόμενος ἀνωθεν τῆς λίμνης
 εἶδε τὸν μῦν ἀμέσως ὅρμῳ καὶ διὰ τὸν ἐνύχων του ἀρπάζει
 αὐτόν, ἀλλὰ μαζὶ μὲ τὸν μῦν ἔφερεν εἰς τὴν φωλεάν του καὶ
 τὸν κακὸν βάτραχον.

155. Οἱ ἀνάπηροι.

Οἱ τυφλοί, οἱ χωλοί καὶ ὅσοι ἔχουσι σωματικὴν βλάβην λέ-
 γονται ἀνάπηροι. Πόσον δυστυχεῖς είναι οι τοιοῦτοι ἀνθρώποι!
 Οἱ τυφλοί δὲν βλέπουσι τὸν οὐρανὸν μὲ τὰ ὄστρα, τὴν σελήνην
 καὶ τὸν ἥλιον, δὲν γνωρίζουσι τὰ ὄρατα καὶ τὰ ποικίλα χρώματα
 τῶν ἀνθέων, δὲν δύνανται νὰ περιπατήσωσι ἀνευ δδηγοῦ. Δὲν
 εἶδον ποτὲ τὴν μορφὴν τῶν γονέων των καὶ τῶν ἀλλων ἀνθρώπων.

Ο χωλὸς δὲν δύναται νὰ περιπατῇ εὐκόλως εὕτε νὰ τρέξῃ.
 Τὸ χωλὸν παιδίον, ἐνῷ τὰ ἀλλα παιδία παιζούσιν, αὐτὸν κάθηται
 εἰς μίαν γωνίαν καὶ περίλυπον βλέπει τὰ παιζόντα παιδία!

Οι κωφάλαλοι δὲν ἀκούουσιν οὕτε ὅμιλοιςι. Δὲν ἀκούουσι τὴν γλυκεῖαν φωνὴν τῶν γονέων, τῶν ἀδελφῶν των, οὕτε τὸ γλυκὺ κελάρημα τῆς ἀγδόνος καὶ τῶν ἄλλων φίλων πτηγῶν. Δὲν δύνανται νὰ ἐκφράσωσιν ὅτι αἰσθάνονται. Κλείσατε τοὺς ὁφθαλμούς σας καὶ τὰ ὤτα σας μίαν μόνον ὥραν, διὰ νὰ ἐνοήσητε πόσον εἶναι δυστυχεῖς οἱ ἀνθρώποι οὗτοι.

“Ἄς δοξάζωμεν τὸν Θεόν, δ ὅποιος μᾶς ἔδωκε τὴν ὥραν καὶ τὴν ἀκοήν μας καὶ βλέπειμεν τὸν ὥραῖον κόσμον καὶ ἀκούομεν τὰ ἄσματα τῶν πτηγῶν καὶ τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων.

“Ἄς εὐπλαγχνίζωμεθα τοὺς ἀναπήρους καὶ ἡς βογθῶμεν αὐτούς.

156. Ἡ ἀχαριστία.

Μεταξὺ τῶν κατοίκων χωρίου τινές, ἦτο καὶ πλούσιες τις, ὅστις ἦτο πολὺ εὐπλαγχνος ἀνθρωπος.

Ο πλούσιος ἔκαμψε πολλάκις εὐεργεσίας εἰς τοὺς συγγωρίους του· ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς σῖτον, κριθὴν καὶ γρύπατα, τὰ ὅποια ἐπέστρεφον οἱ χωρικοί, ζτε εἰχον.

Εἰς ἐκ τῶν χωρικῶν ἤλθε καὶ ἔζητησεν ἀπὸ τὸν πλούσιον ἕτοι δραχμὰς καὶ ὑπεσχέθη μετὰ τρεῖς μῆνας νὰ τὰς ἐπιστρέψῃ. Ο πλούσιος, κατὰ τὴν συνήθειάν του, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὅτι ἔζητησεν. Αφ’ εὗ παρῆλθον οἱ τρεῖς μῆνες, ὁ χωρικὸς εἶπεν· «Ο πλούσιος θὰ ἐλησμόνησε τὰς δραχμάς, τὰς ἐποίας μοὶ ἔδωκεν. Ας μὴ τὰς ἐπιστρέψω, ὅν δὲν μοῦ τὰς ζητήσῃ».

Ο πλούσιος δὲν τὰς ἐλησμόνησεν, ἀλλὰ οὕτε τὰς ἔζητησεν ἀπὸ τὸν ἀχάριστον χωρικόν.

Παρῆλθεν ἐν ἔτος καὶ ὁ χωρικὸς ἐπίστευσεν ὅτι πράγματι διπλούσιος τὸ ἐλησμόνησεν. Ἔρχεται πάλιν εἰς αὐτὸν καὶ τοῦ ζητεῖ ἄλλας 50 δραχμάς. Ο πλούσιος εἶπεν εἰς τὸν χωρικὸν νὰ ἀνοιξῃ τὸ χρηματοκιβώτιόν του καὶ νὰ λάβῃ τὰς δραχμάς, τὰς ἐποίας ἔζητει. Ο χωρικὸς μὲ χαρὰν ἤγοιξεν αὐτό, ἀλλὰ μὲ πολλὴν του λύπην τῷ εἶπε· «Κύριε, δὲν εὑρίσκω οὕτε μίαν δραχμήν». Ο πλούσιος ἀπεκρίθη· «Αν ἔφερες τὰς 50 δραχμάς, τὰς ἐποίας ἔλαβες πέρυσι, θὰ εὑρίσκες τώρα νὰ λάβῃς καὶ ἄλλας.

Ο χωρικὸς ἔμεινεν ἀφωνος· δὲν εἴξευρε πῶς νὰ δικαιολογηθῇ. Τέλος ὑπεσχέθη νὰ φέρῃ τὰς διφειλομένας δραχμάς. Καὶ πρά-

γματι, μετὰ μίαν ὥραν ἔφερε τὰ 50 δραχμὰς καὶ ἐζήτησε συγχώρησιν ἀπὸ τὸν εὐεργέτην του.

→ Ο κλέπτης καὶ ὁ φεύτης τὸν πρῶτον χρόνον ζαίζονται.

157. Ὁ Θεός.

Ο ἐφημέριος ἑνδεκάτης γωρίου εἶχεν οἰρουργίαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Προφήτου Ἡλία. Ο ναὸς ἔκειτο εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πληγούν βουνοῦ.

Ο ιερεὺς ἔλαβε μαζύ του καὶ τὸν δεκαετή οὐέτον του Νίκου, διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν οἰρουργίαν.

Ο Νίκος μὲ πολλὴν προθυμίαν ἡκολούθησε τὸν πατέρα του. Ἡτο Μάϊος μήν. Ο ἄγιος ἔπνεε δροσερὸς καὶ καθαρός· οἱ ἀγροὶ καὶ τὰ λιθάδια ἦσαν καταπράσινα. Τὰ πτηγὴν εἶχον ἐξυπνήσει καὶ ἐκελάδουν μὲ πολλὴν γλυκύτητα. Γλυκύτερον δὲ ἐψαλλον αἱ ἀγθόνες μέσα ἀπὸ τοὺς πυκνοὺς κλάδους τῶν δένδρων καὶ οἱ κορυδαλλοὶ ἀπὸ τὰ ὄψη χωρίς νὰ φαίνωνται.

Τὸ παιδίον ἀπὸ τὴν χαράν του ἔτρεχεν, ἐπήδη καὶ ἐτραγύθει.

Μετ' ὀλίγον εὑρίσκοντο εἰς τὰς κλιτύας τοῦ βουνοῦ. Ἦκει ἔθοσκον ἀρκετὰ πρόβατα, παρέκει δὲ εἰς γεαρὸς βοσκός ἐπαιζε τὸν αὐλόν.

Ο Νίκος τὴν ἡμέραν αὐτήν, ἀν καὶ περιεπάτησε περισσότερον, δὲν ἦσθάνθη κόπον, ἕως ὅτου ἔφθασαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ. Ἀπ' ἐκεῖ ἔλεπον πρὸς τὰ κάτω μίαν μεγάλην καὶ καταπράσινον πεδιάδα. Ὅπισθεν τοῦ βουνοῦ ἐφαίνετο θάλασσα, ἡ ἥποια ἔλαμπεν ως καθρέπτης. Τὸ παιδίον παρετήρησεν ὅλα ταῦτα μὲ πολλὴν θαυμασμόν.

Μετὰ τὴν οἰρουργίαν ἐξῆλθεν τοῦ ναοῦ καὶ ἐκάθισαν ἐπὶ τινος πέτρας· τότε ὁ πατὴρ ἤρωτησε τὸν Νίκον ἀν ἡγχαριστήθη ἀπὸ τὸν περίπατον.

«Οὐδέποτε, πάτερ μου, ἦσθάνθην τόσην χαράν, ὃσην ἦσθάνθηγεν σύμμερον», εἶπε τὸ παιδίον. «Ἐγειρε δίκαιον, τέκνον μου, θὰ εἰναι τις πολὺ ἀναίσθητος νὰ μὴ αἰσθανθῇ χαρὰν καὶ θαυμασμόν· ὅταν παρατηρῇ τὴν γῆν μὲ τὰ ἄνθη, τὰ δένδρα, τὰ διάφορα ζῷα καὶ ἀκούῃ τὸ γλυκὺ κελάδημα τῶν πτηγῶν, ὅταν βλέπῃ τὸν οὐρανόν, τὸν ὥλιον, τὴν σελήνην καὶ τὰ ἀστρα. "Ολα ταῦτα,

τέκνον μου, εἶναι ἔργα τοῦ παντόφου καὶ παντοδυνάμου Θεοῦ, δέποιος τὰ ἐχάρισεν εἰς ἡμᾶς καὶ δὲν ζητεῖ τίποτε ἄλλο τί νὰ εὐλογῶμεν καὶ διεξάγωμεν τὸ σνομά του.

Καὶ ὁ ιερεὺς ἐφώναξεν ἐκ βάθους καρδίας».

«Ως ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ
ἐποίησας».

158. Ὁ μόνος ποιητής.

Ποῖος κάμνει τὰ φυτὰ
καὶ διατηρεῖ αὐτὰ
κ' ἐκ τοῦ ὑψους τὴν αὐγὴν
ζύνει δρόσον εἰς τὴν γῆν;

Ποῖος σπείρει εἰς τὰ βουνά
τάνθη τὰ οἰνοτά

καὶ τὸν κῆπον τὸν ξηρὸν
κάμνει πάλιν ἀνθηρόν;

Μάθε, τέκνον, μάθε τίς
εἶναι μόνος ποιητής.
εἰν' ἐκεῖνος ποῦ ἐκεῖ
εἰς τὰ ὑψη κατοικεῖ.

Α. Κατακονζηνός

159. Τὸ πρωινὸν ἄσμα.

Ἡ χρυσωμένη ἀνατολὴ
μαγευτικὴ ροδίζει,
ὁ ἥλιος φεγγοβούλει
καὶ ἡ ἡμέρα ἀρχίζει.

Σκορπάει μύρον κ' εὐωδῆται
τὸ κάθε λουλουδάκι
καὶ παῖζει μέσα τὰ κλαδιά
τὸ ἥσυχον ἀεράκι.

Καὶ τὰ πουλιά φαιδρὰ πετοῦν
τὰ δένδρα ἀπ' τὴν φωλιὰ των
καὶ τὴν αὐγούλα χαιρετοῦν
μὲ τὸ κελάδημά των.

Κ' ἐγώ, παιδάκι ταπεινό,
μὲ τὴν ἀγνήν ψυχή μου
ἀντὶ τραγούδι πρωινὸ
θὰ πῶ τὴν προσευχήν μου.

160. Προσευχή.

Βασιλεῦ, οὐράνιε, Παράκλητε, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁ πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν, δέ θηραυρὸς τῶν ἀγαθῶν καὶ ζωῆς χορηγός, ἐλθεῖ καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κηλιδοῦς καὶ σῶσον, Ἀγαθέ, τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Ἀμήν!

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

‘Ηρωϊκοὶ χρόνοι

162. Ἡρακλῆς.

‘Ο ‘Ηρακλῆς ἐγεννήθη εἰς τὰς Θύρας. Ή μήτηρ του ὠνομάζετο Ἀλκιμήνη καὶ ὁ πατήρ του Ἀμφιτρύων. Οὐδεὶς ήτο τόσον δυνατός σσον ὁ ‘Ηρακλῆς, διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι ἐπίστευσον ὅτι εἶχε πατέρα τὸν Δία.

“Οτε ὁ ‘Ηρακλῆς ήτο ὀκτώ μηνῶν, ὥρμησαν εἰς τὴν κοιτίδα του δύο ὑπερομεγέθεις ὅφεις διὰ νὰ τὸν πνίξωσιν. Ο ‘Ηρακλῆς ἤρπασεν αὐτοὺς μὲ τὰς μικράς του χειράς καὶ τοὺς ἔσφιγξε μὲ τόσην δύναμιν, ὥστε ἔμειναν νεκροί.

163. Οἱ δώδεκα ἄθλοι τοῦ ‘Ηρακλέους.

“Οτε ἐμεγάλωσεν ὁ ‘Ηρακλῆς, οἱ Θεοὶ τὸν ὑποχρέωσαν νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν Εύρυσθέα τὸν βασιλέα τῶν Μυκηνῶν καὶ νὰ ἐκτελέσῃ ὅτι τὸν διατάξῃ οὗτος.

‘Ο ‘Ηρακλῆς ὑπήκουσεν εἰς τὴν προσταγὴν τῶν Θεῶν καὶ ἤλθεν εἰς τὰς Μυκήνας. Ο Εύρυσθεὺς ήτο ἑξάδελφος τοῦ ‘Ηρακλέους, ἀλλ’ ἐφθόνει αὐτὸν διὰ τὴν δύναμιν του.

Διέταξεν οὗτος τὸν ‘Ηρακλέα νὰ ἐκτελέσῃ δώδεκα δυσκολώτατα καὶ πολὺ ἐπικινδυνά ἔργα, ἐλπίζων, ὅτι κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτων θὰ εὑρισκεν τὸν θάνατον ὁ ‘Ηρακλῆς. Τὰ ἔργα ταῦτα τοῦ ‘Ηρακλέους ὠνομάσθησαν ἄθλοι καὶ είναι τὰ ἔξης.

164. Πρῶτος ἄθλος.

Εἰς τὴν Νεμέαν εὑρίσκετο φοῖβος λέων, ὁ ὅποιος κατέστρεψε τὴν πέριξ γώραν καὶ ήτο ὁ φόδος καὶ ὁ τρόμος τῶν περιξ κατοίκων. Ο Εύρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν ‘Ηρακλέα νὰ φέσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν δορὰν τοῦ λέοντος τούτου.

‘Ο ‘Ηρακλῆς, ἀφ’ οὗ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κατεδίωξε τὸν λέοντα τούτον, κατώρθωσε νὰ τὸν συλλάβῃ καὶ νὰ τὸν πνίξῃ διὰ τῶν στιβαρῶν χειρῶν του. *Ἐπειτα λαβὼν αὐτὸν εἰς τοὺς ὥμους τὸν ἔφερεν εἰς

* *

τὰς Μυκήνας πρὸς τὸν Εὔρυσθέα. Ὁ Εύρυσθεὺς ὅτε εἶδε τὸν λέοντα τόσον ἐφοβήθη, ὥστε ἐκρύδη ἐντὸς γαλοῦ πίθου.

Οἱ Ἡρακλῆς ἐξέδαρε τὸν λέοντα, τὴν θὲ δορὰν αὐτοῦ ἐφόρει πάντοτε.

165. Δεύτερος ἀθλος.

Πληγέσιον τοῦ Ἀργους εὑρίσκετο γῇ λίμνη Λέρνη. Ἐντὸς τῆς λίμνης ταύτης ἔκειτο γῇ Λερναία οὐδρα. Ἡτο δὲ αὕτη ὑπεριμεγέθης ὅφις μὲ ἐννέα κεφαλάς, ἐκ τούτων δὲ γῇ μεσαίᾳ ἦτο ἀθάνατος. Ἡ οὐδρα ἐξήρχετο ἐκ τῆς λίμνης, κατέστρεψε τὰ ποιμνια καὶ ηρόμωνε τὴν πέριξ γύρων.

Οἱ Εύρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φονεύσῃ αὐτήν. Ὁ Ἡρακλῆς λαζῶν τὸν ἀνεψιόν του Ἰόλαον ἤλθεν εἰς τὴν λίμνην. Ἡ οὐδρα δὲν ἐξήρχετο ἐκ τῆς λίμνης. Τότε ὁ Ἡρακλῆς ἔρριψε κατ' αὐτῆς πυρωμένα βέλη καὶ τὴν ἡγάγκασε νὰ ἐξέλθῃ. Τὸ θηρίον ὥρμησε μὲ λύσσαν κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, ἀλλ' ὁ Ἡρακλῆς προχωρήσας ἀφόδιως ἔδαλε τὸν πόδα του ἐπὶ τῆς κοιλίας τῆς οὐδρας καὶ μὲ τὸ ἔρπαλόν του ἀπέκοπτε τὰς κεφαλάς της. Ἀλλὰ καθὼς ἐκόπτετο γῇ μία, εὐθὺς ἐφύοντο δύο. Τότε ὁ Ἡρακλῆς ἐκάλεσεν εἰς βούθειαν τὸν Ἰόλαον. Ὁ Ἰόλαος μὲ ἀνηγμένους δικυλούς ἔκαιε τὸ μέρος τοῦ λαμποῦ, ἀπὸ τὸ ὄποιον ἐκόπτετο ἐκάστη κεφαλή, καὶ σύτῳ δὲν ἐφύοντο νέαι. Τέλος ἤλθε καὶ γῇ σειρὰ τῆς ἀθανάτου κεφαλῆς. Ἀποκόψας αὐτὴν ὁ Ἡρακλῆς ἔγωσεν ἐντὸς τῆς γῆς, ἐπ' αὐτῆς δὲ ἔθεσε βαρύνν βράχον. Τότε ἔσχισε τὸ σῶμα τῆς οὐδρας καὶ ἔδαψε τὰ βέλη του εἰς τὴν γολγή της. "Οστις δὲ ἐπληγήσθητο ἀπὸ τὰ βέλη ἐκεῖνα, ἦτο ἀθεράπευτος.

166. Τρίτος ἀθλος.

Οἱ Εύρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν ἔωσαν τὴν ιερὰν ἔλαφον τῆς Θεᾶς Ἀρτέμιδος.

Ἡ ἔλαφος αὕτη ἐφημίζετο διὰ τὴν ταχύτητα καὶ τὰ γρυπά κέρατά της.

"Ετος ὀλόκληρον κατεδίωξεν αὐτὴν ὁ Ἡρακλῆς. Τέλος τὴν συνέλαθε καὶ θέσας αὐτὴν ἐπὶ τῶν ὅμων του τὴν ἔφερεν εἰς τὰν Μυκήνας.

Καθ' ὅδὸν συνίγνησεν αὐτὸν γῇ Ἀρτεμισὶ καὶ ἐπέπληξεν αὐτὸν διότι κακεδίωξε καὶ συνέλαθε τὴν ιεράν της ἔλαφον.

Οἱ δὲ Ἡρακλῆς ἀπήγνησε.

— Ω μεγάλη Θεά, ἐν κατεδίωξα καὶ συνέλαθον τὴν ἔλαφόν σου, δὲν τὸ ἔκκριτα ἐκουσίως οὔτε ἀπὸ ἀσέθειαν, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης διότι, ὡς γνωρίζεις, οἱ Θεοὶ μὲ ἐπρόσταξαν γὰρ ὑπακούσω εἰς τὰ προσταγὰς τοῦ Εύρυσθέως, ὁ δὲ Εύρυσθεὺς μὲ ἐπρόσταξε γὰρ φέρω πρὸς αὐτὸν τὴν ἔλαφον.

Μὲ τοὺς λόγους τούτους κατεπράῦνε τὴν ὁργὴν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἔφερε ζῶσαν τὴν ἔλαφον εἰς τὰς Μυκήνας.

167. Τέταρτος ἀθλος.

Ἐπὶ τοῦ ὅρους Ἐρυμάνθου ἔτη φοβερὸς κάπρος, ὁ ὄποιος κατέβαινεν εἰς τὴν πεδιάδα, κατέστρεψε τοὺς ἀγρούς, τὰ ποίμνια καὶ κατέτρωγε τοὺς ἀνθρώπους.

Οὐρανοῦθεν ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ τοῦτον ζῶντα εἰς τὰ Μυκήνας.

Οὐρανοῦθεν ἐνεργεῖ τὸν κάπρον ἐντὸς πυκνοῦ δάσους. Μὲ κραυγὰς τὸν γῆγάγκασε νὰ ἔξελθῃ ἐκ τοῦ δάσους καὶ τὸν κατεῖσθαι μέχρι τοῦ ὅρους. Ή κορυφὴ τοῦ ὅρους ἦτο χιονοσκεπής καὶ ὁ κάπρος δὲν ἤδυνατο νὰ τρέχῃ. Τότε ὁ Ἡρακλῆς συνέλαβεν αὐτὸν μὲ βρόχον καὶ ζῶντα τὸν ἔφερεν εἰς τὰς Μυκήνας.

168. Ημέρα ποτος ἀθλος.

Οὐρανοῦθεν ἦτο βασιλεὺς τῆς Ἡλίδος. Ήτο πλουσιώτατος καὶ εἶχεν ἀναρίθμητα ποίμνια. Εἰς τοὺς σταύλους αὐτοῦ εἶγε συσσωρευθῆ ἀπὸ πολλῶν ἑτῶν τόση κόπρος, ὡστε οὐδεὶς ἤδυνατο νὰ τὴν καθαρίσῃ.

Οὐρανοῦθεν διέταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ καθαρίσῃ τοὺς σταύλους εἰς μίαν γῆμέραν. Πλησίον τῆς Ἡλίας ῥέουσι δύο ποταμοί, ὁ Πηνειός καὶ ὁ Αλφειός. Οὐρανοῦθεν ἐστρεψε τὸ ρεῦμα τῶν ποταμῶν τούτων πρὸς τοὺς σταύλους. Τὸ δὲ ὁρμητικὸν ρεῦμα τῶν ποταμῶν παρέσυρε τὰ κόπρους καὶ ἐκαθάρισε τοὺς σταύλους.

169. Επτος ἀθλος.

Εἰς τὴν Στυμφαλίδα λίμνην είχον συναθροισθῆ πολλὰ ὅρνεα, τὰ σποῖα ἐπροξένουν μεγάλην καταστροφὴν εἰς τὰ πέριξ.

Οὐρανοῦθεν ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ διώξῃ τὰς στυμφαλίδας ὅρνιθας.

Οὐρανοῦθεν λαβὼν τὸ τόξον καὶ τὴν φρετάραν ἤλθεν εἰς τὴν Στυμφαλίδα λίμνην. Ή λίμνη ἦτο περικυκλωμένη ὑπὸ πυκνωτάτων δένδρων. Οὐρανοῦθεν ἤπόρει μὲ ποιὸν τρόπον νὰ διώξῃ ἀπ' ἐκεῖ τὰ βλαχερὰ ἐκεῖνα ὅρνεα. Εξαφνα ἤσθάνθη ἐλαφρὸν κτύπημα εἰς τὸν δῆμον· ἐστράφη καὶ εἶδε τὴν Ἀθηνᾶν. Αὕτη τῷ ἔδωκε γάλκινα κρόταλα καὶ τὸν συνεδούλευσε τί νὰ καμῇ.

Οὐρανοῦθεν ἀναδίξει εἰς τὸ ὅρος, τὸ δποιὸν ἦτο πλησίον τῆς λίμνης, ἔκρουσε τὰ κρόταλα τὰ δὲ ὅρνεα φοβούμενα ἐπέτων ὑψηλά.

Τότε δὲ Ἡρακλῆς ἐτόξευεν αὐτὰ καὶ ἐφόνευσε πολλά. Τὰ λοιπὰ ἐκ τοῦ φόβου ἔφυγον μακρὰν καὶ σύδέποτε ἐπανήλθον.

170. "Εεδδομος ἀθλος.

Εἰς τὴν νῆσον Κρήτην ἔζη ταῦρος ἀγριώτατος καὶ σύδεις ἐτόλμαν καὶ πλησιάσῃ αὐτὸν. Ὁ Εὑρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ μετα-

ῆῃ εἰς Κρήτην καὶ νὰ φέρῃ εἰς αὐτὸν ζῶντα τὸν ταῦρον.

Ὁ Ἡρακλῆς ἐπλευσεν εἰς τὴν Κρήτην καὶ ἐζήτησε τὸ ταῦρον ἀπὸ τὸν βασιλέα τῆς Κρήτης Μήνωα.

— "Αν τὸν νικήσης λάδε του, εἰπεν δὲ Μίνως.

Ο Ἡρακλῆς συνέλαθε τὸν ταῦρον ἀπὸ τὰ κέρατα μὲ δύναμιν καὶ δέσας αὐτὸν τὸν ἔφερεν εἰς Μυκήνας. Ἄφ' οὐ ἔδειξεν αὐτὸν εἰς τὸν Εὑρυσθέα, τὸν ἀφῆκεν ἐλεύθερον. Ὁ ταῦρος ἀφ' οὐ περιπλανήθη εἰς τὴν Σπάρτην καὶ τὴν Ἀρκαδίαν, διέβη τὸν Ἰσθμὸν καὶ ἐφθασεν εἰς τὴν Μαραθώνα. Ἐκεῖ δὲ ἡρήμωσε τὴν χώραν, μέχρις ὅτου δὲ Θησεὺς ἐφόνευσεν αὐτόν.

171. "Ογδοος ἀθλος.

Ο Διομήδης δὲ βασιλεὺς ἔθνους τινὸς τῆς Θράκης εἶχεν ἀνθρωποφάγους ίππους. Ἐτρεψε δὲ αὐτοὺς μὲ τὰς σάρκας τῶν ξένων, δοσοὶ ἥρχοντο εἰς τὴν χώραν του.

Ο Εὑρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ τοὺς ίππους τούτους εἰς Μυκήνας.

Ο Ἡρακλῆς λαβὼν καὶ ἄλλους φίλους του ἐπλευσεν εἰς τὴν Θράκην. Ἐκεὶ ἐφόνευσε τὸν ἀφιλόξενον Διομήδην, τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς τοὺς ίππους, οἱ δόποιοι ἀφ' οὐ κατέφαγον τὰς σάρκας τοῦ κυρίου των, ἔγειναν γῆμερα ζῷα. Ὁ Ἡρακλῆς ἔλαθε τοὺς ίππους καὶ ἐφερεν αὐτοὺς εἰς τὰς Μυκήνας. Ο Εὑρυσθεὺς ἀφῆκεν αὐτοὺς ἐλευθέρους, οὗτοι δὲ κατέφυγον εἰς ἦν στροφή, ἅπου κατέφαγον αὐτοὺς τὰ θηρία.

172. "Ἐνατος ἀθλος.

Αἱ Ἀμαζόνες ήσαν ἔθνος γυναικῶν, αἱ δόποιαι ἀνετρέφοντο ὡς ἀνδρες. Ως μόνον ἔργον εἶχον τὸν πόλεμον καὶ ήσαν ἄρισται ἵππεύτριαι καὶ τοξεύτριαι. Βασιλισσα τῶν Ἀμαζόνων ήτο ή Ἰππολύτη, γυνὴ ὥραία καὶ ἀνδρεία. Ἐφόρει δὲ ζώνην πολύτιμον, δῶρον τοῦ θεοῦ Ἀρεως.

Η θυγάτηρ τοῦ Εὑρυσθέως Ἀδμήτη, ἀκούστασα πόσον ὥραία καὶ πολύτιμος ήτο η ζώνη τῆς Ἰππολύτης, παρεκάλεσε τὸν πατέρα της νὰ προστάξῃ τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ αὐτήν.

Ο Ἡρακλῆς λαβὼν καὶ ἄλλους τινὰς ἐπλευσεν εἰς τὴν χώραν

τῶν Ἀμυκόνων, καὶ ἀφ' οὗ ἐφόργευσε εἰς τὴν μάχην τὴν Ἰππολύτην, ἔλαβε τὴν ζώνην αὐτῆς καὶ τὴν ἐφερεν εἰς τὰς Μυκήνας πρὸς τὴν Ἀδμήτην.

Ι 73. Δέκατος ἄθλος.

Ο Γηρυόνης ἦτο ἀνθρωπος μὲ τρεῖς κεφαλάς, ἕξ χειρας καὶ ἑπτά πόδαις. Ἡτο ὁ δὲ βασιλεὺς νήσου τινὸς πολὺ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος καὶ εἶχεν ἀγέλην βοῶν ἐρυθροῦ χρώματος. Τοὺς βοῦς τούτους ἐφύλαξτε δικέφαλος κύων.

Ο Εὑρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ τοὺς βοῦς τούτους εἰς τὰς Μυκήνας.

Ο Ἡρακλῆς, ἀφ' οὗ ἐνίκησε πολλὰ καὶ μεγάλα ἐμπόδια, ἐφθασεν εἰς τὴν νῆσον του Γηρυόνου. Ἐκεῖ διὰ τοῦ βοπάλου του ἐφόργευσε τὸν δικέφαλον κύων καὶ τὸν Γηρυόνην. Ἐπειτα λαβὼν τοὺς βοῦς ἐφερεν αὐτοὺς μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις εἰς τὰς Μυκήνας. Ο Εὑρυσθεὺς ἐθυσίασεν αὐτοὺς εἰς τὴν θεᾶν Ἡραν.

Ι 74. Ἐνδέκατος ἄθλος.

Οτε ἐγίνοντο οἱ γάμοι τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἡρας, πάντες οἱ θεοὶ προσέφερον δῶρα. Η γῆ τότε ἀνέδωκε μηλέας, αἱ ὄποιαι εἰχον χρυσᾶ μῆλα Τὰ μῆλα ταῦτα ἐφύλαττον τέσσαρες Ἐσπερίδες καὶ δράκων μὲ ἑκατὸν κεφαλάς, πάντοτε ἀγρυπνος. Ο Εὑρυσθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλέα νὰ φέρῃ πρὸς αὐτὸν τὰ χρυσᾶ μῆλα τῶν Ἐσπερίδων.

Ο ἄθλος οὗτος ἦτο δυσκολώτατος, διότι ὁ Ἡρακλῆς δὲν ἐγνώριζεν οὔτε ποσού εύρισκοντο τὰ χρυσᾶ ταῦτα μῆλα.

Πολὺν καιρὸν περιεπλανήθη εἰς ξένας χώρας. Τέλος ἐφθασεν εἰς τὸν Ἀτλαντα, ὅστις ἔδασταξεν ἐπὶ τῶν ὄμβων του τὸν Οὐρανόν.

Ο Ἡρακλῆς λέγει πρὸς αὐτόν:

— Δός μοι νὰ κρατήσω ἐγὼ τὸν οὐρανὸν εἰς τοὺς ὄμβους μου καὶ ὑπάγε σὺ νὰ μοι φέρῃς τὰ χρυσᾶ μῆλα τῶν Ἐσπερίδων.

Ο Ἀτλας ἔθεσεν εἰς τοὺς ὄμβους του Ἡρακλέους τὸν βαρὺν Οὐρανὸν καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν κηπὸν τῶν Ἐσπερίδων ἐκεὶ ἀπεκοίμησε τὸν πολυκέφαλον δράκοντα καὶ ἐπειτα τὸν ἐφόργευσε. Λαβὼν δὲ τὰ χρυσᾶ μῆλα ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ἡρακλέα.

— Σ' εὐχαριστῶ διὰ τὸν κόπον σου, φίλε Ἀτλα, τῷ εἰπεν ὁ Ἡρακλῆς ἐλθὲ πάλιν εἰς τὴν θέσιν σου καὶ δός μοι τὰ μῆλα.

— Ω! πολὺν καιρὸν ἔδαστασα αὐτὸν τὸ βάρος του Οὐρανοῦ, ἀπίγνητησεν ὁ Ἀτλας. Τώρα μεῖνε σὺ εἰς τὴν θέσιν μου καὶ πηγαίνω ἐγὼ τὰ χρυσᾶ μῆλα εἰς τὸν Εὑρυσθέα.

Ο Ἡρακλῆς ἐσκέφθη τότε μὲ πολὸν τρόπον νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸ ἀνέλπιστον ἐκεῖνο κακόν. Λέγει λοιπὸν πρὸς τὸν Ἀτλαντα.

— Πολὺ καλά, προθύμως ἐγὼ μένω εἰς τὴν θέσιν σου* μόνον σὲ παρακαλῶ, κράτησε μίαν στιγμὴν τὸν Οὐρανὸν διὰ νὰ κάμω μίαν κουλοῦραν καὶ τὴν βάλω εἰς τὴν κεφαλήν μου διὰ νὰ μὴ μὲ πληρώνῃ τὸ βάρος τοῦ Οὐρανοῦ.

— Καλά, εἶπεν ὁ "Ατλας, καὶ ἀφίσας κατὰ γῆς τὰ μῆλα τῶν Εσπερίδων ἔλαβε τὸν Οὐρανὸν εἰς τοὺς ὄμοιους του.

"Ο Ἡρακλῆς λαβὼν τότε τὰ μῆλα ἀνεχώρησε λέγων·

— Δὲν πρέπει νὰ ἀπατῶμεν τοὺς ἄλλους, φίλε μου "Ατλα.

"Ο Ἡρακλῆς ἐπέστρεψεν εἰς Μυκήνας καὶ παρέδωκε τὰ χρυσᾶ μῆλα πρὸς τὸν Εὔρυθέα.

ΙΓΓ. Δωδέκατος ἡθος-

"Ο Κέρθερος ἦτο φοβερὸς κύων, ἔχων τρεῖς κεφαλὰς καὶ οὐράν, ἥτις ἐτελείωνεν εἰς κεφαλήν δράκοντος. Ἐπὶ τῶν γόντων ἀντὶ τριχῶν εἶχε πατούων ὅφεων κεφαλάς.

"Ο Κέρθερος ἐφύλαττε τὴν θύραν τοῦ "Ἄδου διὰ νὰ μὴ φεύγωσιν οἱ νεκροί.

"Ο Εὔρυθεὺς ἐπρόσταξε τὸν Ἡρακλῆ νὰ φέρῃ ἔωντα τὸν Κέρθερον εἰς τὰς Μυκήνας. Τώρα πλέον ἦτο βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ἐπιτύχῃ διὰ τοῦ Ἡρακλῆς, ἀλλ᾽ ὅτι θὰ μείνῃ διὰ παντὸς εἰς τὸν "Ἄδην.

"Ο Ἡρακλῆς καταβὰς εἰς τὸν "Άδην παρουσιάσθη εἰς τὸν Ηλούτωνα, τὸν θεὸν τοῦ "Άδου, καὶ ἐζήτησε τὸν Κέρθερον, ὃ δὲ Ηλούτων ἀπήντησε·

— Λάβε καὶ φέρε τον εἰς τὸν κόσμον, ὅν χωρὶς ὅπλα παλαίσῃς μὲ αὐτὸν καὶ τὸν νικήσῃς.

— Θὰ τὸν νικήσω καὶ χωρὶς ὅπλα μὲ μόνας τὰς γετράς μου, εἶπεν ὁ Ἡρακλῆς.

"Ορμήσας κατὰ τοῦ Κερθέρου περιέβαλε τὰς τρεῖς κεφαλὰς του μὲ τοὺς ρωμαλέους βραχίονάς του καὶ τὰς ἔσφυγγες δυνατά. Ο Κέρθερος ἐπύλαυε μὲ λύσσαν καὶ ἐδάγκων τὸν Ἡρακλῆ μὲ τὸ στόμα τοῦ δράκοντος, τὸ ὅποιον εἰς τὴν οὐράν του.

"Ο Ἡρακλῆς ὅμως ἐνίκησεν αὐτόν, καὶ ἀφοῦ τὸν ἔφερεν εἰς τὰς Μυκήνας καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ Εὔρυθεὺς, τὸν ἐπανέφερεν εἰς τὸν "Άδην.

Πλὴν τούτων καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ μεγάλα ἀνδραγγίθηματα ἐπραξεν δὲν ὁ Ἡρακλῆς, διὰ τῶν ὅποιών καὶ τὴν πατρίδα του ὀφέλησε καὶ τὸ ὄνομά του κατέστησεν ἀθάνατον.

176. Θησεύς.

Ο Αἰγεὺς ἦτο βασιλεὺς τῶν Ἀθηγῶν καὶ ἔλαδε σύζυγον τὴν Αἴθραν, τὴν θυγατέρα τοῦ Πιτθέως. Οἱ Πιτθεὺς ἦτο βασιλεὺς τῆς Τροι-
ζήνης καὶ ἦτο ἀνὴρ σοφώτατος. Οἱ Αἰγεὺς μετὰ τούς γάμους του
ἔμεινε καιρόν τινα εἰς τὴν Τροιζήνην.

Οτε δὲ ἡτοιμάσθη γὰρ ἀναχωρήσῃ διὰ τὰς Ἀθήνας, ἐξῆλθε τῆς
πόλεως μετὰ τῆς συζύγου του· ἔθεσε τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλά του ἐντὸς
κοιλότητος, ἐκύλισεν ἐπάνω εἰς αὐτὴν ὀγκώδη πέτραν καὶ εἶπεν εἰς
τὴν σύζυγόν του·

— Ἀκουσε, Αἴθρα, ἂν τὸ τέκνον, τὸ δόπιον θὰ γεννήσῃς, εἰναι
ἄρρεν, γὰρ τὸ ἀναθρέψης καλῶς, ἀλλὰ γὰρ μὴ εἰπῆς εἰς αὐτὸ τί εἰναι δ
πατήρ του· ἀφ' οὗ δὲ μεγαλώσῃ, φέρε αὐτὸ εἰς τοῦτον τὸν τόπον καὶ
ἄν δυνηθῇ γὰρ ἀποκυλίσῃ τὴν πέτραν, ἃς λάβῃ τὸ ξίφος καὶ τὰ πέ-
διλα καὶ ἃς ἔλθῃ πρὸς ἐμέ.

— Αφ' οὗ εἶπε ταῦτα δὲ Αἰγεὺς ἀπεχαιρέτισε τὴν Αἴθραν καὶ ἀνε-
χώρησεν εἰς Ἀθήνας.

Μετά τινας μῆνας ἐγεννήθη δὲ Θησεύς. Η Αἴθρα καὶ δὲ Πιτθεὺς
ἀνέθρεψαν αὐτὸν μὲ πολλὴν ἐπιμέλειαν. Οτε δὲ ἐμεγάλωσεν, ἡ Αἴθρα
ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν πέτραν καὶ ἀφοῦ ἐφανέρωσε τίς ἦτο δὲ πατήρ
του τῷ εἶπε·

— Ἀποκύλισε τὸν μεγάλον τοῦτον βράχον· ὑποκάτω θὰ εῦρῃς τὸ
ξίφος καὶ τὰ πέδιλα τοῦ πατρός σου, λάβε αὐτὰ καὶ πήγαινε εἰς τὰς
Ἀθήνας.

Ο Θησεὺς ἀνευ δυσκολίας ἀπεκύλισε τὸν βράχον καὶ μὲ χαρὰν
ἔλαδε τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλα καὶ ἡτοιμάσθη γὰρ ἀναχωρήσῃ διὰ τὰς
Ἀθήνας.

Η Αἴθρα καὶ δὲ Πιτθεὺς συνεδούλευσον αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ διὰ θα-
λάσσης εἰς τὰς Ἀθήνας, διότι οἱ δρόμοι τῆς Ἑγρᾶς ἦσαν γεμάτοι ἀπὸ
λγυστάς καὶ κακούργους.

Ο Θησεὺς δύμας εἶχεν ἀκούσει τὰ μεγάλα κατωρθώματα τοῦ
Ἡρακλέους καὶ ἐζήλευε τὴν δόξαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε γὰρ
μεταβῆναι εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ Ἑγρᾶς, γὰρ καταστρέψῃ τοὺς λγυστάς καὶ
τοὺς κακούργους καὶ γὰρ διξασθῇ καὶ αὐτός, ώς δὲ Ἡρακλῆς. Ἀπε-
χαιρέτισε λοιπὸν τὸν πάππον του καὶ τὴν μητέρα του καὶ ἀνεχώρησε
διὰ Ἑγρᾶς.

177. Κατωρθώματα τοῦ Θησέως.

1. Ὁ Περιφήγης.

Ο Θησεὺς ἀναγωρίσας ἐκ τῆς Τροιαῆς ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑπεὶ-
διαυρίαν χώραν. Ἐκεῖ συνήντησε τὸν κακούργον Περιφήτην, ὃ ὅποιος
κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του σιδηρᾶν κορύνην ἔθραυσε τὰς κεφαλὰς τῶν
διαβάτων. Ο Θησεὺς ἐφότευσε τὸν κακούργον τοῦτον καὶ ἔλαβε τὴν
κορύνην, τὴν ὁποίαν ἔφερε πάντοτε μαζύ του.

2. Σένες ὁ Πιτυοκάμπτης.

Προχωρήσας ὁ Θησεὺς ἔφθασεν εἰς τὸν Ισθμόν. Ἐκεῖ συνήντησε
τὸν κακούργον Σένιν, ὃς τις ἐκκλείστο Πιτυοκάμπτης, διότι συνέκαμ-
πτε πίτυς, καὶ δένων τοὺς διαβάτας εἰς τὰς κορυφὰς αὐτῶν ἀφίει
ἔπειτα τὰ δένδρα. Ταῦτα δὲ μὲν ὅρμην ἀνορθούμενα διεμέλιτσαν τοὺς
δυστυχεῖς ὁδοιπόρους.

Ο Θησεὺς ἐφότευσε τὸν Σένιν διὰ τοῦ λόιου τρόπου.

3. Ὁ Σκείρων.

Πρὸ τῆς Μεγαρίδος πληγίον στενωτάτης ἀτραποῦ περιέμενε τοὺς
διαβάτας ὁ φοβερὸς κακούργος Σκείρων. Ο κακούργος οὗτος ὑπε-
χέων τοὺς δυστυχεῖς ὁδοιπόρους νὰ πλύνωσῃ τοὺς πόδας του ἐνῷ
δὲ τοὺς ἔπλυνον, ἐλάκτισε καὶ κατεκρύμνισεν αὐτοὺς εἰς τὴν θά-
λασσαν.

Ο Σκείρων γήθελησε νὰ κάμη τὸ λόιον καὶ εἰς τὸν Θησέα, ἀλλ᾽
οὗτος ἥρπατε τὸν κακούργον καὶ τὸν κατεκρύμνισεν εἰς τοὺς βράχους.
Απὸ τότε οἱ ἀπόκρημνοι ἐκεῖνοι βράχοι δυομένοι ται Σκείρωνίδες
πέτραι. Τώρα δὲ καλοῦνται «Κακὴ σκάλα».

4. Ὁ Προκρούστης.

Προχωρήσας ὁ Θησεὺς ἔφθασεν εἰς τὸ ὅρος Κορυδαλλὸν πληγίον
τῆς Ἐλευσίνος. Ἐκεῖ συνήντησε τὸν Προκρούστην, ὃ ὅποιος γηγάγκαζε
τοὺς διαβάτας νὰ ἔξαπλωνωται ἐπὶ τυνος κλίνης, καὶ ἐν μὲν γῆσαν
μικρότεροι ταύτης, ἀπέκοπτε τοὺς πόδας αὐτῶν, ἀν δὲ γῆσαν μικρό-
τεροι, προέκρουε (ἐτάνυε) τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ οὕτω τοὺς ἐφόγευε.
Καὶ τοῦτο ὁ Θησεὺς ἐφότευσε διὰ τοῦ λόιου τρόπου.

Ο Θησεὺς, ἀφ' ἐφότευσε καὶ ἄλλους πολλοὺς κακούργους ἔφικ-

τεν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Αἴγεα. Ὁ Αἴγευς εὐθὺς ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ἀπὸ τὸ ξίφος καὶ τὰ πέδιλα καὶ ἀναγκαλισθεὶς κατεφύλει τὸν υἱόν του. Ἀμέσως δὲ προσεκάλεσε τοὺς πολίτας καὶ παρουσιάσεν αὐτὸν ὡς καὶ διάδοχόν του. Οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἐδέχθησαν τὸν Θησέα, διότι εἶχον ἀκούσει τὰ κατέρθωματά του.

5. Μαραθώνεις ταῦροι.

Εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνος ἔσῃ ὁ φοιτερὸς ταῦρος, τὸ ὄποιον ὁ Ἡρακλῆς εἶχε φέρει εἰς τὸν Εὔρυθέα, οὗτος δὲ ἀπέλυσεν αὐτόν. Ὁ ταῦρος οὗτος ἐπροξένει μεγάλην καταστροφὴν εἰς τοὺς κατοίκους τῶν περιχώρων. Ὁ Θησεὺς ἀπεφάσισε νὰ ἀπαλάξῃ τὸν τόπον του ἀπὸ τὸν καταστρεπτικὸν ταῦρον. Ἐλαβε μυκρὸν δόρυ καὶ σχοινίον καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸν Μαραθῶνα.

Ἄφ' οὗ ἀνεκάλυψε τὸ μέρος ὃπου εὑρίσκετο ὁ ταῦρος, κατεδίωξεν αὐτὸν καὶ τὸν συνέλαβε διὰ βρόχου. Ἐπειτα ἀρπάσας αὐτὸν ἀπὸ τὰ κέρατα τὸν ἔρριψε μὲ δύναμιν ἐπὶ τῶν στιβαρῶν ὄμβων του καὶ τὸν ἔφερεν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ λαὸν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν πέριξ χώρων ἐξῆγλιθον εἰς προϋπάντησιν τοῦ Θησέως καὶ πάντες ὑπεδέχθησαν αὐτὸν μὲ ἄσματα καὶ μὲ γοροὺς θαυμάζοντες τὴν ἀνδρείαν του.

Ο Θησεὺς ἔθυσε τὸν ταῦρον εἰς τὸν θεὸν Ἀπόλλωνα.

Ο δὲ γέρων Αἴγευς ἐδάκρυσεν ἐκ χαρᾶς, βλέπων ὅτι οἱ θεοὶ τὸν ἥξισαν νὰ ἀποκτήσῃ τοισῦτον υἱόν.

6. Ὁ Θησεὺς εἰς τὴν Κρήτην.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἐφόνευσαν τὸν υἱὸν τοῦ Μίνωας, διότι οὗτος ἐνίκησεν ὅλους τοὺς Ἀθηναίους εἰς τοὺς ἀγῶνας. Ο δὲ Μίνως ὑπεγρέωσεν αὐτοὺς διὰ πολέμου νὰ στέλλωσιν εἰς Κρήτην ἔκαστον ἔτος ἐπτὰ νέους καὶ ἐπτὰ παρθένους. Ο Μίνως ἔριπτεν αὐτοὺς εἰς τὸν Λαζύριθον, ὅπου τοὺς κατέτρωγεν ὁ Μινώταυρος. Ήτο δὲ ὁ Μινώταυρος ἀνθρωποφάγον τέρχει κατὰ μὲν τὸ ἥμισυ τοῦ σώματος ἀνθρωπος, κατὰ δὲ τὸ ἄλλο ἥμισυ ταῦρος.

Ο δὲ Λαζύριθος ἤτο βαθὺ καὶ σκοτεινὸν σπήλαιον μὲ τόσους πολλοὺς ἑλιγμούς, ὃστε, ὅστις εἰσήρχετο εἰς αὐτόν, δὲν γίδύνατο νὰ ἔξελθῃ καὶ κατέτρωγεν αὐτὸν ὁ Μινώταυρος.

Ο Θησεὺς, ὅτε ἔμαθε ταῦτα, ἐλυπήθη πολύ. "Οτε δὲ γίλθει ὁ καιρὸς νὰ σταλῶσιν εἰς Κρήτην καὶ πάλιν οἱ ἐπτὰ νέοι καὶ αἱ ἐπτὰ

παρθένοι, ὁ Θησεὺς ἐδήλωσεν ὅτι θέλει καὶ αὐτὸς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Κρήτην. Ὁ γέρων Αἴγειν παρεκάλει τὸν μέν του νὰ μεταβάλῃ γνώμην, ἀλλ᾽ ὁ Θησεὺς ἐπέμενεν εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Ἔλεγε δὲ ὅτι θὰ φονεύσῃ τὸν Μινώταυρον καὶ θὰ ἀπαλλάξῃ τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τὸν φοβερὸν τοῦτον φόρον.

Τὸ πλοῖον, τὸ ὄπιον μετέφερε τοὺς νέους καὶ τὰς παρθένους εἰς Κρήτην, εἰχε μέλαν ίστιον εἰς σημεῖον πένθους. Ὁ γέρων Αἴγειν ἐδώκεν εἰς τὸν κυδεργίτην τοῦ πλοίου καὶ ἔν λευκὸν ίστιον καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν ἂν σωθῶσιν ὅλοι νὰ διπλώσῃ τὸ λευκὸν ίστιον. Μετ' ὀλίγον τὸ πλοῖον ἐξέπλευσεν ἐκ τοῦ λιμένος. Οἱ γονεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς τῶν ἐπτὰ νέων καὶ τῶν ἐπτὰ καρθένων προέπεμπον αὐτοὺς μὲ δάκρυα καὶ μὲ θρήνους, ὅλοι δὲ οἱ πολῖται παρεκάλουν τοὺς θεοὺς νὰ βοηθήσωσι τὸν Θησέα.

γ.—·Ο Θησεὺς φονεύει τὸν Μινώταυρον.

Τὸ πλοῖον ἔφθασεν εἰς τὴν Κρήτην, δὲ Μίνως ἐπρόσταξεν νὰ δίψωσιν εἰς τὸν Λαζόρινθον τοὺς ἐπτὰ παρθένους, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ τὸν Θησέα.

Κατὰ καλὴν τύχην ἡ θυγάτηρ τοῦ Μίνωας Ἀριάδνη εἶδε τὸν Θησέα καὶ ἐλυπήθη αὐτόν, ἀπεφάσισε δὲ νὰ τὸν σώσῃ.

Ἡ Ἀριάδνη ἐδώκεν εἰς τὸν Θησέα νῆμα καὶ τὸν συνεδούλευσε, ὅταν εἰσέλθη εἰς τὸν Λαζόρινθον, νὰ δέσῃ τὴν ἄκραν τοῦ νήματος εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ σπηλαίου καὶ νὰ προχωρῇ ἐκτυλίσσων τὸ νῆμα, ἔπειτα δὲ νὰ ἔξελθῃ ἐδηγρύμενος ὑπὸ αὐτοῦ. Ὁ Θησεὺς ἐπράξει κατὰ τὴν συμβούλην τῆς Ἀριάδνης εἰσῆλθεν εἰς τὸν Λαζόρινθον μετὰ τῶν συντρόφων του αἰφνίς ἐκ τοῦ σκοτεινοῦ βάθους τοῦ σπηλαίου ἥκούσθη δι μυκητιμὸς τοῦ Μινώταύρου· οἱ σύντροφοι τοῦ Θησέως ἐκρύφθησαν τῷ μοντετεῖ. ἀλλ᾽ ὁ Θησεὺς ἐπροχώρησεν ἀτρόμητος καὶ ὀρμήσας γενναίως κατὰ τοῦ Μινώταύρου διεπέρασεν αὐτὸν μὲ τὸ ξίφος του.

Οἱ ἐπτὰ νέοι καὶ ἐπτὰ παρθένοι ὤρμησαν καὶ κατεφίλουν μὲ δάκρυα τὰς γειτρὰς τοῦ σωτηρὸς των.

Ο Θησεὺς καὶ οἱ σύντροφοί του ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ νήματος ἐξῆλθον ἐκ τοῦ Λαζόρινθου. "Οτε δὲ εἶδον πάλιν τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἥλιου, δύψωσαν μὲ γαράν τὰς γειτρὰς των πρὸς τὸν εύραντον καὶ ηὔχαριστησαν τοὺς θεοὺς διὰ τὴν σωτηρίαν των.

δ.—·Επιστροφὴ τοῦ Θησέως εἰς Ἀθήνας.

Ο Θησεὺς καὶ οἱ σύντροφοί του κατέβησαν ἀμέσως εἰς τὴν παρα-

λίαν, ἔρριψαν τὸ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ, ἀφ' οὗ ἥγοιξαν τὸ ίστιον, ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Κρήτης. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν μεγάλην των χαρὰν ἐλημσόνησαν νὰ ἀλλάξωσι τὸ μέλαν ίστιον.

Ο γέρων Αἴγευς ἤρχετο καθ' ἕκάστην εἰς τὴν παραλίαν, ἐκεὶ δὲ ἐκάθητο ἐπὶ ὑψηλοῦ βράχου καὶ ἔδειπε μακρὰν τὴν θάλασσαν περιμένων μὲ ἀγωγίαν νὰ ἴδῃ πλοῖον.

Τέλος ἡμέραν τινὰ διέκρινε μακρόθεν πλοῖον ἐρχόμενον πρὸς τὴν Ἀττικήν. "Οσον ἐπλησίαζε, τόσον ἡ ἀνησυχία τοῦ Αἴγεως ηὔξανε· τὸ ἀνεγνώρισεν ὅτι ἦτο ἔκεινο, μὲ τὸ διπότον εἶχεν ἀναχωρήσει ὁ ἀγαπητός του Θησεὺς· ἀλλὰ τὸ πλοῖον εἶχε καὶ πάλιν τὸ μέλαν ίστιον.

— Ο μόνος μου υἱός, ὁ ἀγαπητός μου Θησεὺς ἀπέθανεν! ἀνεψώνησε μὲ ἀπελπισίαν δὲ δυστυχῆς γέρων.

Καὶ ἀπὸ τὴν πολλήν του λύπην ἐκρημνίσθη ἐκ τοῦ βράχου εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγη.

Ἐκτοτε δὲ ἡ θάλασσα αὕτη ὠνομάσθη Αἴγαιον πέλαγος.

Τὸ πλοῖον κατέπλευσεν εἰς τὸ Φάληρον εὐθὺς δὲ ὁ Θησεὺς ἔστειλε κήρυκα, ἵνα ἀναγγείλῃ εἰς τὴν πόλιν τὴν σωτηρίαν των.

Οἱ Ἀθηναῖοι, εὐθύς, ὡς ἔμαθον, ὅτι δὲ Θησεὺς καὶ οἱ ἑπτὰ νέοι καὶ οἱ ἑπτὰ παρθένοι ἐπέστρεψαν σῆροι, ἔτρεξαν πάντες, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδία, καὶ ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς μὲ ἄσματα καὶ τιμάς.

Η χαρὰ τοῦ Θησέως μετεβλήθη εἰς μεγάλην λύπην, ὅτε ἔμαθε τὸν θάνατον τοῦ πατρός του.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐπαργύρωρησαν καὶ ἀγεκήρυξαν αὐτὸν βασιλέα των.

Τοιουτοτρόπος ὁ Θησεὺς ἔγεινε βασιλεύς, ὅχι μόνον διότι κατήγετο ἀπὸ βασιλικὸν γένος, ἀλλὰ διότι ἦτο ἀνδρεῖος καὶ ἡγάπα τὴν πατρίδα καὶ ἔπραξε τόσα κατορθώματα ὑπὲρ αὐτῆς.

178. Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία.

I.—Φρεξίος καὶ "Ελληνη".

Εἰς τὸν Ὁρχομενὸν τῆς Βοιωτίας ἦτο ποτε βασιλεὺς ὁ Ἀθάμας, ἔστις εἶχε σύζυγον τὴν Νεφέλην.

Ο Ἀθάμας μὲ τὴν Νεφέλην ἀπέκτησε δύο τέκνα, τὸν Φρεξὸν καὶ τὴν "Ελληνη".

Αφ' οὗ ἀπέθανεν ἡ Νεφέλη, ὁ Ἀθάμας ἔλαθεν ἄλλην σύζυγον, τὴν Ἰγώ. Ἡ Ἰγώ δὲν ἡγάπα τὸν Φρεξὸν καὶ τὴν "Ελληνην" καὶ προσεπάθη μὲ πάντα τρόπον νὰ ἐξολοθρεύσῃ αὐτά. Ἔπεισε τὰς γυναῖκας

τοῦ Ὁρχομενοῦ νὰ φρυγανίζωσι τὸν πρὸς σποράν σῖτον κρυφίως ἀπὸ τοὺς ἄνδρας τῶν.

Ἡ γῆ μὲ τοισῦτον σπόρον σπειρομένη δὲν ἔδιδε τοὺς ἐτηγίσους καρποὺς καὶ οἱ ἀνθρωποι ἥρχισαν νὰ πεινῶσι.

Τότε ὁ Ἀθάμαξ ἔστειλε νὰ ἐρωτήσῃ τὸ Μαντεῖον τῶν Δελφῶν τί πρέπει νὰ κάμῃ διὰ νὰ καρποφορήσῃ ἡ γῆ. Ἡ Ἰνδὸς ἔπειτε μυστικῶς τοὺς ἀπεσταλμένους νὰ εἰπωσιν, δτὶ τὸ Μαντεῖον ἔδωκε τὸν ἑξῆς χρησμόν. «Ἡ ἀκαρπία τότε θὰ παύσῃ, ὅταν ὁ Ἀθάμαξ θυσιάσῃ τὸν Φρεῖον καὶ τὴν "Ελληνα».

Ο Ἀθάμαξ, ὃς ἤκουσε τὸν χρησμόν, ἐταράχθη καὶ δὲν ἔδέχετο νὰ θυσιάσῃ τὰ ἀγαπητά του τέκνα. Τότε ἡ κακὴ Ἰνδὸς διέδωκε τὸν ψευδῆ χρησμὸν καὶ οἱ κάτοικοι ἀναγκαζόμενοι ὑπὸ τῆς πείνης ἔζητον μὲ φωνὰς παρὰ τοῦ Ἀθάμαντος νὰ θυσιάσῃ τὸν Φρεῖον. Ο δὲ Ἀθάμαξ γηγεγάσθη νὰ ἀποφασίσῃ τὴν θυσίαν τοῦ οὗσον του.

Αλλ' ἡ Νεφέλη ἐγάρισεν εἰς τὸν Φρεῖον χρυσόμαλλον κριόν καὶ τῷ εἰπε νὰ ἀναδῆ μετὰ τῆς ἀδελφῆς του "Ελλῆς ἐπὶ τοῦ κριοῦ καὶ θὰ τοὺς ὑπάγῃ οὗτος εἰς μακρυνὸν τόπον, ὅπερε νὰ μὴ δύναται νὰ τοὺς βλάψῃ ἡ κακὴ Ἰνδός. Ο Φρεῖος καὶ ἡ "Ελλη ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ κριοῦ, οὔτε δὲ διέσχιζε τὸν δέρα καὶ διέργετο ὑπεράνω πεδιάδων καὶ κοιλάδων καὶ ποταμῶν. Ὅτε ὅμως ἔφθασεν εἰς τὸ κατὰ τὴν Θρακικὴν χερσόνησον στεγὸν τῆς Θαλάσσης, ἡ "Ελλη ὠλίσθησεν ἐκ τοῦ κριοῦ καὶ ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ο Φρεῖος προσεπάθησε νὰ σώσῃ τὴν ἀδελφήν του, ἀλλὰ δὲν γῆνθη ἡ δυστηχὴς "Ελλη ἐθυμίσθη εἰς τὰ κύματα καὶ ἐπνίγη. Ἐκτοτε δὲ ἡ στενὴ ἐκείνη θάλασσα ώνομάσθη Ἑλλήσποντος.

Ο Φρεῖος ἐξηγολούθησεν ἐπὶ τοῦ κριοῦ τὸν δρόμον του, μέχρις οὐ ἔφθασεν εἰς τὴν Κολχίδα, ἐνθι όρθιλευεν ὁ Αιγάρης.

Ο Αιγάρης ὑπεδέχθη φιλοφρόνως τὸν Φρεῖον. Οὗτος ἐθυσίασε τὸν κριόν εἰς τὸν Δία, τὸ δὲ χρυσόμαλλον δέρας τοῦ κριοῦ ἀφιέρωσεν εἰς τὸ ιερὸν ἀλσος του "Αρεως. Τὸ πολύτιμον τοῦτο δέρας ἔφύλαξεν ἔκει ἀγρύπνιως φοβερος δράκων.

Ω. Ιάσων καὶ Ηελίας.

Ο Ηελίας ἦτο βασιλεὺς τῆς Ιωλκοῦ, πόλεως τῆς Θεσσαλίας· εἶχε δὲ λάδεις χρησμόν τινα νὰ φοδιῇται νὸν μονοσάνδαλον.

Ο Ηελίας κατά τινα ἔօρτην τοῦ Ποσειδῶνος προσέφερεν εἰς αὐτὸν θυσίαν ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ προσεκάλεσεν εἰς αὐτὴν καὶ ἄλλους

πολλούς καὶ τὸν συγγενῆ του Ἰάσονα. Ὁ Ἰάσων ἐδέχθη ἐφόρεσε τὴν δορὰν τοῦ πάνθηρος, τὸν ὄποιον ὁ Ἱδίος εἶχε φονεύσει, ἔλαθε δύο μακρὰ δόρατα καὶ ἤρχετο εἰς τὴν Ἰωλκόν.

“Οτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν Ἀναυρον ποταμόν, εὑρεν εἰς τὴν ὅχθην μίκην γραῖνην, ἡ ὄποιά τὸν παρεκάλεσε νὰ περάσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἀντικρυνὴν ὅχθην. Ὁ Ἰάσων προθύμως ἔλαθε τὴν γραῖνην εἰς τοὺς ὄμοιους του καὶ ἔφερεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀπέναντι ὅχθην, ἡ δὲ γραῖνα ηὔχήθη εἰς αὐτὸν εὐτυχίαν. Ἀλλὰ τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ εἶχε παρασύρει τὸ ἔν ἐκ τῶν σκανδάλων του. Ὁ Ἰάσων ἐσκέπτετο νὰ ἐπιστρέψῃ δπίσω ἀλλ’ ἡ γραῖνη τὸν συνεδούλευσε νὰ ἔξχολουθήσῃ τὸν δρόμον του καὶ διὰ μιᾶς ἔγινεν ἄφαντος. Ἡ γραῖνα ἐκείνη ἦτο ἡ θεὰ Ἡρα, ἡ ὄποια ἐπροστάτευε τὸν Ἰάσονα.

“Ο Ἰάσων ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ἐφθασεν εἰς τὴν Ἰωλκὸν καθ’ ἣν στιγμὴν ἡ ἀγορὰ ἦτο πλήρης ἀνθρώπων. Πάντες δὲ ἐστρεκαν καὶ παρετήρουν αὐτὸν μὲ θαυμασμόν.

“Οτε δὲ Πελίας παρετήρησεν, ὅτι ὁ Ἰάσων ἦτο μονοσάνδαλος, ἐνεθυμήθη τὸν χρησμὸν καὶ ἐταράχθη. Ἐκρυψεν ὅμως τὴν ἀνησυχίαν του καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς θυσίας προσεκάλεσε τὸν Ἰάσονα καὶ εἰπε πρὸς αὐτόν.

— Ἰάσον! τί θὰ ἔκαμνες, ἀν χρησμός τις σοῦ ἔλελεγ ὅτι κινδυνεῖς ὑπό τινος τῶν πολιτῶν;

‘Ο δὲ Ἰάσων ἀπεκρίθη

— Θὰ τὸν ἐστελλον νά μοι φέρη τὸ χρυσόμαλλον δέρας.

Καὶ δὲ Πελίας εἶπε.

— Λοιπὸν καὶ ἐγὼ σὲ προστάζω νὰ ὑπάγης εἰς τὴν Κολχίδα νά μοι φέρης τὸ χρυσόμαλλον δέρας.

3. Οἱ Ἀργοναῦται.

Ο Ἰάσων προσεκάλεσεν τὸν Ἀργὸν, τὸν υἱὸν τοῦ Φρίξου, νὰ κατασκευάσῃ πλοῖον, οὗτος δὲ κατὰ τὴν ὁδηγίαν τῆς Ἀθηνᾶς κατεσκεύασε πλοῖον, τὸ ὄποιον ὑπ’ αὐτοῦ ὠνομάσθη Ἀργώ, οἱ δὲ ἐπιειδέτες αὐτοῦ Ἀργοναῦται.

Εἰς δὲλην τὴν Ἑλλάδα ἥκούσθη ὅτι ὁ Ἰάσων θὰ πλεύσῃ εἰς τὴν Κολχίδα, Ἐσπευσαν δὲ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν αὐτὴν ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησέας, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, ὁ Ηγέτης καὶ ὁ Κάλατζης, οἱ υἱοί τοῦ Βορρᾶ, ὁ περίφημος μουσικὸς Ὄρφευς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀνομαστοί ἥρωες.

Αφ' οὐ γῆτοι μάσθη τὸ πλατεῖν, οἱ Ἀργοναῦται ἐπιβάντες αὐτοῦ ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς Ἰωλκοῦ καὶ διημύνοντο πρὸς τὴν Κολχίδα. Οὐρφεὺς μὲ τὴν λιγυρὰν φωνὴν του καὶ μὲ τὴν μαγευτικὴν λύραν του ἐνεθουσίαζε τοὺς γῆρας καὶ γῆμέρων τὰ ἄγρια κύματα τῆς θαλάσσης.

4. Συμπληγγάδες πέτραι.

Οἱ Ἀργοναῦται, ἀφ' οὐ διέπλευσαν τὸ Αἴγαλον πέλαγος καὶ τὸν Ἐλλήσποντον, ἔφεσαν εἰς τὸ στενὸν τοῦ Βοσπόρου. Ἐκεῖ γῆσαν αἱ Συμπληγγάδες πέτραι, αἱ ὅποιαι δὲν γῆσαν ριζωμέναι, ἀλλὰ συνεκρούονται πρὸς ἀλλήλας, τόσον ταχέως, ὥστε καὶ εἰς τὰ πτηνὰ αὐτὰ γῆτο ἀδύνατος γίγαντας.

Άλλ' ἀπὸ τὸν κίνδυνον ἐκεῖνον ἔσωσε τοὺς Ἀργοναύτας ὁ τυφλὸς ναύτης Φινεύς.

Ο Φινεύς συνεδίσθησε τοὺς Ἀργοναύτας νὰ ἀφίσωσι νὰ διέλθῃ διὰ τῶν Συμπληγγάδων πετρῶν περιστερά, καὶ ἀν τῶν ἕτερων δὲν αὔτη διέρχεται ἀδιλαθήτης, νὰ διαπλεύσωσι καὶ αὐτοὶ ἀφόδως.

Φθάσαντες οὗτοι πλησίον τῶν πετρῶν ἀφίνουσιν ἐκ τῆς πρώρας περιστεράν, ἐνῷ δὲ αὔτη ἐπέτα, γίγνονται τῶν πετρῶν μόνον τὰ σκόρπια τῆς οὐρᾶς αὐτῆς ἐψαλίδια. Προσφυλάξαντες δὲ μέγρις οὖν ἀπεγκωρίσθησαν αἱ πέτραι, διηλθούν διὰ μέσου αὐτῶν κωπηλατοῦντες μὲ δύναμιν καὶ μόνον εἰς τὴν πρύμνην ἐθλάδην διλύγον τὸ πλατεῖν. Ἐκτοτε δὲ αἱ Συμπληγγάδες ἔμειναν ἀκίνητοι.

5. Οἱ Ἀργοναῦται εἰς Κολχίδα.

Οἱ Ἀργοναῦται, ἀφ' οὐ διέπλευσαν τὸν Εὔξεινον πόντον, ἔφθασσαν τέλος εἰς τὴν Κολχίδα.

— Βασιλεῦ, τὸ χρυσόμαλλον δέρας ἀνήκει εἰς τοὺς "Ελληνας, διότι ὁ Φρεῖος, οὗτις ἀφιέρωσεν αὐτὸν εἰς τὸν "Αρην, γῆτο "Ελλην. Μὲ δέντειν λοιπὸν διατίθεται τὸν Ιωλκοῦ νὰ λάδω καὶ ἐπαναφέρω αὐτὸν εἰς τὴν "Ελλάδα, εἰπεν δὲν ιάσων.

Ο δὲ Αἴγιτης ἀπήγνητος:

— Ξένε, δύνασαι νὰ λάδης τὸ δέρας καὶ ἐπαναφέρης αὐτὸν εἰς τὴν "Ελλάδα, ἀν τεύχης τοὺς δύο ταύρους μου, τοὺς δόποίους μοὶ ἔχαριστεν δὲν "Ηφαιστος καὶ ἀροτριώσῃς μὲ αὐτοὺς ἀγρὸν καὶ σπείρης ἔπειτα εἰς αὐτὸν διδόντας δράκοντος,

Ο ιάσων γῆτο εἰς μεγάλην στενοχωρίαν, διότι δὲν γῆξευρε πῶς νὰ διχαίσῃ τοὺς φοιβεροὺς ταύρους, οἱ δόποίοις γῆσαν ἄγριοι, εἰγον γχαλκοῦς

πόδας καὶ ἐκ τῶν μυκτήρων των ἔξεδικλλον φλόγας. Ἀλλ' η Μῆδεια, η θυγάτηρ τοῦ Αἰγάτου, εἶδε τὸν Ἱάσωνα καὶ τὸν ἐλυπήθη ἔδωκεν εἰς αὐτὸν φάρμακον καὶ τὸν συνεδούλευσε νὰ ἀλεῖψῃ μὲντὸ τὸ σῶμα του, τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ του καὶ οὕτω θὰ είναι ἀπρόσθλητος ἀπὸ πῦρ καὶ σίδηρον καὶ ἔπειτα νὰ τεύξῃ τοὺς ταύρους.

Ο Ἱάσων ἡλείφθη μὲν τὸ φάρμακον καὶ ἐλθὼν εἰς τὸ ἀλσος συγέλαβε τοὺς ταύρους καὶ ἔζευξεν αὐτούς. Οἱ ταῦροι ἐφώρμησαν κατ' αὐτοῦ φυσῶντες πῦρ ἀλλὰ δὲν ἤδυνχντο νὰ βλάψωσι τὸν Ἱάσονα. Ἀφ' οὗ ἔσπειρε τοὺς δδόντας τοῦ δράκοντος, ἀνετινάχθησαν ἐκ τῆς γῆς γίγαντες ὥπλισμένοι. Ο Ἱάσων πάλιν κατὰ συμβουλήν τῆς Μηδείας ἐκρύφθη ὀπίσω ἀπὸ ἐν δένδρον καὶ ἀπ' ἐκεῖ, γωρίες νὰ φαίνηται, ἔρριψε λίθον εἰς τὸ μέσον αὐτῶν.

Οι γίγαντες νομίσαντες ὅτι οἱ μὲν γῆθελον νὰ φονεύσωσι τοὺς ἀλλούς γῆρακισαν νὰ πολεμῶσι μεταξύ των, καὶ τότε ὁ Ἱάσων ὅρμησας ἐφόνευσεν αὐτούς. Ἀλλ' ὁ Αἰγάτης δὲν ἀπέδιδε τὸ χρυσοῦν δέρας, γῆθελε νὰ κατακαύσῃ τὴν Ἀργώ καὶ νὰ φονεύσῃ τοὺς Ἀργοναύτας.

Τότε η Μῆδεια ὠδήγησε τὴν γύντα τὸν Ἱάσονα εἰς τὸ ἀλσος, ὅπου ἐψυλάσσετο τὸ δέρας, καὶ ἀπεκοίμισε μὲ φάρμακα τὸν δράκοντα.

Ο δὲ Ἱάσων ὀρπάσας τὸ δέρας ἐψυγε ταχέως εἰς τὴν Ἀργώ. Επιθάντες δὲ ἐπ' αὐτῆς ὅλοι ἀνεχώρησαν ταχέως. Ο Αἰγάτης κατεδίωξεν αὐτούς, ἀλλὰ δὲν ἤδυνγήθη νὰ τοὺς φθάσῃ.

Οἱ Ἀργοναύται μετὰ πολλὰς περιπετείας ἔφθασαν εἰς τὴν Ἰωλικὸν φέροντες τὸ χρυσόμαλλον δέρας. Ο λαὸς ὑπεδέχθη αὐτούς μὲ χορούς καὶ φεύγοντα θαυμάζων τὴν τόλμην καὶ τὴν ἀνδρείαν των.

179. Δαίδαλος καὶ Ἰχαρος

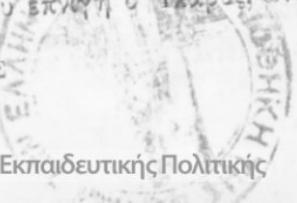
Ο Δαίδαλος ἦτο Ἀθηναῖος καὶ ἦτο μέγιστος τεχνίτης τῆς ἐποχῆς του· ἐφεῦρε πολλὰ ἐργαλεῖα τῆς τέχνης καὶ κατεσκεύασεν ἔργα θυμαζόμενα εἰς πολλοὺς τόπους οἰκουμένης.

Τὰ ἀγάλματά του γίσαν τόσον τεχνικά, ὡςτε οἱ ἀνθρώποι ἔλεγον ὅτι είναι ἔμψυχα καὶ ὅτι βλέπουσι καὶ περιπατοῦσι.

Τὸν Δαίδαλον ἐκάλεσσεν εἰς τὴν Κρήτην ὁ Μίνως, ὁ βασιλεὺς τῆς νήσου. Ἐκεῖ δὲ πλήν ἄλλων λαμπρῶν ἔργων ὁ Δαίδαλος κατεσκεύασε κατὰ παραγγελίαν τοῦ Μίνωας τὸν περίφημον Λαζόριγθον διὰ τὸν Μινώταυρον.

Αφ' οὗ ἔμεινεν ἀρκετὸν καὶ ὅταν ἐν Κρήτῃ, γῆθελησε ν' ἀναχωρήσῃ.

Ο Μίνως έμως δὲν ἀφινεν αὐτὸν νὰ φύγῃ καὶ διέταξε καὶ τὰ πλοῖα τῆς νήσου νὰ μὴ τὸν παραλάβωσιν.

Ο πολυμήχανος Δαΐδαλος ἐσκέπτετο τότε πῶς νὰ φύγῃ. Τέλος μίαν πρωῖτην ἀνεφώνησε μὲ χαράν. «Εὔρον μέσον διὰ νὰ φύγω ὁ Μίνως ἡμπορεῖ νὰ φυλάττῃ τὴν Ἑγρὰν καὶ τὴν Θάλασσαν, ὁ ἀὴρ έμως μένει ἐλεύθερος. Θὰ φύγω διὰ τοῦ ἀέρος ώς πτηγόν».

Ο Δαΐδαλος κατεσκεύασε δύο μεγάλας πτέρυγας μὲ πτερά, τὰ ὅποια συγένεσε καὶ προσεκόλλησε μὲ κηρόν. Προσῆρμοσε τὰς πτέρυγας ταύτας εἰς τὸ σῶμα του καὶ κινῶν αὐτὰς διὰ τῶν χειρῶν του ἐπέτα ώς πτηγόν.

Κατεσκεύασε καὶ ἐν ἄλλο ζεῦγος διὰ τὸν υἱόν του τὸν "Ικαρον" τὰς ἔδεισε μὲ ἐπιτηδειότητα εἰς τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ τὸν ἑδίδαξε πῶς νὰ καταθημότης τοῦ γῆλου, μήτε πολὺ ὑψηλὰ νὰ ἀναβαίνῃ διὰ νὰ μὴ τίξῃ τὸν κηρὸν ἥ καὶ μήτε πολὺ ὑψηλὰ νὰ ἀναβαίνῃ διὰ νὰ μὴ τίξῃ τὸν κηρὸν ἥ τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ. Τὸν συνεδούλευσε δὲ νὰ μὴ ἀπομηκρύνηται ἀπὸ πληγίον του κινῆ.

"Ο Ικαρος κατ' ἀρχὰς ἐπέτα κατόπιν τοῦ πατρός του, ἐπειτα δημως λαχῶν θάρρος ἀνέδην ὑψηλά ἐλεσμόνησε τὴν συμβουλὴν τοῦ πατρός του, ἀλλ᾽ ἐτιμωρήθη σκληρῶς.

Ἐκεῖ ὑψηλά ὁ κηρὸς τῶν πτερύγων τοι ἐτάκη ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ γῆλου, τὰ πτερὰ διεχύθησαν καὶ διεσκορπίσθησαν καὶ ὁ Ικαρος ἤρχισε νὰ καταπίπῃ βαρὺς ώς λίθος καὶ ἐβυθίσθη εἰς τὴν Θάλασσαν.

Μετ' ὀλίγον ὁ Δαΐδαλος ἐστράφη διὰ νὰ ἥη τὸν υἱόν του ἀλλὰ δὲν τὸν ἔδιεπε καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ.

— "Ικαρε! Ικαρε! Ποῦ εἰσαι, τέκνον μου;

Ἐν φῷ δὲ μὲ ἀγωνίαν παρετήρει ἔδω καὶ ἔκει ὁ δυστυχῆς Δαΐδαλος, διαχρίνει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Θαλάσσης τὰ πτερὰ τοῦ υἱοῦ του φερόμενα ἔδω καὶ ἔκει ὑπὸ τῶν κυμάτων.

Τότε ἐνόησεν ὅτι ἐπνίγῃ ὁ ἀγαπητός του "Ικαρος". Απαρηγόρητος καταβαίνει εἰς μίαν ἐκεὶ πληγίον νήσον, ἀνακηρύξει εἰς τὰς ἀκτὰς καὶ εὑρίσκει τὸ πτώμα τοῦ Ικάρου, τὸ ὅποιον είχαν σύνειπτο τὰ κύματα.

Ο Δαΐδαλος ἔθικψε μὲ θρήνους καὶ ὅσμομον ἐπιτίης νήσου τὸν μονογενὴ υἱόν του. Τὸ δὲ πέλαγος, ὅπου ἐπλύγη ο "Ικαρος", ωνομάσθη "Ικάριον Πέλαγος".

ΤΕΛΟΣ

0020561088

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ιαντζούτο Εκπαιδευτικής Πόλης